

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty řízení a rozvoje venkovských obcí
(komparativní studie)**

Ján Adámek

©2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Ján Adámek

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje venkovských obcí (komparativní studie)

Název anglicky

Political Aspects of Governance and Development in Rural Municipalities (Comparative Study)

Cíle práce

DP se zaměří na tvorbu a rozhodování samosprávných orgánů venkovských obcí ve vybraném regionu. Předmětem zájmu budou zvláště změny, jež přinesou obecní volby na podzim 2022. Cílem práce bude identifikovat aktéry politického procesu a místního rozvoje ve vybraných obcích. V tomto smyslu se práce soustředí i na vytváření kandidátních listin, komparaci volebních programů a střety rozvojových vizí.

Metodika

Východiskem práce budou výsledky obecních voleb v roce 2022 a následné vytváření samosprávných orgánů. Práce bude založena na studiu dokumentů, analýze dat ČSÚ a rozhovorech s lokálními aktéry.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

obec, venkov, obecní volby, samospráva, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav; ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, Jaroslav. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-87168-10-3.

MÜLLER, Karel B. *Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu : lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-271-5.

VODÍČKA, Karel; CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky : historie a současnost*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-337-6.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Jaroslav Čmejrek, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 23. 1. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 2. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 02. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty řízení a rozvoje venkovských obcí (komparativní studie)" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.března 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu docentu PhDr. Jaroslavu Čmejkovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, za ochotu a spolupráci při psaní této diplomové práce.

Politické aspekty řízení a rozvoje venkovských obcí (komparativní studie)

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku tvorby a rozhodování orgánů místní samosprávy a rozvoje malých obcí. Práce je postavena jako případová komparativní studie blízkých obcí Vřeskovice, Chudenice a Dolany v okrese Klatovy. Cílem práce je identifikovat aktéry politického procesu a místního rozvoje ve vybraných obcích. V teoretické části práce jsou vymezeny základní pojmy zkoumané problematiky. Vychází ze studia odborné literatury a jednotlivých právních předpisů. Praktická část je věnována charakteristice hlavních socioekonomických ukazatelů zkoumaných obcí, průběhu voleb do obecních zastupitelstev a způsobu jejich rozhodování. Přístup se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí různých velikostí. V závěru je provedena komparace zkoumaných obcí, v této části práce jsou naplněny stanovené cíle práce a zodpovězeny výzkumné otázky.

Klíčová slova: venkov, obec, obecní volby, samospráva, regionální rozvoj, venkovská obec

Political Aspects of Governance and Development in Rural Municipalities (Comparative study)

Abstract

This diploma thesis focuses on the issue of creation and decision-making of local self-government bodies and the development of small municipalities. The thesis is built as a case comparative study of the nearby villages of Vřeskovice, Chudenice and Dolany in the district of Klatovy. The aim of the thesis is to identify the actors of the political process and local development in the selected municipalities. The theoretical part of the thesis defines the basic concepts of the researched issue. It is based on the study of professional literature and individual legal regulations. The practical part is devoted to the characteristics of the main socio-economic indicators of the surveyed municipalities, the course of elections to municipal councils and the way of their decision-making. The approach tries to take into account the differences in the content and decision-making methods of local government bodies of municipalities of different sizes. In conclusion, a comparison of the surveyed municipalities is made, in this part of the thesis the set goals of the work are fulfilled and the research questions are answered.

Keywords: countryside, local elections, self-government, regional development, rural municipality

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
3 Literární rešerše	15
3.1 Obec	15
3.1.1 Funkce obce	16
3.1.2 Venkovská obec	17
3.1.3 Občan obce	18
3.2 Orgány obce	19
3.2.1 Zastupitelstvo obce	19
3.2.2 Rada obce.....	20
3.2.3 Starosta obce	21
3.2.4 Obecní úřad.....	22
3.2.5 Orgány zastupitelstva obce a rady obce.....	23
3.2.6 Financování a rozpočet obcí	24
3.2.7 Spolupráce obcí.....	25
3.3 Volby do zastupitelstev obcí v ČR.....	27
3.3.1 Volební obvod.....	27
3.3.2 Volební právo	28
3.3.3 Forma kandidatury	28
3.3.4 Způsob volby	30
3.3.5 Volební formule.....	32
3.3.6 Česká komunální politika	33
3.4 Občanská a politická participace ve venkovských obcích	34
3.4.1 Občanská participace	34
3.4.2 Politická participace.....	35
4 Empirická část.....	38
4.1 Vřeskovice.....	38
4.1.1 Demografická struktura obce Vřeskovice.....	39
4.1.2 Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Vřeskovice	40
4.1.3 Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby	41
4.1.4 Infrastruktura obce Vřeskovice	41
4.1.5 Občanská a politická participace v obci Vřeskovice	42
4.1.6 Volby do obecního zastupitelstva v obci Vřeskovice.....	43
4.1.7 Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy obce Vřeskovice..	44
4.1.8 Rozvoj obce Vřeskovice	45
4.2 Chudenice.....	47

4.2.1	Demografická struktura obce Chudenice	48
4.2.2	Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Chudenice.....	49
4.2.3	Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby	50
4.2.4	Infrastruktura obce Chudenice	51
4.2.5	Občanská a politická participace v obci Chudenice.....	52
4.2.6	Volby do obecního zastupitelstva v obci Chudenice	54
4.2.7	Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy.....	56
4.2.8	Rozvoj obce Chudenice	58
4.3	Dolany	60
4.3.1	Demografická struktura obce Dolany	61
4.3.2	Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Dolany	62
4.3.3	Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby	63
4.3.4	Infrastruktura obce Dolany	63
4.3.5	Občanská a politická participace v obci Dolany	64
4.3.6	Volby do obecního zastupitelstva v obci Dolany.....	65
4.3.7	Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy.....	66
4.3.8	Rozvoj obce Dolany	67
5	Výsledky a diskuse	70
5.1	Srovnání základních charakteristik obcí.....	70
5.2	Srovnání občanské participace	73
5.3	Rozhodovací procesy a role starostů v rozvoji obcí.....	75
6	Závěr.....	77
7	Seznam použitých zdrojů.....	78
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	82
8.1	Seznam obrázků	82
8.2	Seznam tabulek.....	82
8.3	Seznam grafů.....	82
8.4	Seznam použitých zkratk.....	83
8.5	Audiozáznamy	84
Přílohy		85

1 Úvod

V současné době je v České republice přes 6 250 obcí, které jsou členěny do velikostních kategorií podle počtu obyvatel, jak znázorňuje Graf1. Takřka 80 % tvoří obce, ve kterých žije do 1 000 obyvatel, avšak pouze jedna třetina obyvatel ČR žije v obcích této velikosti. Pro zpracování zadaného tématu Politické aspekty řízení a rozvoje venkovských obcí je zapotřebí vymezit pojem „venkovská obec“, označení „obec“ lze totiž vztáhnout i na běžná města. Vymezení venkovské obce je náročný úkol, který lze jen těžko uspokojivě a jednoznačně vyřešit. Problém spočívá ve výběru vhodných kritérií podstatných pro venkovské obce, a přestože jsou obecně uplatňovány tři základní přístupy, řada autorů má k výběru kritérií odlišný přístup.

Protože obec může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů, dalším úkolem je vymezení příslušných orgánů obce (a rozsah jejich kompetencí), které obec zřizuje za účelem výkonu správy obce, a to jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány obce jsou starosta, rada obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

Dále se práce zabývá specifiky politických procesů ve venkovských obcích. Jednoznačné specifikum politického procesu ve venkovských obcích je výjimečná kandidatura politických stran a hnutí, které jsou zastoupeny v PS. Programy těchto stran a hnutí jsou pro voliče v malých obcích příliš obecné, vzdálené, neřešící jejich místní problémy. V malé obci často obyvatelé volí s ohledem na vztahy, ať už rodinné, přátelské či pracovní, nikoli podle stranických programů či ideologií. Nejčastěji v těchto obcích kandidují nezávislí kandidáti či sdružení nezávislých kandidátů, jak je patrné z Graf2.

Poměrně častým volebním uskupením ve venkovských obcích jsou zájmová sdružení, která utvářejí své vlastní kandidátky, s cílem zajistit prospěch pro svá sdružení. Ve venkovských obcích se můžeme často setkat s problémy při sestavování kandidátních listin pro neochotu velké části obyvatel podílet se aktivně podílet na politickém životě obce.

Práce se též zabývá politickou, spolkovou a občanskou aktivitou obyvatel obce. Za jeden ze základních ukazatelů politické participace občanů je účast ve volbách. V porovnání s volbami do PS ČR se zdá, že komunální volby nemají tak vysokou volební účast, ale je podstatný rozdíl mezi voličskou účastí v komunálních volbách obecně a ve volbách konaných v neměstských obcích, kde je účast vyšší. Klíčovým faktorem účasti na obecních volbách, tedy na základním měřitelném ukazateli participace občanů, je velikost obce.

Účast ve volbách či kandidatura do zastupitelstva obce nejsou jedinou formou politické participace, ale nejviditelnější. Ve venkovských obcích se občané zapojují do aktivit nepolitického charakteru, ať v místních organizacích či mimo ně. Tento způsob zapojení se do veřejného života, kdy občané obce řeší společné potřeby a zájmy, označujeme jako občanskou participaci.

Nejviditelnější postavou v každé venkovské obci je postava starosty. Starosta, stojící v čele zastupitelstva obce a reprezentující obec navenek, je vnímán občany obce jako jejich zástupce, vedoucí úřadu, autorita. Jsou na něj kladeny velké nároky ohledně správy a rozvoje obce. Venkovské obce ovšem často nedisponují finančními, personálními a ani materiálními zdroji, které by umožňovaly rozvoj v míře, která by odpovídala představám zastupitelů obce či jejich obyvatel. Sledování vypisovaných dotačních výzev, pečlivé zvažování finančně náročných projektů tvoří značnou část práce starostů a jiných představitelů obce. Tyto okolnosti nutí obce vzájemně spolupracovat. Nejrozšířenějším typem spolupráce obcí je venkovský mikroregion. Většina obcí ČR je členem nějakého uskupení v rámci spolupráce obcí, může být členem, a často se tak děje, i v několika takovýchto uskupeních.

Je zřejmé, že problematika lokálních politických procesů na úrovni venkovských obcí má svá specifika, a v různých obcích mohou být k jednotlivým tématům uplatňovány odlišné přístupy. Předkládaná diplomová práce je komparativní případovou studií fungování samosprávy ve venkovských obcích Vřeskovice, Chudenice a Dolany sdružených ve venkovském mikroregionu Běleč. Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol. První kapitola se věnuje teoretickým pojmům, kterými se práce zabývá, např. obec, samospráva, orgány obce, komunální volby a další. Druhá, analytická část práce, se zaměřuje na výzkum výše zmíněných obcí, a to jejich demografickou strukturu, socioekonomické ukazatele, vymezení aktérů politických procesů a definování rozhodovacích procesů v daných obcích a dalších aspektů utvářejících život ve venkovských obcích. Třetí, závěrečná část, shrnuje a porovnává dílčí poznatky z předchozích částí práce.

2 Cíl práce a metodika

Tématem předkládané diplomové práce je řízení a rozvoj venkovských obcí. V tomto rámci je důležitým aspektem i volba a konstituování samosprávných orgánů venkovských obcí ve vybraném regionu, složení těchto orgánů a jejich činnost ve vztahu k občanům obcí, ve vzájemné kooperaci s okolními obcemi a jejich vliv na rozvoj obce.

Cíle práce jsou definovány následovně:

Identifikovat aktéry politického procesu a místního rozvoje ve vybraných obcích;

Definovat významné politické procesy a vztahy mezi účastníky politických procesů.

V tomto smyslu se práce soustředí na komparaci volebních programů, předvolebních kampaní a vytváření kandidátních listin.

Prvotními zdroji teoretické části práce jsou studie Stanislava Balíka, Josefa Bernarda, Jaroslava Čmejřka, Karla B. Müllera, Karla Vodičky. V průběhu přípravy teoretické části byly stanoveny dílčí výzkumné otázky:

Kdo je iniciátorem změn rozvoje obce? Jsou to pouze starostové obcí, z pozice vůdčí osobnosti v obci, nebo mají iniciativu představitelé místních spolků a občané obce?

Výzkum je zaměřen na obce Vřeskovice, Dolany a Chudenice (městys), které jsou členy venkovského mikroregionu Běleč. Vybrané obce leží v jižní části Plzeňského kraje v okrese Klatovy. Obce se nacházejí v geografické blízkosti, spadají do správního obvodu obce s rozšířenou působností, města Klatovy, a mají obdobou dojezdovou vzdálenost do větších center, buď okresního města Klatovy, či druhého největšího města sousedícího okresu Plzeň-jih, Přeštice. Faktor dojezdové vzdálenosti byl brán v úvahu při výběru subjektů, neboť autor práce žije a pracuje v Klatovech.

Práce je zaměřena na změny, které přinesly komunální volby v roce 2022. Je zřejmé, že z důvodu objektivního posouzení kontinuity či naopak změn v rozvoji daných obcí se práce zabývá i údaji z předchozích volebních období.

Tato diplomová práce je případovou komparativní studií tří venkovských obcí nacházejících se v okrese Klatovy. Zpracování diplomové práce spočívá ve využití metody kvalitativního výzkumu, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí různých velikostí. Technika sběru dat pro praktickou část spočívá v následujících krocích: studium dokumentů a dotazování. Prvním krokem je studium relevantních dokumentů, ke kterým patří odborná literatura a právní předpisy vztahující se k problematice komunální politiky, studium a následná analýza socioekonomických a

demografických dat z Českého statistického úřadu. Nezbytnou součástí fáze sběru dat je i deskripce volebních výsledků komunálních voleb ve zkoumaných obcích.

Dalšími zdroji jsou webové stránky studovaných obcí, obecní kroniky, obecní periodika atd. Mnohé údaje k výzkumu nelze zjistit pouze ze zápisů jednání zastupitelstev, rad či komisí, a proto je důležité sledovat i vzájemné vazby jednotlivých aktérů, včetně jejich historie, které lze zjistit pouze znalostí daného prostředí. Z toho důvodu je druhou technikou sběru dat dotazování formou polostrukturovaných rozhovorů, které jsou vedeny především s hlavními politickými aktéry vybraných obcí, se starosty, ale i dalšími občany studovaných obcí. Jednotlivé rozhovory se starosty se zakládají na souboru standardizovaných otázek, viz Tabulka 7 a podle odpovědí se odvíjí další směr dotazování.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. První, teoretická část práce shrnuje teoretické poznatky, plynoucí ze studia odborné literatury, vztahující se k tématu práce a stručně nastiňuje zkoumanou problematiku. Druhá, praktická část naplňuje cíle práce, čímž jsou charakterizovány hlavní socioekonomické a demografické ukazatele obce, jsou zde definováni její hlavní političtí aktéři, včetně popisu vývoje komunálních voleb ve zkoumaných obcích. V závěru je definován charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy a role starosty na místní rozvoj.

3 Literární rešerše

Posláním obecní samosprávy je realizace vlastní samosprávné moci. Zákony upravují, co se rozumí obcí, vymezují základy vnitřní organizace obce (druhy orgánů, způsob jejich utváření, jejich vzájemné vztahy apod.). Obec při výkonu své samosprávy spravuje v podstatě sama sebe a pro výkon samosprávy si zřizuje příslušné samosprávné orgány. Obce si mohou svou vnitřní a vnější organizaci upravovat samostatně. Konkrétní naplnění, personální obsazení, případně i zřízení či nezřízení jednotlivých orgánů (nikoli všech) záleží na obci.

3.1 Obec

Prvotní charakteristika se nachází v Ústavě ČR, v hlavě sedmé, Územní samospráva, kde článkách 99 až 105 mimo jiné říká že: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“ (čl. 99) a „Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu“ (čl.100). A dále obecně definuje správu obce „Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce“ (čl. 101).

Co je obcí, definuje též zákon o obcích, tedy zákon č.128/2000 Sb. § 1 „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ Zákon dále v §2 odst.1 určuje další aspekty definující obec: Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících“ a v odst.2 dodává: „Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ Obce jsou reprezentovány prostřednictvím svých orgánů, jež vymezuje Zákon o obcích, a to v § 67 - § 122 Hlava IV a V. Těmito orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Orgánem obce je též komise, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti (§ 122 odst. 2).

Zákon dále rozeznává dvojí působnost obcí, samostatnou a přenesenou. Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce a státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví.

Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem (zákon č.128/2000 Sb. § 7) Samostatná působnost obsahuje vše, co se týká zájmů obce a může být provedeno v jejích hranicích.

Na druhou stranu obce vykonávají pro stát tzv. přenesenou působnost, která spočívá v zajišťování úkolů delegovaných na obce státem. Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce, vykonává tento orgán jako svou přenesenou působnost (odstavec 2 § 7 a § 61 až § 66b). Podle § 66 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích obec může v přenesené působnosti na základě zákona a v jeho mezích vydávat nařízení obce, je-li k tomu zákonem zmocněna.

Z výše uvedeného vyplývá, že ČR se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky vymezenými hranicemi obce. Tyto celky jsou společenstvím občanů s právem na vlastní samosprávu vykonávanou zastupitelstvem obce. Obec může mít vlastní majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu a vykonává jak samostatnou, tak přenesenou působnost. Stát může zasahovat do činnosti obce omezeně pokud to vyžaduje ochrana zákona a jen způsobem zákonem vymezeným. Pro úplnost je třeba dodat, že fungování hlavního města Prahy je upraveno zvláštním zákonem č.131/2000Sb.

3.1.1 Funkce obce

S definicí obce souvisí její funkce. Obec je definována jako základní územně samosprávný celek zodpovědný za poskytování místních služeb a správu veřejných záležitostí. K těm patří výstavba a údržba komunikací, odvoz odpadků, správa mateřských a základních škol a dalších veřejných zařízení. Balík konstatuje, že tento výčet je založen pouze na empirickém výzkumu a klade si otázku, zda jej možno je odůvodnit teoreticky, za pomoci dvou nejvlivnějších přístupů; teorie veřejné volby anebo koncepce dvojího státu. Koncepce dvojího státu vyžaduje po obcích reprodukci dostatečného množství vzdělaných a zdravých obyvatel a tento úkol obec zajišťuje podporou institucí, které tyto služby poskytují. Teorie veřejné volby prohlašuje, že obec má poskytovat služby zejména potřebným, těm, pro které jsou v současné situaci obtížně dostupné. Klade si též otázky o podnikatelské aktivitě obcí a tím o rozsahu nabízených služeb, a dále mají-li služby provozovat ve vlastní režii nebo je vhodnější je přenechat soukromé společnosti. Od obecného přechází ke konkrétnímu a zabývá se funkcemi obce v oblasti samostatné (přirozené) působnosti. Tou je funkce politická, do které spadá vyhlášení místních referend a provedení jejich výsledků, volba a ustanovení zastupitelstva obce, popřípadě dalších orgánů obce, rozhodnutí o členství

v dobrovolných svazcích obcí; vytváření partnerství s dalšími obcemi a další. Ekonomická funkce se vztahuje na hospodaření obce, tedy sestavování rozpočtu, schvalování závěrečného účtu a hospodaření dle rozpočtu, hospodaření s majetkem obce, zakládání a rušení právnických osob a organizačních složek samosprávy, zřizování peněžních fondů a další. Mezi funkce sociální řadí ty, které mají vztah ke vzdělání, zdravotní péči, a také ke sportovní a kulturní oblasti. Zde se jedná o zakládání škol (mateřských a základních), zřizování sportovišť, kulturních zařízení, zdravotnických zařízení, domovů s pečovatelskou péčí, domovů pro seniory atd. Další důležitou funkcí je funkce infrastrukturní. Obec poskytuje služby, které uspokojují potřeby obyvatel obce. Běžně sem řadíme správu a provoz komunikací, vodovodu a kanalizace. Nezanedbatelnou je funkce ekologická, do které spadají i některé dříve zmíněné činnosti jako svoz a likvidace odpadu, starost o čistotu obce, odvádění a čištění odpadních vod. Bezpečnostní funkce se vztahuje na pravomoc zřízení obecní policie. Výčet uzavírá prognostická funkce, která se zabývá rozvojem obce schvalováním koncepčních dokumentů. Například územní plán, plán rozvoje obce atd. (Balík, 2009).

3.1.2 Venkovská obec

Vymezení venkovské obce je značně obtížné, záleží totiž na tom, jaké znaky obcí považujeme za podstatné pro jejich venkovský charakter. Čmejrek definuje tři základní přístupy definování venkovské obce.

První je založen na kritériu počtu obyvatel dané obce, kdy se za hranici v podmínkách ČR tradičně považoval počet obyvatel do 2000, aby daná obec mohla být považována za venkovskou obec. Na druhé straně se setkáváme i s minimální hranicí 1000 obyvatel. Tento limit vidíme též v zákonu o obcích, kde nově vzniklé obce musí mít minimální počet obyvatel 1000 osob (zákon č. 128/2000 Sb.).¹

Druhý přístup má základ ve formálním stanovisku, kdy se za venkovské obce považují ty, které nejsou městy. V roce 2023 bylo těchto městských obcí jen 609, z celkového počtu 6 258 obcí, tj. neměstských obcí je 5 649 (ČSÚ, 2023). Podle Balíka, označení město (s výjimkou statutárních měst), městys či obec je pouze symbolické a nemá žádný praktický dopad na rozsah kompetencí. Pokud některá města disponují větším rozsahem kompetencí,

¹ Tyto limity se netýkají již dříve vzniklých obcí a měst.

není to ve velikosti, ale z jejich zařazení mezi obce s rozšířenou působností či obce s pověřeným úřadem.

Třetí přístup je založen na hustotě zalidnění. Podle metodiky OECD, kterou používá i Eurostat, se za venkovské pokládají obce s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel na 1 km². V podmínkách ČR se však při vymezování venkovského prostoru ve strategických dokumentech obvykle uplatňuje úroveň 100 obyvatel na 1 km². Venkov pak je definován jako území základních územních správních celků (obcí), které mají hustotu zalidnění či osídlení nižší než 100 obyvatel na 1 km². Těchto obcí bylo k 1. 1. 1998 v České republice 4 995, tj. 80 % z tehdejšího celkového počtu 6 242 obcí (Čmejrek a kol., 2010).

Kromě výše zmiňovaných způsobů definování venkovských obcí na základě počtu obyvatel, hustoty zalidnění či zda se daná obec nazývá městem používají i jiná hlediska jako funkce obce, vzdálenost od městských center, urbanistické znaky sídel či populační vývoj. Například Bernard zvažuje kritérium zohledňující polohu obce vůči městským střediskům. Vychází z údajů, které vykazují vyšší populační dynamiku obcí v zázemí měst než jiné obce. Z tohoto důvodu považuje za venkovskou obec takovou, která má maximálně do 2 000 obyvatel a zároveň méně, než polovina jejich obyvatel nedojíždí za prací do jednoho velkého městského centra (Bernard a kol., 2011).

3.1.3 Občan obce

Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a která je v obci hlášena k trvalému pobytu. S ohledem na zaměření práce jsou důležitá i práva občanů obce, která jsou ošetřena v zákonu o obcích v dílu druhém, v paragrafu 16 a to že každý občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem. Dále má právo hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem (zákon č.22/2004 Sb.), vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce, a v neposlední řadě nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy.

Následující § 17 tohoto zákona též stanovuje, že občané cizích států, starší 18 let, kteří mají na území obce hlášený trvalý pobyt, mají stejná práva, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena.

Oprávnění uvedená v odstavci 2 písm. c) až g) § 16, tedy krom a) práva volit a být zvolen do zastupitelstva obce a b) hlasovat v místním referendu, má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost (zákon č.128/200 Sb.).

3.2 Orgány obce

Protože obec navenek jedná pouze prostřednictvím svých orgánů, dalším úkolem je vymezení příslušných orgánů obce (a rozsah jejich kompetencí), které obce zřizuje za účelem výkonu správy obce, a to jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce, dalšími orgány obce jsou starosta, rada obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

3.2.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je voleno v přímých, rovných a tajných volbách. Výlučně rozhoduje o nejzávažnějších věcech v působnosti obce, zejména o rozpočtu, územním plánu či rozsáhlých majetkových transakcích. Důležitou pravomocí je též volba starosty, místostarosty(ů) a dalších členů rady obce (Vodička a kol., 2011). Pravomoc zastupitelstva na poli samostatné působnosti taxativně vyjmenovává § 84 zákona č. 128/2000 Sb. Krom výše zmíněných schvaluje program rozvoje obce, zřizuje trvalé a dočasné peněžní fondy, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce, vydává obecně závazné vyhlášky obce, zřizuje nebo ruší výbory, volí jejich předsedy a další členy a odvolává je z funkce, zakládá nebo ruší právnické osoby, vyhlašuje místní referendum, zřizuje a ruší obecní policii atd. Další pravomoci jsou zastupitelstvu vyhrazeny na základě § 85, který se zabývá rozhodováním v majetkoprávních záležitostech obce.

Rozhodující pro počet členů zastupitelstva je počet obyvatel obce k 1. lednu roku, ve kterém se konají volby. Zákon o obcích v Hlavě IV ukládá současnému zastupitelstvu zveřejnit počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení, avšak nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích. Kromě toho může být počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, uveřejněn způsobem v místě obvyklém. v obcích do 500 obyvatel je voleno 5 až 15

členů zastupitelstva, u obcí od 500 do 3 000 pak 7 až 15 členů. U menších obcí byl novelou Zákona o obcích navýšen počet zastupitelů z 9 až na 15, aby byly schopny si zvolit radu obce, jejíž počet členů nesmí přesahovat třetinu počtu členů zastupitelstva. Dále se rada nevolí v obcích s méně jak patnácti členy zastupitelstva.

Povinnosti člena zastupitelstva jsou upraveny v § 83 zákona č.128/2000 Sb. Jsou jimi zejména účast na zasedání zastupitelstva obce a zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu byly uloženy, a vyvarovat se střetu zájmů.

Zastupitelstvo se schází dle potřeby, minimálně jednou za tři měsíce, a obvykle je svolává a řídí starosta obce. Ten je zasedání povinen svolat, i tehdy požádá-li o to alespoň třetina členů zastupitelstva či hejtman kraje, a to do 21 dní od doručení žádosti. Zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná a veřejnost o konání musí být informována nejméně týden předem (Balík 2009, s. 71). K platnému usnesení, rozhodnutí či volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Tedy, aby bylo zastupitelstvo usnášeníschopné, musí být přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů. Pokud tato podmínka při zahájení jednání či v jeho průběhu není splněna, musí předsedající jednání ukončit s tím, že do patnácti dnů se koná náhradní zasedání. Jestliže se zastupitelstvo obce nesejde po dobu delší než šest měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, ministerstvo vnitra jej rozpustí. Do doby, než bude zvoleno nové zastupitelstvo obce, popřípadě určen správce obce, vykonává svou pravomoc rada obce. V obcích, v kterých není rada zvolena, vykonává pravomoc zastupitelstva starosta.

V obcích, ve kterých poklesne počet členů zastupitelstva obce o více než polovinu, nebo pod pět členů, a není možné jej doplnit o náhradníky, je toto zastupitelstvo neschopné rozhodovat o záležitostech jak v samostatné působnosti obce, tak o majetkoprávních úkonech (Čmejrek a kol., 2010). Toto se může stát zejména v menších obcích, které mají problémy se sestavením kandidátních listin, takže se volby pro nedostatek kandidátů buď neuskuteční, nebo celkový počet kandidátů nepřesahuje počet členů zastupitelstva, tím pádem nejsou zvoleni náhradníci a následně při zániku mandátu člena zastupitelstva jej není kým nahradit.

3.2.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem v samostatné působnosti obce a za svou činnost se zodpovídá zastupitelstvu obce. Mezi hlavní působnosti rady obce patří příprava návrhů na jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jeho usnesení. Mezi další úkoly rady patří zejména zabezpečení hospodaření obce na základě schváleného rozpočtu, provádění

rozpočtových opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem. Podílí se též výrazně na organizaci obecního úřadu a dále vydává nařízení obce. Počet členů rady je vždy v rozmezí 5-11 členů, avšak nesmí přesahovat třetinu počtu členů zastupitelů obce. Jsou obce, které si radu nevolí. To se týká obcí s počtem zastupitelů nižším než 15 členů.

3.2.3 Starosta obce

Starosta a místostarosta (místostarostové) musí být občany ČR. Jsou voleni zastupitelstvem z řad členů zastupitelstva, a jemu se též zodpovídají. Pravomoci a povinnosti starosty obce určuje zákon č.128/2000 Sb. § 103 až §108. Z titulu své funkce se automaticky stávají členy rady, je-li v obci zřízena. Jestliže na svůj mandát rezignují, ztrácí též místa v radě. Starosta je nejviditelnějším orgánem obce, zastupuje totiž obec navenek. Balík poznamenává, že ačkoliv je starosta tím, kdo za obec jedná, je „*sám o sobě spíše orgánem bez pravomocí*“ (2009, s.74) a tak úkony vyžadující schválení zastupitelstvem či radou musí činit až po jejich schválení, jinak, krom toho, že jsou neplatné, se vystavuje riziku trestněprávní i občanskoprávní zodpovědnosti.

To ovšem neznamená, že starosta nemá žádné pravomoci, může například pozastavit výkon usnesení rady, má-li za to, že je nesprávné (Zákon č.128/2000Sb., §105), či se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, pokud tajemník v obci nepůsobí, přebírá jeho agendu. V obcích, kde není volena rada obce, pak zastává starosta některé úkoly, které by rada vykonávala. Část funkcí je ovšem v těchto případech vyhrazena zastupitelstvu, zejména jsou to záležitosti týkající se částečně organizace obecního úřadu, vydávání nařízení obce a územní plánování (Balík 2009, s.72).

Mezi nevýznamnější pravomoci starosty ovšem Balík udává kompetence starosty řídit zasedání zastupitelstva a rady, neboť „*mít možnost určovat agendu, o níž se bude jednat, stanovovat pořadí jednotlivých bodů atd. totiž často předem rozhoduje o výsledku jednání*“ (2009, s. 76). Bernard postavu starosty a jeho roli naopak vnímá jako dominantní neboť „*při absenci rady obce (v malých obcích existuje rada výjimečně) je starosta jediným aktérem nadaným exekutivní mocí a sám rozhoduje o způsobu hospodaření obce, v mantinelech schváleného rozpočtu* (2011, s. 27). Co roli starosty v malých obcích dále posiluje, v porovnání s rolí řadového člena zastupitelstva, je paradoxně neexistence podpůrného administrativního aparátu a starosta tak tráví poměrně mnoho času administrativou. Čas věnovaný samosprávě a přímý přístup k podkladům jsou zdroje, kterými běžný zastupitel

nedisponuje. Nelze se divit, že je to starosta, kdo má rozhodující vliv na podobu místní samosprávy. Je možno jej „jednoznačně označit jako lokálního leadera“ (2011, s.28). Tato vůdčí role se dle Bernarda dá vykonávat různým způsobem. Z řady dostupných klasifikací a typologií Bernard zmiňuje dvě dimenze jako klíčové pro tvorbu typologie lokálního leadera. První je přístup k výkonu moci, a to buď autoritářský nebo kooperativní. Autoritářský vůdce spoléhá na vlastní kompetence a preferuje hierarchický styl řízení, kooperativní typ je otevřený participaci a spoléhá na podporu komunity. Druhou dimenzí označuje predispozice k výkonu moci. Zde opět rozpoznává dvě skupiny leaderů. První je strategicky orientovaný vůdce, který se snaží prosadit změny, stanovují dlouhodobé cíle a strategie k jejich dosažení. Naproti tom stojí reproduktivní vůdci usilující o udržení současného stavu. Kombinací těchto dvou dimenzí získává čtyři typy leaderů. První z nich je „Vizionář“, je orientován na strategické jednání otevřený participaci. „Facilitátoři konsensu“ jsou kooperativní s orientací na udržování stavu. „Village boss“ je autoritářský vůdce usilující o změny a „Protektor“ trvá na hierarchickém řízení, ovšem nevytváří dlouhodobé vize a strategie.

3.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad (dále OÚ) tvoří starosta, stojící v jeho čele, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, byla-li funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do OÚ. Rada obce, tam kde není zvolena tak zastupitelstvo, může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti OÚ odbory a oddělení, do kterých jsou zaměstnanci obce začleněni.

Obecní úřad je zřizován za účelem plnění úkolů v oblasti samostatné působnosti obce, které mu jsou ukládány zastupitelstvem či radou obce, např. pomáhá komisím a výborům v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanovených zákonem o obecním zřízení (zákon č.128/200Sb.) nebo zvláštním zákonem. Dále obecní úřad vykonává přenesenou působnost, krom těch, které spadají do kompetencí jiného orgánu.

V obcích s pověřeným OÚ a obcích s rozšířenou působností se na základě ustanovení § 110 Zákona o obcích, je zřizována funkce tajemníka, zaměstnance úřadu, „*Ostatní obce mohou zřídit funkci tajemníka obecního úřadu*“. Tento nesmí vykonávat funkce v politických stranách a hnutích. Je odpovědný starostovi jak v samostatné, tak přenesené působnosti. Tajemník obecního úřadu plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo starostou obce, na základě zvláštních právních předpisů stanovuje platy všech zaměstnancům obce zařazených do OÚ, vydává spisový řád, skartační řád a pracovní řád

OÚ a další vnitřní směrnice, pokud nejsou vydávány radou obce, zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí zákonem svěřeným radě obce či jinému orgánu obce (Zákon č.128/2000Sb.), stanovuje náplň práce jednotlivým odborům a oddělením a následně je řídí, kontroluje a koordinuje. Tajemník obecního úřadu se zúčastňuje zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce, jeho hlas je hlasem poradním.

3.2.5 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Výbory

Jsou zřizovány zastupitelstvem obce jako vlastní iniciativní a kontrolní orgány, které předkládají zastupitelstvu svá stanoviska a návrhy. Výbor, počet jeho členů je vždy lichý, plní úkoly svěřené mu zastupitelstvem a tomu se též zodpovídá. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce, toto neplatí u osadního výboru, který ovšem nemusí být obcí zřizován.² Zastupitelstvo obce vždy zřizuje kontrolní a finanční výbor. Tyto jsou nejméně trojčlenné, a jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník OÚ a dále osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na OÚ. Finanční výbor kontroluje hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly zadané mu zastupitelstvem obce. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady obce, pokud v obci působí, a kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a OÚ na úseku samostatné působnosti, a dále plní kontrolní činnosti, kterými byl pověřen zastupitelstvem obce. V obcích, kde na základě posledního sčítání lidu žilo nejméně 10 % občanů hlásících se k jiné než české národnosti, je zřizován výbor pro národnostní menšiny. Vždy minimálně polovina členů tohoto výboru musí být tvořena z příslušníků národnostní menšiny (Čmejrek 2010).

Komise

Jako iniciativní a poradní orgány jsou zřizovány radou obce, které se také zodpovídají. V obcích, kde není rada, činí tak zastupitelstvo. Komise předkládají radě své návrhy a stanoviska. Pokud je komisi svěřena způsobilost v přenesené působnosti, stává se též výkonným orgánem. V takovém případě předsedou komise musí být osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti svěřené komisi. Z této činnosti pak není zodpovědná radě obce, nýbrž starostovi obce (Balík 2009).

² Zákon o obcích v §120 a §121 pojednává o organizaci a pravomocech místních, nebo-li osadních výborů.

3.2.6 Financování a rozpočet obcí

V současné době mají obce čtyři skupiny příjmů do obecních rozpočtů, a to příjmy daňové, nedaňové, kapitálové a dotace.

Z hlediska rozpočtu, a hlavně příjmu jsou pro obce nejdůležitějším příjmem daňové příjmy. Tyto jsou tvořeny tzv. sdílenými typy daní kde se o výnos obce dělí s dalšími články rozpočtové soustavy a svěřenými daněmi kde celkový daňový výnos připadá pouze obcím. U sdílených daní dochází k rozdělení výše daně mezi jednotlivé subjekty podle platné legislativy, konkrétně zákona č. 243/2000 Sb. Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). Tato právní úprava byla několikrát novelizována a nejvýznamnější dopad z pohledu obcí měly novely z let 2008 a 2015, které významně posílily příjmy malých obcí a snížily příjmové rozdíly mezi malými a velkými obcemi. Rozpočtové určení daní (RUD) je, zjednodušeně řečeno, soubor pravidel, která stanovují podíl nebo postup stanovení podílu, jakým se kraje, obce a státní fondy podílejí na výnosech jednotlivých daní (Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015). Schéma rozpočtového určení daní na rok 2024 znázorňuje Obr1.

Mezi sdílené typy daní náleží DPH, daň z příjmu fyzických osob, která se dělí na daně ze závislé činnosti, ze samostatně výdělečné činnosti a daň vybíraná srážkou dle zvláštní sazby, a daň z příjmu právnických osob. Mezi svěřené daně patří daň z příjmu právnických osob placenými obcemi a daň z nemovitosti. Výši daně z nemovitosti si určuje obec sama prostřednictvím koeficientu v rozpětí 2,3,4 nebo 5, kterým se vynásobí daňová povinnost poplatníka. Obec stanoví jeden koeficient pro všechny nemovitosti nacházející se na jejím území obecně závaznou vyhláškou.

Mezi nedaňové příjmy obce Balík (2011) řadí příjmy z vlastního podnikání obce, uživatelské poplatky, příjmy za pokuty a penále a ostatní. Mezi kapitálové příjmy jsou řazeny příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, a to jak hmotného, nehmotného, tak i finančního. Dotace jsou děleny na krajské, státní a z nejrůznějších evropských fondů (Balík, 2011).

Rozpočet sestavuje obec vždy na jeden kalendářní rok neboli rozpočtové období a jeho tvorbu, postavení, obsah a funkci upravuje zákon č.250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

územních rozpočtů. Upravuje též zřizování nebo zakládání právnických osob obcemi. Tímto zákonem se také řídí hospodaření dobrovolných svazků obcí a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí. Samotné tvorbě rozpočtu obce předchází střednědobý rozpočtový výhled. Ten se sestavuje na základě uzavřených smluv na 2 až 5 let, obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. Kvalitní rozpočtový výhled je nejen pomůckou při sestavování samotného rozpočtu, ale i finančním plánem obce, který může obci pomoci lépe hospodařit. Rozpočet se podle zákona o rozpočtových pravidlech schvaluje jako vyrovnaný, tzn., že příjmy jsou rovny výdajům. Zákon umožňuje, aby byl rozpočet přebytkový, ale pouze v případě, jestliže část příjmů daného roku je určena k využití až v následujících letech nebo jsou určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Rozpočet může být schválen i jako schodkový, ale obec musí mít možnost schodek uhradit finančními zdroji z předchozích let nebo smluvně zabezpečeným návratným zdrojem (nejčastěji jde o smluvně půjčku, úvěr, finanční výpomoc).

3.2.7 Spolupráce obcí

Současný stav územních samosprávných celků je důsledkem dezintegračních procesů počatých v 90. letech minulého století, jehož výsledkem je vysoký počet obcí s malým počtem obyvatel. Zároveň došlo jak k finanční, tak funkční decentralizaci. Následkem čehož mají malé obce problémy zajistit jak finanční, tak personální zdroje k řešení problému samosprávy a rozvoje. Meziobecní spolupráce je tak vhodným řešením pro zajištění plnění samosprávných úkolů (MVČR 2020). Počátky mezi obecní spolupráce je možno vysledovat už od 90. let, kdy se rozvíjela dobrovolná spolupráce obcí umožňující aspoň částečně překonat problémy spojené s jejich roztržitou strukturou. Využívaly zákon č. 367/1990 Sb., který obcím umožňoval navazovat kooperaci ve sféře samostatné působnosti (§ 20). V současnosti je spolupráce mezi obcemi institucionálně ukotvena v Zákoně o obcích, ve znění pozdějších předpisů, v § 46 až § 55, Hlavě druhé, která se věnuje samostatné působnosti obce. Meziobecní spolupráce je tak koncipována opět pouze pro výkon samostatné působnosti. Jádrem právní úpravy je institut dobrovolného svazku obcí (DSO), konkrétně v § 49 - § 53. Sdružovat se mohou obce bez ohledu na velikost, správní obvod či hranice kraje. Dalším institutem je společenství obcí, jehož právní ukotvení nalezneme v §

53a až § 53 f. Obce mohou spolupracovat s právníky a fyzickými osobami (§ 54) či obcemi jiných států (Díl 4, § 55).

Venkovské mikroregiony

Vznikají nejčastěji jako seskupení obcí kolem přirozeného centra, jde obecně o jakási spádová území. Velikost venkovských mikroregionů je různá, přesto zhruba polovinu zkoumaných tvoří regiony do deseti tisíc obyvatel a do deseti členských obcí. Nejvíce jich vzniklo v letech 1999–2001, v souvislosti s novelou zákona č. 128/2000 Sb. o obecním zřízení (MVČR, 2008). Obce spojuje do mikroregionů především společný zájem obecního rozvoje území, nejčastěji rozvoje turistiky a ochrany životního prostředí. Spolupráce na infrastrukturních projektech jako např. vybudování čističky odpadních vod ČOV, kanalizace nebo plynofikace, místní dopravní obslužnosti, svozu odpadu či přeshraniční spolupráce je méně častá. Obce oceňují dobrovolnost a flexibilitu této formy spolupráce a to, že je členství neomezuje v jejich samostatné působnosti. Přestože se obce často sdružovaly za účelem zvyšování absorpční kapacity území získáváním externích finančních prostředků prostřednictvím managementu mikroregionů (MVČR 2008), většina svazků disponuje pouze příspěvky svých členů, které jsou relativně nízké (Bernard, 2011).

Místní akční skupiny (MAS)

Místní akční skupiny jsou společenstvím občanů, podnikatelské sféry, neziskových organizací a veřejné správy v rámci programu LEADER. Spolupracují na rozvoji venkova a zemědělství a při získávání finančních zdrojů z EU a národních programů. Vznik, velikost a charakteristiku místních akčních skupin tzv. MAS, definoval program LEADER, což je evropský dotační program zaměřený na podporu a rozvoj venkova, kdy si finanční prostředky prostřednictvím MAS rozdělují přímo venkovské oblasti. MAS musí být geograficky homogenní území s počtem obyvatel od 10 000 - 1 000 000, nesmí zahrnovat města s více než 25 000 obyvateli a účast zástupců veřejné správy nesmí být vyšší 50 %, zbytek tvoří zástupci neziskových organizací a podnikatelů.

Každá obec může být v působnosti pouze jedné MAS. MAS může mít několik právních forem: obecně prospěšná společnost (zákon. č. 248/1995 Sb.), občanské sdružení (zákon č. 83/1990Sb.) a zájmové sdružení (§ 20 zákona č. 40/164 Sb.) Každá MAS musí být zaregistrována u MVČR, mít vnitřní status, stanovy, vnitřní řád a organizační strukturu (Ústav územního rozvoje). První MAS začaly v ČR vznikat v roce 2002. Nejvíce MAS

vznikalo v letech 2005-2007 díky popularizaci programu LEADER a rostoucímu objemu finančních prostředků (MVČR, 2008).

3.3 Volby do zastupitelstev obcí v ČR

Volby do zastupitelstev obcí jsou ošetřeny zákonem č.491/2001 Sb., což je od roku 1990 již čtvrtý zákon upravující volby do obecních zastupitelstev. V této novelizaci byla zavedena uzavírací klauzule a změněna volební formuli ze Sainte-Laguë, která zvýhodňovala malé strany, na d'Hondtovu. Důvodem byla roztržičnost obecních zastupitelstev, neboť malé strany byly „nadreprezentovány“ vinou neexistující tzv. uzavírací klauzule a do té doby používané volební formule. Balík dává za příklad situaci v Brně, kde se do zastupitelstva dostalo v roce 1998 14 subjektů a 9 z nich mělo po jednom mandátu, a vysvětluje, že dané úpravy zákona byly provedeny za účelem dosažení vyšší stability zvolených orgánů, a to zavedením uzavírací klauzule a změnou metody rozdělování mandátů, nebo-li volební formule, tak, aby nedocházelo k nerovnému vztahu mezi počtem získaných hlasů a získaných mandátů (Balík, 2009).

3.3.1 Volební obvod

Velikost volebního obvodu je jednou z rozhodujících proměnných v poměrných volebních systémech. Velikost volebních obvodů je měřena počtem mandátů, které se v daném obvodu rozdělují a obvody jsou děleny do tří kategorií podle velikosti. Malé (2-4 mandáty), střední (5-9 mandátů) a velké (10 a více mandátů). Velikost volebního obvodu a proporcionalita voleb jsou přímo úměrné, tedy čím větší obvod, tím proporcionalnější výsledky voleb. Volby mohou být a často i jsou vnímány jako nespravedlivé, protože výsledky voleb věrně nereprezentují rozvržení zájmů v celé společnosti. Jak ovšem argumentuje Balík, volební systémy nejsou spravedlivé či nespravedlivé. V zastupitelské demokracii to ani není žádoucí, neboť potom by zastupitelstvo obce mělo tolik zastupitelů, kolik má občanů, a v tom případě by už jsme nemohli o zastupitelské demokracii hovořit. Dochází tedy pouze ke zkreslení, v jakém poměru jsou zastoupeny jednotlivé zájmy. Aplikovaný volební systém může umožnit lepší reprezentaci aktuální situace za cenu snížení akceschopnosti zastupitelstev, či horší

reprezentaci ovšem s lepší akceschopností zvolených představitelů. Balík tedy namítá, že vnímat volební systém jako nespravedlivý či spravedlivý není správné (Balík 2009).

3.3.2 Volební právo

Pro komunální volby je stanovena věková hranice 18 let jak pro aktivní, tak pasivní volební právo, stejně tak podmínka trvalého pobytu v obci a právní způsobilost. Volit a být zvolen má i cizí státní příslušník, kterému mezinárodní úmluva toto právo přiznává, což se vztahuje na občany EU. Trvalé bydliště na území obce je ovšem podmínkou nutnou, viz. zákon č. 491/2001 Sb. § 4.

Prekážkami výkonu práva volit jsou následující; výkon trestu odnětí svobody, omezení ve svéprávnosti k výkonu volebního práva, omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu a výkon služby vojáka z povolání či v záloze v zahraničí.

Právo být volen umožňuje zákon všem, kdo splňují předchozí vymezení, bez omezení výkonu trestu nebo vojenské služby v zahraničí. Tudíž vězni ani vojáci nemohou volit, ale mohou být voleni (Balík, 2009). Právo být zvolen souvisí také se slučitelností funkcí, neboť funkce člena zastupitelstva není slučitelná s funkcí zaměstnance obce či města, který je zařazen do obecního/městského úřadu a přímo vykonává státní správu vztahující se k územní působnosti dané obce/města. Obdobně to platí byl-li takový zaměstnanec jmenován starostou či primátorem. Dále je funkce člena zastupitelstva neslučitelná s výkonem státní služby podle zákona o státní službě č.234/2014 Sb. (Čmejrek 2010).

3.3.3 Forma kandidatury

Těmi, kdo se mohou ucházet o přízeň voličů, mohou být registrované politické strany a politická hnutí, jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení politických stran, politických hnutí a nezávislých kandidátů. Tyto subjekty jsou označovány za volební strany. Podává-li politická strana či politické hnutí kandidátní listinu samostatně, nemůže již být součástí jiné volební strany. To znamená, že kandidát může být uveden pouze na jedné kandidátní listině pro volby do zastupitelstva obce, eventuelně volebního obvodu.

Rozlišujeme mezi třemi základními typy kandidátních listin: přísně vázané, vázané a otevřené (volné). Přísně vázaná kandidátní listina má pevně stanovené pořadí kandidátů, které volič svou volbou nemůže ovlivnit. Na vázané kandidátní listině jsou sice kandidáti uvedeni v určitém pořadí, avšak voliči mohou preferenčními hlasy ovlivnit pořadí kandidátů, a tedy i zisk mandátu. Třetím typem je otevřená (volná) kandidátní listina. V tomto případě se volič při hlasování nemusí omezovat jedinou kandidátní listinou. Otevřená kandidátní listina posiluje personalizaci voleb. V ČR se používá ve volbách do zastupitelstev obcí.

Balík a Hájek (2020) popisují, že občané se mohou o zastupitelské posty ucházet mimo spojení s politickými stranami, a to buď jako samostatní kandidáti, nebo ve skupině jako sdružení nezávislých kandidátů. Sdružení nezávislých kandidátů a nezávislí kandidáti musí ke kandidátní listině připojit petici s podpisy voličů podporujících jejich kandidaturu. Samostatně kandidující nezávislí kandidáti mají povinnost získat podpisy voličů s ohledem na velikost obce/obvodu 5-0,5 % obyvatel obce, sdružení nezávislých kandidátů pak podpisy voličů 7 % obyvatel obce. Nezbytný počet podpisů je uveřejňován příslušným registračním úřadem na úřední desce aspoň 85 dní přede dnem konání voleb. Registrované politické strany a hnutí mají ulehčený vstup do volebního boje, protože petici s podpisy podporujícími jejich kandidaturu předkládat nemusí. Přestože každá volební strana může na kandidátní listě uvést maximálně tolik kandidátů kolik je počet členů voleného zastupitelstva Čmejrek a kol. upřesňuje, že u nejmenších obcí, kde je voleno pouze sedm a méně členů zastupitelstva, je povoleno uvést vyšší počet kandidátů. Počet míst na kandidátní listině v těchto případech může být navýšen až o jednu třetinu, se zaokrouhlením na celé číslo dolů (Čmejrek a kol., 2010).

Čmejrek a kol. shledává podobnost postupu politických uskupení v obcích při sestavování kandidátních listin. Nejprve jsou vybráni kandidáti, kteří jsou pro stranu důležití a mohou voliče zaujmout, politická příslušnost není rozhodující, často jsou bez politické příslušnosti. V potaz jsou brány parametry volebního systému, který zvýhodňuje zcela zaplněné kandidátní listiny, a tak jsou oslovováni obyvatelé obce za účelem zaplnění kandidátní listiny, aby nedošlo ke ztrátě hlasů. Přední místa kandidátní listiny jsou vyhrazena pro nejdůležitější kandidáty politického subjektu. První místo tedy obvykle zaujímá leader politického subjektu, nejlepší potenciální kandidát na post budoucího starosty. Následují aktivnější členové strany, kteří si tak zajistí místa v zastupitelstvu a následně jsou umístováni kandidáti s nejvyšším počtem hlasů z předchozích voleb. Zbytek kandidátní listiny je vyplněn kandidáty, kteří pouze doplňují kandidátní listinu pro zajištění vyššího

počtu hlasů pro stranu (Čmejrek a kol., 2009). Ve venkovských obcích se uplatňují různé strategie ale poměrně často se lze setkat s kandidaturou nezávislých kandidátů na jednočlenných kandidátních listinách. Za tímto postupem se může ukrývat snaha vyhnout se jednak sporům o postavení na kandidátní listině a dále pak zkušenostem, které lokální politici získali v souvislosti s preferenční volbou (Čmejrek a kol., 2010). Práce Balíka a Hájka (2020,) sledující vývoj počtu kandidátů do obecních voleb uvádějí snižování počtu kandidátů, v roce 2018 na místa zastupitelů obcí kandidovalo o 7,4 % osob méně. Jako možný důvod tohoto jevu uvádějí generační střídání kandidátů, tj. odchod „revoluční“ generace či prosté stárnutí kandidátů, kteří nemají být kým nahrazeni. V souvislosti s nedostatkem kandidátů na zastupitelské posty, upozorňují na problematiku obcí bez soutěže, kde je počet uchazečů roven počtu zastupitelů či dokonce nižší. V takovém případě jsou samozřejmě zvoleni všichni uchazeči. Bernard (2011) si klade otázku zda malé obce mají potenciál vygenerovat dostatečný počet kandidátů na zastupitelské posty, protože aby mohla probíhat volební soutěž, kandidátů musí více než volených zastupitelů. Balík a Hájek (2020) ovšem poukazují, že tento problém se týká i obcí s počtem obyvatel v řádu tisíců. Nebezpečí pro malé obce spatřují v nemožnosti zvolit náhradníky, což u nejméně početných zastupitelstvech může snadno vést k jejich rozpadu.

Uzavírací klauzule, někdy též volební klauzule, je, jak uvádí Čmejrek a kol. (2010) zákonem stanovená hranice, kterou musí volební strana překonat, aby se dostala do procesu rozdělování mandátů. Od roku 2001 byla zavedena uzavírací klauzule ve výši 5 %, obdobně jak je tomu i jiných volbách v ČR na principu proporcionálního zastoupení. V případě obecních voleb je upravena s přihlédnutím k počtu kandidátů na kandidátní listině a podobě lokálního stranického systému.

3.3.4 Způsob volby

V ČR jsou pro komunální volby používané otevřené kandidátní listiny. Volič disponuje vícenásobným hlasem, takže může hlasovat pro tolik kandidátů, kolik je volených členů zastupitelstva. Nemusí se omezovat na jednu kandidátní listinu, nýbrž udělit hlasy napříč volebními stranami. Volič obdrží jeden volební lístek, samostatný pro každé volené zastupitelstvo. Na něm jsou uvedené všechny kandidující strany a v rámci nich seznam kandidátů této volební strany. Následně volič může svou vůli vyjádřit trojím způsobem; na hlasovacím lístku označí jednu volební stranu, čímž dává svůj hlas každému kandidátovi

dané strany. Proto je pro volební strany výhodné vstupovat do klání s „plnou“ kandidátní listinou. Druhou možností je označit jednotlivé kandidáty různých volebních stran. Nebo může oba postupy kombinovat a označit jednu volební stranu a z ostatních stran jednotlivé kandidáty, kteří tím získávají každý jeden hlas. Označené volební straně je uděleno tolik hlasů, kolik je rozdíl počtu členů voleného zastupitelstva a označených jednotlivých kandidátů, a to v pořadí, v jakém jsou kandidáti označené volební strany uvedeni.

Tento způsob hlasování pro konkrétní kandidáty, umožňující zvýšit pravděpodobnost zvolení preferovaného kandidáta, se nazývá panašování. Zavedení panašování umožňuje občanům více ovlivnit složení zastupitelského orgánu a Čmejrek a kol. (2010) připomíná, že v řádných volbách do obecních zastupitelstev v roce 1990 platilo, že mandáty uvnitř kandidátní listiny byly automaticky přidělovány kandidátům podle získaných preferenčních hlasů, bez ohledu na původní pořadí na kandidátce. Šlo tedy o systém volné kandidátní listiny, který umožňoval voličům ovlivňovat ve velké míře složení zastupitelstva; na druhé straně strany neměly kontrolu nad tím, kdo je bude reprezentovat. Avšak novela volebního zákona z roku 1994 zmírnila tento efekt. Od té doby se počet mandátů získaných volební stranou přiznává kandidátům dle jejich pořadí na volebním lístku. Tím by princip panašování ztratil na významu, proto bylo zákonem č. 152/1994 Sb. zavedeno opatření, podle kterého se uplatňuje pravidlo preference dle volebního výsledku skupině kandidátů, kteří překročí hranici 10 % nad průměrný počet hlasů příslušné kandidátní listiny.

Problémem spojený s panašováním, je podle Balíka (2009) především jeho „skryté působení“. Jakkoli se totiž tváří jako způsob personální volby, stále se jedná o volby kandidátních listin. Odevzdané hlasy totiž v první řadě určují výsledek konkrétního volebního subjektu, resp. počet získaných mandátů. Ani prostřednictvím panašování totiž není možné podpořit pouze konkrétního kandidáta, aniž bychom nepodpořili i jeho volební stranu. Náš hlas tak může paradoxně přispět k tomu, že je zvolen jiný kandidát ze stejné listiny, kterému jsme ovšem hlas nedali. Toto je ve zřetelném rozporu s proklamovanou větší transparentností volebního systému. Lebeda (2009) též kritizuje obecní volební systém, nejen pro jeho složitou proceduru distribuce mandátů, ale vnímá jej jako nejkomplicovanější, nejméně srozumitelný a nejvíce zavádějící v porovnání s jinými pravidly podle kterých se v ČR volí do jiných orgánů. Tento systém může vést k paradoxním situacím, kdy volby vyhrávají kandidáti s menším počtem hlasů jen díky pořadí na

kandidátní listině. Systém je pak vnímán voliči jako nespravedlivý, ale mnohem horší je, že voliči mu nerozumí a nemohou své rozhodování patřičně upravit.

3.3.5 Volební formule

Jedná se o způsob převodu odevzdaných hlasů na mandáty. Již v předchozím textu bylo řečeno, že se jedná o jeden z podstatných bodů reformy z roku 2001. Tím druhým byla volební klauzule. Zákon zavedl tzv. čistou d'Hondtovu metodu, kdy se celkový počet hlasů odevzdaný volební straně, postupně dělí číselnou řadou 1,2,3, až n, kde „n“ se rovná počtu kandidátů na volební listině, nejvýše však do počtu členů zastupitelstva (Balík,2009).

Čmejrek a kol. (2010) popisuje postup převodu hlasů na mandáty. Výpočet provádí Český statistický úřad ČSÚ, který výše uvedeným způsobem vypočítané podíly seřadí podle velikosti až do počtu mandátů, které mají být obsazeny. Za každý podíl získává volební strana jeden mandát. Při shodnosti podílů rozhoduje celkový počet odevzdaných kandidátním listinám, pokud i tento je shodný, rozhoduje los. Po určení počtu mandátů, jež získávají jednotlivé volební strany, je nutné přidělit mandáty jednotlivým kandidátům. ČSÚ vydělí celkový počet odevzdaných pro volební stranu počtem kandidátů volební strany. Jestliže některý z kandidátů obdržel nejméně o 10 % více hlasů, než je průměr odevzdaných hlasů pro volební stranu, postupuje na první místo kandidátní listiny. Pokud je takových kandidátů více, určí se pořadí na základě počtu hlasů jim odevzdaných. V případě shody v počtu hlasů, nerozhoduje los, ale je rozhodující původní pořadí na kandidátní listině. Na kandidátních listinách, kde nedojde ke změně pořadí, Český statistický úřad přiděluje mandáty dle pořadí, v jakém jsou uvedeni na kandidátní listině Vznik a zánik mandátu.

Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením, ke kterému dochází ukončením hlasování.

Neslučitelnost funkcí nebrání kandidatuře, dokonce ani ujmoutí se mandátu po zvolení. Do tří dnů od ustanovující schůze je daný člen zastupitelstva povinen učinit právní úkon směřující k ukončení neslučitelnosti odstoupením z neslučitelné funkce, a do tří měsíců předložit potvrzení o pomnutí důvodů neslučitelnosti.

Okolnosti při kterých mandát zaniká vyjmenovává Balík (2009) následovně; člen zastupitelstva odmítl složit slib či jej složil s výhradou, rezignací člena zastupitelstva dnem, kdy starosta obce obdrží písemnou rezignaci člena na jeho mandát, skon člena zastupitelstva obce, dnem sloučení obcí nebo připojení obce k jiné obci. Dalšími důvody mohou být ztráta volitelnosti přestěhováním se člena zastupitelstva mimo území obce, pravomocné

rozhodnutí soudu za úmyslný trestný čin a trvající (či nově vzniknuvší) neslučitelnost funkcí (Balík, 2009).

3.3.6 Česká komunální politika

Politické strany hrají v demokracii zásadní roli, neboť umožňují občanům participovat na veřejné moci nejen jako subjekty, které občan volí, ale na základě společných sdílených postojů, názorů, zájmů či cílů umožňují sdružování obdobně smýšlejících, politicky aktivních občanů. Politické strany zažily rozkvet v druhé polovině 19. a na začátku 20. století, kdy vznikala masová hnutí, která stála za řadou reforem. Posléze se tento model přeměnil z velkých členských základů na voličské základny.

To se projevilo na reprezentaci zájmů sice důležité, ale co do počtu obyvatel-voličů nijak velké skupiny obyvatel, kterou představují zemědělci a obecně obyvatelé venkova. V dnešní době agrární problematika přerostla v agrární politiku, a to nejen na úrovni politiky států, ale i nadnárodních formací (Čmejrek a kol., 2010).

Na lokální úrovni mají parlamentní strany menší vliv než v městských oblastech a Čmejrek a kol. (2010) poukazuje na skutečnost, že jejich vliv je daleko menší, než by se dalo usuzovat ze získů mandátů. Stranická základna těchto stran je ve venkovských obcích slabá a je pro ně výhodné nabízet se jako platforma pro nezávislé kandidáty, pro které pak není nutný sběr podpisů na podporu kandidatury. Na druhou stranu se řady nezávislých kandidátů raději uchylují pod „ochranu“ etablované politické strany než sdružení nezávislých kandidátů, s tím, že přestup pod hlavičku jiné politické strany není nijak vzácný. A tak se na lokální úrovni vyskytují jak s celostátní, parlamentní strany, tak s regionální, lokální strany a hnutí, sdružení nezávislých kandidátů či nezávislí kandidáti.

Jak popisuje Čmejrek a kol. (2006), který analyzuje komunální volby v roce 2006, řada kandidátů zvolených do zastupitelstev, byla členy lokálních politických stran, ovšem „zisky těchto stran byly skutečně marginální“. Spíše se uplatnily strany a hnutí s celostátní působností, prezentující se jako „nezávislé“. Vzešly sice z komunálních stran, avšak mají, či by chtěly mít, celostátní charakter. Jejich existenci považuje za důležitou „nejen z hlediska vývoje politiky v lokálním politickém prostoru, ale i snahami proniknout na krajskou, a dokonce i parlamentní úroveň“. Oproti politickým lokálním stranám, nezávislí kandidáti a jejich sdružení lépe vyhovují podmínkám sídelní struktury ČR.

3.4 Občanská a politická participace ve venkovských obcích

Venkovské obce obvykle nedisponují nabídkou plnohodnotných příležitostí pro zaměstnání či trávení volného času pro své občany, a tak značná část obyvatel tráví část dne mimo obec. To může vést k narušení sociálních sítí a je dobře, že místní sdružení a spolky plní integrační funkci tvorbou místního veřejného dění, které má stále svůj význam, byť pro mnohé obyvatele obce pouze doplňkový.

3.4.1 Občanská participace

Pojem občanské participace lze charakterizovat jako účast občanů obce na více či méně organizovaných aktivitách, kdy lidé řeší společné potřeby a problémy a usilují o prosazování společných zájmů. Typickým projevem občanské participace je příslušnost k organizovaným skupinám, typicky v občanských spolcích a sdruženích, a činnost v jejich strukturách. Členství v těchto spolcích zvyšuje nejen míru sociální interakce, ale také míru vlivu občanů na veřejnou správu. Na lokální úrovni, a zejména v malých obcích, by redukovat občanskou participaci na členství v místních spolcích bylo příliš zjednodušující. Zapojení se do veřejného života může mít a má řadu podob, z nichž jen některé se odehrávají v rámci sdružení a spolků. Mohou jimi být aktivity jako zapojení se do úklidu veřejných prostor, péče o obecní zeleň či společné objekty, příprava veřejných událostí, anebo propagace obce a práce ve výborech a komisích. Občanskou participací se rozumí i účast na veřejných událostech, slavnostech a sešlostech.

Práce Josefa Bernarda dokládá, že rozšíření oblasti participace o aktivity, které nejsou spojeny s činnostmi v organizovaných spolcích a sdruženích má své opodstatnění. Členství v místním sdružení deklarovala přibližně čtvrtina občanů obce, ale výrazně vyšší podíl obyvatel se zapojoval do dobrovolných aktivit. Zejména úklidem veřejných prostranství, péčí o obecní zeleň a přípravou veřejných událostí, konče prací v orgánech obce. Veřejných událostí a slavností se pravidelně účastní dvě třetiny občanů obce.

Politická participace úzce souvisí s občanskou participací, tvoří její podmnožinu. Jedná se o zapojení obyvatel do správy věcí veřejných, jejich ovlivňování a rozhodování. Vysoká míra politické participace je znakem vysokého zájmu obyvatel o vliv na rozhodování o místě, kde žijí. Do oblasti politické participace občanů náleží účast na volbách do zastupitelstva obce, účast na zasedáních zastupitelstva či sledování informací o dění v obci

prostřednictvím nástěnky obecního úřadu (ať ve fyzické či elektronické podobě) či místního periodika (Bernard, 2011).

Za důležitý předpoklad lokální participace Bernard (2011) považuje informovanost o dění v obci. Vysoká míra informovanosti svědčí jak o vysokém zájmu o informace, tak o jejich dostupnosti. Zde jsou pozorovány rozdíly, jaký typ informace má své adresáty. Většina obyvatel malých obcí je dobře informována o místních službách, událostech a organizacích, liší se ale informovanost o problémech, které řeší samospráva obce, o hospodaření obce, o územním plánování obce či sporných otázkách, které se řeší na zasedání zastupitelstva. Informovanost o činnosti samosprávy ovšem Bernard považuje za projev angažovanosti, nikoli jako běžnou informovanost.

Bernard zvažuje další dva faktory, které posilují míru participace. Těmi jsou lokální identita (patriotismus) a koncentrace sociálních sítí přátelských vazeb. Zatímco odpovědi, jestli se obyvatelé cítí být patrioty se výrazně lišily, kladně odpovědělo průměrně 38 % dotázaných, otázky na koncentraci sociálních sítí přátel byly mnohem jednoznačnější. Existenci sítí přátel v obci hlásily nejčastěji tři pětiny obyvatel v polovině zkoumaných obcích, druhá polovina obcí udávala vyšší hodnoty, běžně kolem tří čtvrtin. Průměrná hodnota dosáhla 70 % (Bernard, 2011).

3.4.2 Politická participace

Za základní ukazatel politické participace občanů je mnohými autory považována účast ve volbách, a to jak parlamentních, tak obecních. Jak ukazuje Graf 3, který porovnává účast voličů podle typu voleb, účast v parlamentních volbách je vždy vyšší než ve volbách obecních. Avšak je podstatný rozdíl mezi volební účastí v komunálních volbách v celostátním měřítku a ve volbách konaných v neměstských obcích, kde bývá účast ve volbách vyšší. Obecně panuje shoda, že účast v obecních volbách i ve venkovských oblastech zaznamenává zřejmý pokles. V první polovině prvního desetiletí 21. století sice došlo k odražení se od pomyslného dna a následné navyšování hodnot volební účasti u všech druhů voleb (Balík, 2011), následný vývoj ovšem svědčí pouze o zmírnění tempa poklesu volební účasti, v lepším případě o stagnaci, viz Graf 4. Pokles volební účasti je námětem mnoha politologických a sociologických studií a obecně je považován za závažný problém. Účast ve volbách a kandidatura občanů jsou považovány za ukazatele kvality zastupitelské demokracie a pokles volební účasti je problém ohrožující demokracii

(Čmejrek a kol., 2009). Jiní badatelé ovšem vnímají pokles volební účasti jako přirozený jev, a naopak zvýšení volební účasti možným znamením krize demokratického systému. Například Balík (2011) poukazuje, že bez spojení s dalšími indikátory samotná volební účast nevyovídá o kvalitě demokracie, není varovným či příznivým znamením. Na míru volební účasti má vliv mnoho různých faktorů. Řadí se mezi ně právní podmínky, typ volebního systému, politický systém, typ stranického systému, četnost voleb, nebo sociálně demografické faktory či geografické a klimatické podmínky. Je zřejmé, že faktorů ovlivňujících volební účast je celá řada. Ve vztahu k volební účasti v komunálních volbách se setkáváme s problémem interpretace protichůdných tendencí, nárůst a pokles volební účasti, v obcích obdobné velikosti a skladbou obyvatelstva. Na vyšší volební účast lze prokazatelně považovat vliv sociodemografických faktorů. Těmi jsou: vyšší religiozita, vyšší podíl zaměstnání v sektoru zemědělství, nižší míra nezaměstnanosti, vyšší vzdělání, gender a věk (častěji volí ženy skupina ve věku 35-55 let).

Účast ve volbách je pouze jedním z ukazatelů politické participace občanů. Dalším je ochota využít nejen aktivního, ale i pasivního volebního práva a kandidovat na zastupitelský post. Vzhledem k absenci celostátních politických uskupení ve venkovských obcích se nabízí místní sdružení a spolky, které mnohdy disponují širokou členskou základnou, např. SDH Dolany eviduje okolo 250 členů. Výzkum ukázal, že napříč venkovským prostorem existují výrazné rozdíly v zapojení se místních nepolitických organizací do politického dění v obcích. Jsou obce, ve kterých představitelé a členové místních spolků považují za povinnost kandidovat, v jiných spolkový život do politického nepřerůstá.

Ovšem vedle tradičních spolků a sdružení v mnoha obcích vznikají zájmová sdružení buď přímo za účelem zapojení se do politického dění v obci či postupně v politickou aktivitu přerostou (Müller, 2018). Mnohdy vznikají z iniciativy skupiny obyvatel, kteří se do obce přistěhovali, nebo na území obce vlastní nemovitost (Čmejrek a kol., 2009).

Ochota kandidovat na místo v zastupitelstvu je nepochybně jedním z ukazatelů s velkou vypovídající hodnotou vyjádřenou podílem celkového počtu kandidátů na celkovém počtu voličů (Čmejrek a kol., 2009). Dá se předpokládat, že s velikostí obce bude tato hodnota klesat, což nutně nesouvisí s pasivitou občanů, ale velikostí volebního obvodu. Tento ukazatel je tak vhodný buď pro komparaci stejně velkých volebních obvodů, nebo sledování vývoje politické participace občanů jedné obce.

Dalším důležitým ukazatelem politické participace občanů je účast na zasedáních zastupitelstev. Četné práce Bernarda (2011) a Čmejřka a kol. (2006) dokládají, že účast na

zasedání zastupitelstev zkoumaných obcí je minimální. Necht' účastnit se těchto zasedání může, krom obecné pasivity a nezájmu, pramenit z pocitu, že jednání zastupitelstev neprobíhají podle jejich představ, například neprobíhá diskuze, jednání nejsou řádně připravena nebo zastupitelé nejsou schopni se dohodnout. Dalším důvodem může být dojem občanů, že záležitosti, které jsou na jednáních zastupitelstev projednávány, se jich bezprostředně nedotýkají. Tento fakt dokládá i Müller, který popisuje politickou participaci občanů malých měst. Zastupitelé se setkávají s participací „příležitostně impulzivní a průběžně strategickou“ či podle motivace „participaci vzdorovitou a utvářecí“ (2018). Tato občanská participace má charakter „ne na mém dvorečku“, pro který Müller používá akronym NIMBY (not in my backyard). Vyjadřuje pasivitu a nezájem občanů o veřejné dění až do okamžiku, kdy se začíná týkat přímo jich samotných. Tento druh participace má příležitostnou, jednorázovou podobu.

4 Empirická část

Vlastní analytická část práce je věnována komparativní studii tří venkovských obcí. Pro tuto práci byly vybrány tři venkovské obce nalézající se ve stejném regionu, lišící se ale jak velikostí, tak počtem obyvatel a vzdáleností či přístupností do centra, tj. obce s rozšířenou působností. Vybrané obce patří do Mikroregionu Běleč v okrese Klatovy v jižní části Plzeňského kraje. Obce se nacházejí v geografické blízkosti, spadají do správního obvodu města Klatovy a s různou, byť ne výrazně, dojezdovou vzdáleností do větších center, buď okresního města Klatovy či druhého největšího města sousedícího okresu Plzeň-jih, Přeštice.

4.1 Vřeskovice

Martin Kříž v útlé knize Toulky minulostí Vřeskovic, popisuje počátky obce. První zmínka o Vřeskovicích pochází již z roku 1352, kdy je vzpomenut kdosi z Wrzieskouicze, ale o čtvrt století později jsou již psány Brzieskovie. Od slova vřes vzniklo v Čechách několik osad, např. dvě obce s názvem Vřesina nalezneme v Moravskoslezském kraji, Vřesník v Královohradeckém kraji, obec Vřesová leží v Karlovarském kraji a kraje Jihomoravský a Olomoucký každý po jedné obci jménem Vřesovice. Avšak Vřeskovice jsou pouze v Plzeňském kraji. Vřeskovice, viz Obrázek 3 patřily pravděpodobně již od založení pánům z rodu Drslaviců, který odvozoval své jméno od Drslava, purkrabího ve Starém Plzenci. Jeho potomkům se podařilo obsadit západní Plzeňsko a značnou část Klatovska. Za Drslavice jsou mimo jiné považováni i pánové z Dolan či Chudenic (Kříž 2002). Mapový portál mapy.cz zobrazuje obec Vřeskovice v okrese Klatovy, asi 20 km severně od Klatov a 7 kilometrů jižně od města Přeštice, na rozhraní okresů Klatovy a Plzeň jih. Obec Vřeskovice se nachází v kotlině otevřené východním směrem ze tří směrů je obec chráněna sedmi vrchy o výšce od 474 m do 541 m, je tedy dobře chráněna a panuje zde mírné podnebí, Obrázek 3.

Strategický plán rozvoje obce informuje o struktuře správního obvodu obce Vřeskovice, který je složen ze dvou místních částí: Vřeskovice a Mstice. Katastrální území je tvořeno jedním katastrálním územím Vřeskovice o celkové rozloze 874 ha. Osada Mstice leží vzdálena asi 1 km severovýchodně od vlastní obce. Zde je popsáno též využití půdního fondu. Z celkové rozlohy správního území obce 867 ha je využíváno k zemědělským účelům 538 ha (62 %). Orná půda (491 ha) tvoří 56,6 % katastrálního území, trvalé travní

porosty jsou na ploše 35 ha a menší část území zaujímají zahrady (12 ha). Nezemědělská půda se rozkládá na ploše 325 ha. Jednu třetinu nezemědělsky využívané plochy představuje lesní půda (290 ha, tj. 33,4 % katastrálního území). Mezi nezemědělskou půdu jsou dále zahrnuty vodní plochy (5 ha), zastavěné plochy (10 ha) a ostatní plochy (24 ha) (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020).

4.1.1 Demografická struktura obce Vřeskovice

Jak ukazuje Graf5 v období let 1991 až 2001 se počet obyvatel obce udržoval na stabilní úrovni přibližně mezi 290 a 300 obyvateli, v následujících třech letech došlo k ke snížení počtu obyvatel až na 260. Od roku 2005 je možno pozorovat mírný trend růstu počtu obyvatel obce s nejvyšším počtem obyvatel 333 v roce 2022. Růst počtu obyvatel obce je způsoben migrací, jak je patrné z Graf6.

Z údajů ČSÚ lze vyzorovat jak se vyvíjel počet a rozložení obyvatelstva obce Vřeskovice podle věku od roku 2000 do roku 2022, Graf7. Věková struktura obyvatelstva je zásadní pro socio-ekonomické charakteristiky vývoje obce. Demografické stárnutí je proces, při němž se postupně mění věková struktura obyvatelstva takovým způsobem, že se zvyšuje podíl osob starších 60 let a snižuje se podíl osob mladších 15 let, tj. starší věkové skupiny rostou početně relativně rychleji než populace jako celek. Proces demografického stárnutí lze charakterizovat pomocí indexu stárání, dále pomocí indexu závislosti a indexu ekonomického zatížení. Index stárání má rostoucí tendenci v celé ČR, ve Vřeskovicích má ovšem klesající tendenci, jak můžeme vyčíst z Graf8 (ČSÚ, obyvatelstvo). Dalším demografickým indikátorem je průměrný věk, jenž ve Vřeskovicích ke konci roku 2022 byl na hodnotě 41,9 let, národní průměr byl 42,6 let (ČSÚ, obyvatelstvo).

S růstem počtu obyvatel obce úzce souvisí i rozvoj výstavby, Tabulka1 ukazuje rozdíl mezi počtem domů v obci mezi sčítáním lidu, domů a bytů v roce 2011 a 2021. Obytnou plochu obce tvoří převážně rodinné domy. Krom převážně rodinných domů jsou v obci dva byty v multifunkčních objektech bývalé Kampeličky a Kulturního domu. Podle slov starosty je byt v Kulturním domě k dispozici provozovateli restaurace tamtéž.

4.1.2 Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Vřeskovice

Mezi ekonomické subjekty patří domácnosti lidí, podniky a stát. Mezi podniky se řadí především výrobní a prodejní subjekty, ale i subjekty poskytující určité služby. Mezi státní subjekty patří například samospráva.

Ve strategickém plánu rozvoje obce je uveden počet podnikatelských subjektů v obci Vřeskovice 57, z toho největší podíl je tvořen živnostníky (43). V obci je drobná provozovna autodopravy a zámečnická a truhlářská dílna. V pohostinství pracuje 7 obyvatel, ve veřejné správě 2. Ve stavebnictví pracuje 9 obyvatel, v průmyslu 5. Zemědělství podnikatelé jsou zastoupeni 4 subjekty (ve Msticích soukromá farma, ve Vřeskovících farma Flanders farm zahraničního vlastníka). Výrazným zaměstnavatelem je ASAVET Birkov sídlící v sousední obci, který zaměstnává cca 15 obyvatel obce.

Místní služby obstarávají tyto subjekty: prodejna, hostinec, obecní úřad. Velká část práceschopných obyvatel za prací dojíždí do blízkých sídel jako jsou města Plzeň, Klatovy, Přeštice (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice listopad 2020). V obci je dále ČOV, hasičská zbrojnice, kulturní dům a pět sportovních hřišť (risky.cz).

Nezaměstnanost v obci se pohybuje pod celostátním průměrem, v porovnání s Plzeňským krajem a okresem Klatovy, viz Graf 9 vychází toto srovnání hůře pouze na rok 2019 v průběhu sledovaného období (ČSÚ, SLDB).

V obci nejsou významné historické nebo přírodní památky, které by poskytly základ pro rozvoj turistického ruchu. Řada historických památek je ovšem dostupná v okolí obce. Jedná se především o kulturní památky (zámek Lužany, kde působil architekt Josef Hlávka, barokní kostel v Přešticích nebo unikátní vodní hrad Švihov). Dalším turisticky navštěvovaným místem je Chudenický zámek, Americká zahrada a rozhledna Bolfánek v nedalekých Chudenicích. Základní infrastruktura cestovního ruchu je tvořena ubytovacími a stravovacími kapacitami v území. Mezi ubytovací zařízení patří zejména soukromý penzion. Mezi stravovací zařízení patří místní hostinec v kulturním domě (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice).

Vzdělání je jedním z rozhodujících faktorů budoucího směřování obce. Součástí Sčítání lidu, domů a bytů v letech 2011 a 2021, bylo rovněž zjišťování dosaženého vzdělání obyvatel obce starších 15 let. Je evidentní, že ve Vřeskovících je nejvíce zastoupena skupina osob, které absolvovaly některý z výučných oborů nebo střední odborné vzdělání bez maturity. Těchto bylo v roce 2011 evidováno 91 (33,1 %), v roce 2021 94 (28,7 %) obyvatel. Další

významný podíl tvoří obyvatelé s úplným středním vzděláním zakončeným maturitou, 67 (24,4 %) v roce 2011 oproti 76 (23,24 %) v roce 2021. Skupina obyvatel se základním vzděláním, tvořila 45 obyvatel obce (16,36 %). Do této skupiny patří také ti, kteří základní vzdělání nastoupili, ale neukončili. V roce 2021 se tento počet snížil na 33 (10 %) obyvatel. Pozitivně opačný trend je počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním, kterých bylo v roce 2011 pouze 17 (6,2 %), ovšem při následující sčítání lidu již bylo evidováno 34 (10,4 %) osob s vysokoškolským vzděláním (ČSÚ - Sčítání lidí, domů a bytů 2011 a 2021), viz Graf10.

4.1.3 Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby

V obci se nenachází předškolní ani školní zařízení, ale v rozvojovém plánu obce je uvedeno, že v únoru 2015 byl ve spolupráci se soudní obcí Lhovice založen místní Rodinný spolek Vřeskováček, který sídlí v místním Kulturním domě s jehož vybavením za tímto účelem pomohl dle slov starosty Plzeňský kraj. Nejbližší mateřská škola je v Borovech u Klatov a ve Švihově, kde se nachází i nejbližší základní škola. Žáky a studenty z Vřeskovic jsou nejvíce navštěvované školy v Klatovech a ve Švihově (ČSÚ, geodata).

V obci se není žádné zařízení poskytující sociální služby či pobytová sociální služba (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020). Tyto služby jsou poskytovány v dojezdové vzdálenosti obcemi Přeštice a Švihov. V obci nepůsobí ani žádné zdravotnické zařízení, ale zdravotní péče je dosažitelná ve Švihově a Přešticích (obvodní střediska) a v Klatovech (nemocnice), a ve stejných místech se nacházejí též lékárny.

4.1.4 Infrastruktura obce Vřeskovice

Silnice II. třídy 182 prochází od východu na západ, od Borov k Roupovu, celým územím obce (mapy.cz). Oproti jiným silnicím této kategorie je poměrně málo vytížená, nejvíce ji zatěžuje nákladní doprava do sousední obce Birkov, kde sídlí firma ASAVET, po navazující silnici III. třídy 1826 (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020).

Vřeskovice nejsou napojeny na železniční síť, nejbližší železniční stanice se nachází v obci Borovy. Autobusovou dopravu zajišťuje společnost ARIVA, působící v plzeňském kraji. Společnost poskytuje zejména spojení se sousedními venkovskými obcemi a městy Plzeň, Klatovy a Přeštice (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020).

Zásobování pitnou vodou je, jak popisuje Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, v obci zajištěno především formou vlastních kopaných studen, ve kterých je kvalita vody kolísavá. V části obce na skalnatém podloží je množství vody v letních měsících s malým srážkovým úhrnem nedostatečné. V několika posledních letech díky nedostatečným srážkám klesla hladina spodní vody v celé obci. Obec je napojena na plynovod, který byl vybudován již v roce 1999, a dále je v obci zajištěn svoz a likvidace komunálního odpadu a v centrální části obce je sběrné místo pro separovaný odpad (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020).

4.1.5 Občanská a politická participace v obci Vřeskovice

Lokální veřejný život v obci Vřeskovice je popsán též ve Strategickém plánu rozvoje obce. Od roku 1919 v obci působí Tělovýchovná Jednota Vřeskovice, která registruje k dnešnímu dni přibližně 120 členů. Sbor dobrovolných hasičů byl v obci založen již v roce 1849, má v současné době okolo 130 členů. Sbor v současnosti vede bývalý starosta pan Václav Matoušek. Současný starosta pan Krotký se stal členem nedávno, podle vlastních slov na naléhání a prohlašuje, že jeho členstvím sbor nezískává žádné zvláštní výhody. Hasičský sbor, krom své hlavní náplně, se též podílí na společenském životě obce pravidelným pořádáním hasičského bálu, v květnu na sv. Floriána pořádá soutěže pro děti spojené s opékáním buřtů. Mimoto obci dvakrát ročně zajišťuje svoz šrotu a pálení větví. Pravidelně se také zúčastňuje a úspěšně umísťuje v seriálu Západočeské hasičské ligy a pochlubit se může i účastí v Extralize ČR.

Aktuální informace o každodenních událostech a plánovaných akcích poskytuje místní časopis Vřeskovák. Již tradiční je úklid obce a okolí v jarním a podzimním termínu. Dále pořádání maškarního karnevalu s posezením a občerstvením, rybářské soutěže na místním rybníce, volejbalového turnaje, hasičského bálu, oslavy Dne matek v místním kulturním domě a mnoho dalších. Obec se zapojuje do výsadby stromů podporované ministerstvem životního prostředí a zemědělství, každý na veřejném prostranství vysazený strom má svého patrona. Obyvatelé obce se dokáží spojit i k větším akcím. Pamětnice paní C. zmiňuje úspěšnou veřejnou sbírku na opravu věže kostela sv. Jan Křtitele, který je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR. Po dokončené rekonstrukci byly pod tlakem „ochranářů“ odstraněny měděné svody, následně začalo do kostela zatékat a v současnosti je stav prý horší než před rekonstrukcí.

Vyjížděky ať za prací či za studiem mají negativní vliv na veřejný život, protože se snižuje množství interakcí obyvatel obce. Statistický geoportál graficky znázorňuje nejčastější dojížděku za zaměstnáním a studiem. Za prací denně vyjíždí 89 obyvatel obce Vřeskovice, zejména do Klatov (25 obyvatel), Přeštic (27 obyvatel) a Plzně (27 obyvatel), ovšem dojížděka za prací do obce je nulová. Ze stejného zdroje získáme informace o počtu žáků a studentů dojíždějících za vzděláním. Za vzděláním denně vyjíždí 41 žáků a studentů, nejpočetnější skupina 23 žáků dojíždí do Švihova. Vzhledem k absenci školského zařízení je do obce nulová dojížděka za vzděláním (ČSÚ - geodata).

Politická participace je prvotně vyjádřena volební účastí ve volbách do obecního zastupitelstva, neboli uplatněním aktivního volebního práva. V roce 1990 byla tato hodnota výjimečně vysoká; účast voličů dosáhla 89,13 %. Následující volební období 1994 účast ve volbách poklesla na 87,28 %, ale v následujících obdobích volební účast klesala znatelněji. Nejnižší volební účast byla zaznamenána v roce 2018 kdy dosáhla pouhých 42,64 %. Volební účast přehledně znázorňuje Graf11. Úplnější představu o politické participaci získáme přidáním dalšího ukazatele, vysokou vypovídající hodnotu je podíl počtu kandidátů na počtu oprávněných voličů. Tato hodnota vyjadřuje uplatnění pasivního volebního práva a ve Vřeskovických dosahovala v letech 1994 až 2006 hodnot okolo pěti procent. V následujících letech, jak se postupně zvyšoval počet oprávněných voličů a snižoval se počet kandidátů tato hodnota klesla na 2,72 % v posledních obecních volbách. Tento vývoj zobrazuje Tabulka2.

4.1.6 Volby do obecního zastupitelstva v obci Vřeskovice

V prvním roce po sametové revoluci rychle došlo k oslabení účasti tradičních politických stran, které byly nahrazovány lokálními subjekty. Je zřejmé, že KSČ se stala pro mnoho obyvatel nevolitelnou a ve volbách v roce 1990 nezískal jediný mandát. ČSSD při zisku 62,4 % získala mandátů 6. Nový subjekt na politické scéně, SNK se ziskem 32 % odevzdaných hlasů získal tři mandáty. V následujícím volebním období v roce 1994 KSČM (nástupkyně KSČ) obdržela 17 % hlasů a získala jeden mandát. Za KSČM byl zvolen pan Hrubý, bývalý starosta obce Švihov, podle pamětnice paní C., „*pocitivý člověk, který měl zkušenosti s vedením mnohem větší obce*“. Ze scény úplně zmizela ČSSD, která byla nahrazena další SNK. Tato dvě SNK získala po třech mandátech. Nově se na politické scéně objevuje nezávislý kandidát, který se ziskem 4,13 % hlasů nezískal žádný mandát. Z

rozhovorů vyplynulo, že tento člověk byl „náplavou“, což by nevadilo (pohledu pamětnice je „náplavou“ i současný starosta, který se do obce před přibližně čtyřiceti lety přiznal), ale „potížista“, *kterého nikdo nechtěl volit*“. Z dat ČSÚ vyplývá, že volby do obecních zastupitelstev v roce 1994 byly také poslední, kdy se kandidáti ucházeli o přízeň voličů pod volebními stranami. Volby do obecního zastupitelstva v roce 1998 už byly ve znamení kandidátních listin jednotlivců. Pan starosta Krotký to vysvětluje následovně „*bylo to o tom, že lidé pak nechápou, že se tam dostane někdo, kdo má menší počet hlasů*“. To ovšem vede k tomu, že takto nemohou být zvoleni náhradníci, což se může negativně projevit při odstoupení zastupitele z funkce. Zprvu byl jejich počet vyšší, a to v letech 1994, 1998, 2002 a 2006 po dvanácti, respektive jedenácti kandidátech, ovšem v dalších dvou volebních obdobích v letech 2010 a 2014 po devíti. V posledních dvou volebních obdobích 2018 a 2022 je kandidátní listina tvořena pouze sedmi kandidáty, tj. jako je počet zastupitelů. Tento počet zastupitelů je stejný od obecních voleb v roce 1994, takže pouze v prvních obecních volbách v roce 1990 bylo voleno devět zastupitelů (ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí). Rozhovor s panem starostou Krotkým a pamětnicí paní C., potvrdil velké porevoluční nadšení a touhu po vlastní správě věcí veřejných. Panovaly obavy, že jinak by byla obec sloučena pod Švihov, s kterým sdílí správní hranici přes k.ú. Lhovice. K tomu pan starosta Krotký říká „*My bychom spadli pod město Švihov a nevěřím tomu, že bychom na tom byli nějak dobře*“. Vysoká volební účast, 205 odevzdaných obálek z celkového počtu 230 je toho důkazem. Předvolební kampaň se, podle vyjádření pana starosty a jiných obyvatel obce, v obci nekoná a totéž platí pro předvolební programy.

4.1.7 Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy obce Vřeskovice

V čele obce, již šesté volební období, stojí starosta pan Krotký Jan, místostarostkou je paní Faloutová Andrea. Tito jsou tradičně voleni tajným hlasováním a žádný z členů zastupitelstva nevykonává svou funkci jako dlouhodobě uvolněný (Ustavující veřejné zasedání obecního zastupitelstva, 5. listopadu 2018; Ustavující veřejné zasedání obecního zastupitelstva, 20. října 2022). Zastupiteli obce jsou v současném volebním období 2022-2026 Marešová Monika, Toman Jan, Majer Jan, Ruth Václav a Brada Radek. Finančnímu výboru předsedá Majer Jan, dalšími členy jsou Falout Josef a Marešová Monika, která předsedá kontrolnímu výboru, jehož členy dále jsou Bezděková Barbora a Toman Jan. Obec dále zřizuje další čtyři výbory a to: Výbor místního hospodářství, kterému předsedá Brada

Radek, Výbor odpadového hospodářství a správy budov, jehož předsedou je Toman Jan a dále Výbor lesního hospodářství, kde je předsedou Ruth Václav a Výbor kultury a sportu s předsedající Faloutovou Andreou.

Jak je zřejmé ze zápisů zasedání zastupitelstva obce, zastupitelstvo obce Vřeskovice se schází častěji, než požaduje zákonná úprava, přibližně pětkrát až šestkrát během roku. Je to, podle slov pana starosty, na základě charakteru akutní situace např., jestli je třeba učinit nějaká rozhodnutí, schválit smlouvy atd. Iniciativu v předkládání návrhů má osoba starosty, ale když má někdo nápad, je dobré jej prodiskutovat. Nejčastěji se doba zasedání pohybuje v rozmezí 75 až 150 minut. Zasedání jsou navštěvována v závislosti od navrhované agendy, to jest někdy s vyšší, jindy s nižší účastí, ale pravidelně se na ně dostávají aktivnější obyvatelé obce v počtu 20-25 lidí. Ohledně přistěhovalých, starosta říká „*zkrátka o nich nevíte, že je máte v obci, natož aby vám přišli*“. Zasedání prý nebývají nijak divoká, natož aby se lidé hádali, ale každý, kdo má připomínku ji může a také vznáší (rozhovor se starostou obce Vřeskovice).

Dále pan starosta vysvětlil, že o dění v obci jsou občané informováni prostřednictvím místního časopisu Vřeskovák, SMS info-kanálu a na webových stránkách obce, které jsou napojené na aplikaci „V obraze“, která funguje obousměrně, tedy nejenže občan má přehled o dění v obci, ale prostřednictvím aplikace může kontaktovat představitele obce.

4.1.8 Rozvoj obce Vřeskovice

V roce 2018 byla v obci dokončena realizace kanalizační sítě pro odvod splaškových vod včetně čistírny odpadních vod (ČOV). Tato význačná investice výrazně přispěla ke zlepšení životního prostředí v obci. Většina domácností již nemusí využívat jímky na vyvážení, rovněž bylo zrušeno povolení na vypouštění odpadních vod do vodoteče Vřeskovický potok (Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice, listopad 2020). Podle slov pana starosty, následkem dlouhodobě nízkých srážek je v obci deset domácností, které si musí nechat vodu dovážet v cisternách, což je drahé a neefektivní. Zásobování pitnou vodou se stalo prioritou a v roce 2020 obec využila dotaci SFŽP ve výši 349 000,- Kč na provedení průzkumného vrtu. Vrt potvrdil, že je možno čerpat pitnou vodu v dostatečném množství a kvalitě. Návazně obec vypracovala projekt na přivaděč pitné vody do obce. Na tento přivaděč vody obec získala dotaci ze SFŽP ve výši 3 miliony korun. V září 2023 bylo dokončeno propojení vrtu s odběrným místem v obci, které je provizorně pouze v hasičské zbrojnici, s možností

odběru do vlastních nádob. V současnosti je zpracováván projekt rozvodu vody po obci (Vřeskovák, říjen 2023).

Sportovní areál, původně určený pro malou kopanou, prošel revitalizací, zejména nákladná byla, podle slov starosty, investice do položení povrchu pro národní házenou. Dalšími novými prvky jsou osvětlení a tribuny pro diváky. Souběžně slouží areál i pro další aktivity rekreačního charakteru jako volejbal či nohejbal. Oprava kulturního domu proběhla během pandemie covidu. KD je často využíván; 2x týdně cvičení pro ženy, 2x týdně florbal, tréninky oddílu házené v zimních měsících, využívá jej i dětská skupina. Vybudovali svépomocí dětské hřiště a sběrnou recyklovatelného odpadu.

Další významnou investicí je výstavba bytů plánována v ubytovně, již obec odkoupila od TJ Vřeskovice. Starosta i občané obce jsou proti výstavbě sociálních bytů, pro které, dle slov starosty, v současnosti získat dotace není problém, ale obec je výhledově omezena s nakládáním tohoto bytového fondu. Tento postoj zesílil zejména po negativních zkušenostech z dob, kdy ubytovna sloužila k ubytování zahraničních pracovníků, se kterými měli ne vždy dobré zkušenosti. Obec získala stavební povolení na rekonstrukci ubytovny, ve které plánuje postavit 9 bytových jednotek. Protože v současnosti splácí úvěr za vybudování kanalizace, nemají dostatek finančních prostředků, takže obec čeká na vhodný dotační titul. Představitelé obce uvažují o využití objektu pro postupně stárnoucí populaci, z údajů ČSÚ vyplývá, že k 21.3.2023 žilo v obci 130 obyvatel starších padesáti let. Pro ty se bude postupně samostatné bydlení v rodinném domě stávat náročné a uvítají komunitu vrstevníků ve vhodném ubytování ve vsi, v které vyrůstali. Slova pana starosty ostatně v rozhovoru potvrzuje i paní C., pro kterou je to přijatelná volba.

Starosta obce odhaduje příjmy do rozpočtu ve výši 5-6 milionů, na běžný provoz obce je potřeba částka 3-3,5 milionu. Na rok 2024 byl sice schválen na veřejném zasedání dne 12.12.2023 mírně přebytkový rozpočet, ale uznává potřebu získávání dotací na chod obce. Ze zápisu zasedání zastupitelstva obce se dozvídáme, že v nedávné době byla dokončena rekonstrukce autobusové garáže pro potřeby zásahové jednotky SDH, na kterou obec získala dotaci od krajského úřadu a to ve 2 etapách o celkové částce 580.000, - Kč. Na dovybavení této jednotky také dostali dotaci 42.313, - Kč. Pro zvýšení akceschopnosti obec zažádala o další dotaci z Programu a stabilizace venkova na přívěsný vozík vybavený kompletní výzbrojí pro požární zásah. Žádosti bylo vyhověno. Na druhou stranu obec dotacemi podporuje organizace, spolky i jednotlivce. Oblastní charita Klatovy, která zajišťuje služby i pro občany Vřeskovice zaslala obci žádost o dotaci ve výši 3.500, - Kč na pokrytí nákladů

provozu střediska pečovatelské služby ve Švihově na r. 2024, žádosti bylo vyhověno. Stejně tak žádosti o příspěvek na letenky pro dvě místní skautky na WORLD Scout Jamboree.

O práci starosty se vyjadřuje následovně, „*Občané vás oslovují bez ohledu na pracovní dobu.*“ O spolupráci obcí v rámci venkovského mikroregionu říká, že „*mikroregion Běleč není úplně to co bych si představoval, mělo by to fungovat trochu lépe.*“

4.2 Chudenice

Program rozvoje městyse Chudenice krátce představuje historii Chudenic, která začíná přibližně ve 12. století, kdy byl městys sídlem rodu Černínů. Na konci 16. století byla obec díky zásluze Humprechta Černína povýšena císařem Rudolfem II. na městys s právem znaku, pečeti a trhu. Šlechtickému rodu Černínů patřila obec až do roku 1945, kdy byla majiteli Evženu III. Černínu z Chudenic zabavena na základě tzv. Benešových dekretů. Městys je známý právě díky tomuto šlechtickému rodu. Zámek Lázeň sv. Wolfganga je jejich nejstarší sídlo, které pravidelně navštěvují. V roce 1996 bylo Chudenicko vyhlášeno krajinnou památkovou zónou, viz Obrázek 4. Dne 10. října 2006 byl obci vrácen statut městyse (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2021-2028).

Mapový portál zobrazuje městys Chudenice v okrese Klatovy, 14 kilometrů severozápadním směrem od okresního města, deset kilometrů od města Švihov (mapy.cz).

V Programu rozvoje městyse Chudenice je uvedeno, že Chudenice spravují následující části: Bezpravovice, Býšov, Chudenice, Lučice a Slatina. Správní obvod městyse Chudenice znázorňuje Obrázek 5. Stejný dokument informuje o rozloze správního obvodu městyse Chudenice se rozkládá na ploše 2113 ha a více než 50 % slouží k zemědělským účelům, 1134 ha, z toho 33 % tvoří orná půda, 688 ha. Zastoupení lesů se pohybovalo k 31.12.2021 okolo 40 %, 836 ha. Trvale travnatých ploch je 399 ha a zahrad 45 ha. Nejmenší zastoupení tvoří vodní plochy, 13 ha a ovocné sady, 1 ha. Průměrná nadmořská výška se pohybuje okolo 488 m n. m. Zalesněné plochy se vyskytují především v západní a východní části katastru, reliéf Chudenic je kopcovitého charakteru. Územím protékají čtyři nejvýznamnější vodní toky: Chudenický potok, Bezpravovický potok, potok Poleňka a Bělýšovský potok (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2021-2028).

4.2.1 Demografická struktura obce Chudenice

ČSÚ poskytuje informace o změnách v počtu obyvatel městyse. Od roku 1993 do roku 2005 docházelo ke střídavému přírůstku a úbytku počtu obyvatel. Nejnižší počet obyvatel (671) měl městys v roce 2000, po čtyřech letech růstu se počet obyvatel v roce 2007. Poté došlo rychlému nárůstu počtu obyvatel, který vyvrcholil v letech 2011 a 2012 kdy počet obyvatel městyse narostl na 784. Od roku 2013 opět docházelo k úbytku obyvatel, v roce 2014 počet obyvatel klesl na 749, následně počet obyvatel přibývá, po čtyřech letech opět nastal zvrát a počet obyvatel klesl. Na konci roku 2022 žilo v Chudenicích 752 lidí s trvalým bydlištěm. Vývoj počtu obyvatel městyse Chudenice v letech 1991-2022 ukazuje Graf12. Přírůstek počtu obyvatel se skládá z přírůstku přirozeného, který určuje počet narozených a zemřelých, a z přírůstku migračního, který se skládá z počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel daného území. Tento vývoj v obci Chudenice znázorňuje Graf13. Z něj je zřejmé, že za nárůstem počtu obyvatel stojí převážně migrační přírůstek.

Kromě samotného počtu obyvatel je důležitá i věková struktura obyvatelstva, která dále předurčuje socio-ekonomické charakteristiky. Ze složení populace dle produkčních skupin v Graf14 lze určit, že v Chudenicích je početnou skupinou osob produktivní složka (15–64 let), dále pak postproduktivní skupina (65 a více let) a méně zastoupena dětská skupina (0 - 14 let). Ukazatelem, který může lépe popsat možné problémy v budoucnu je index stáří. Podle indexu stáří, který je konstruovaný jako podíl obyvatel v postproduktivním věku ku počtu obyvatel v předproduktivním věku, hodnota demografického indikátoru v roce 2022 v Chudenicích činila 134,4, čili na 100 dětí připadá 134 seniorů, což znázorňuje Graf 15, což je vyšší hodnota, než v ČR, viz Graf 26 Tento jev se nazývá demografické stárnutí, kdy je vysoké zastoupení starších osob v populaci městyse. Podle slov pana starosty Žáka je třeba se připravit na postupné stárnutí populace a přizpůsobovat tomu různé kroky jako je např. zřizování domů s pečovatelskou službou atd.

Dalším demografickým indikátorem je průměrný věk, jenž v Chudenicích ke konci roku 2022 byl na hodnotě 43,2 let, národní průměr byl 42,6 let (ČSÚ, obyvatelstvo).

S růstem počtu obyvatel úzce souvisí rozvoj bydlení. V centrální části Chudenic má zástavba charakter maloměstského bydlení, v ostatních místních částích se vyskytuje převážně individuální venkovské bydlení. Na základě dat z posledního SLDB v roce 2021 tvořilo domovní fond v Chudenicích 354 domů. Převažujícími druhy budov jsou rodinné domy, ostatní jsou bytové domy a další budovy. Městys vlastnil k tomuto datu sčítání 3 bytové

domy, v kterých se nachází 60 jednotek, z nichž 50 se nachází v Roubalově ulici a slouží jako sociální byty. Majetek městyse je tvořen také několika nemovitostmi – zámek Chudenice, sokolovnou, budovou OÚ (bývalou ZŠ), budovu zdravotního střediska, bývalým koupalištěm, „hasičárnou“, rozhlednou Bolfánek či areálem MŠ. Územní plán vymezuje zastavitelné plochy k bydlení v části Chudenice, Bezpravovice, Lučice a Slatina. Zároveň jsou v těchto částech vymezeny plochy přestavby. Samotný městys nevlastní žádné rozvojové plochy, ale v územním plánu je hned několik návrhů takovýchto ploch. Stavební parcely můžeme nalézt například v centrální části katastru, kde by nová výstavba navazovala na stávající. Také je zde vymezena nová příjezdová cesta i k dalším stavebním parcelám. Problémem mohou být stavební regulativy – například městys je součástí krajinné ochranné zóny, nebo nedořešené restituční s rodem Černínů (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2020 - 2028). Přestože růst počtu obyvatel je velmi pozvolný, přesto se počet rodinných domů v obci mezi sčítáním lidu, domů a bytů zvýšil, jak dokládá Tabulka 3.

4.2.2 Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Chudenice

Program rozvoje městyse Chudenice uvádí v obci množství malých podniků, nejčastěji se jedná o firmy bez zaměstnanců nebo od 1 do 9 zaměstnanců. Dle právní formy podnikání tvořily 70 % ekonomických subjektů (138) se zjištěnou aktivitou fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona, tzv. OSVČ. Mezi ta tradiční řemesla, kterým se živnostníci věnují, můžeme považovat truhlářství, stavebnictví, obrábění kovů, instalatérství, elektrikářství, autodoprava či pohostinství. Nalezneme zde i podnikatele z řad zdraví a krásy, jako jsou masérské a rehabilitační služby, kadeřnictví nebo lázeňství. Z hlediska převažující činnosti nejvíce ekonomických subjektů podnikalo v průmyslu (17,5 %), v zemědělství (15 %), velkoobchodu a maloobchodu (15 %). Do kategorie „ostatní činnosti“ patřilo mimo jiné také doprava, vzdělání, administrativa, zdravotnictví, veřejná správa a obrana; činnosti v oblasti nemovitostí; kulturní, zábavní a rekreační činnosti (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2020 - 2028). Kronika městyse Chudenice poskytuje podrobnější informace o poskytovaných službách. V obci jsou provozovány tři obchody; obchod zaměřený na domácí potřeby, železářství a papírnictví, dále jeden menší typu koloniál a druhý větší typu „jednota“, jenž má otevřeno od pondělí do soboty, a to až do podvečerních hodin. Městys se dále pyšní restaurací s minipivovarem Stará Škola, který zaváží pivo i do Plzně. Turisty je oblíbená sezónně otevřená restaurace u rozhledny Bolfánek. Z dalších

služeb je nutné zmínit poštu, knihovnu zajišťující veřejný přístup k internetu, zájmovým kroužkům pro děti a mládež, a Z-Box, kam je možné si nechat poslat zásilku z e-shopu. (Kronika městyse Chudenice 2023). Dále se v obci nachází hasičská zbrojnice (2), pošta, koupaliště, sokolovna a tři sportoviště (risy.cz).

Podle dat ČSÚ se nezaměstnanost v obci Chudenice pohybuje pod celostátním průměrem. V porovnání s Plzeňským krajem a okresem Klatovy, viz Graf 16 vychází toto srovnání hůře pouze na počátku a na konci sledovaného období, v letech 2014 a 2023. Navýšení nezaměstnanosti během roku 2020 se dá pravděpodobně přičíst na vrub pandemii koronaviru (ČSÚ).

Příznivá vzdělanostní struktura obyvatel je jedním z předpokladů rozvoje. Data ČSÚ ukazují, že v obci Chudenice poměrně vysoké hodnoty vykazovala při SLDB v roce 2011 skupina se základním vzděláním, včetně neukončeného, a to 16 %. O deset let později tato hodnota klesla na 11,75 %. Nejvíce zastoupená je skupina lidí s dokončeným středním vzděláním včetně vyučení (bez maturity). V této skupině, na základě údajů z SLDB v roce 2011, byl poměr 45,5 % k celkovému počtu obyvatel obce, který v roce 2021 klesl na 41,92 %. Úplně středoškolské vzdělání mělo v roce 2011 ukončeno přibližně 28,5 % obyvatel Chudenic, v roce 2021 tento poměr vzrostl na 32 %. Rozdíl je patrný v množství vysokoškoláků, kteří v Chudenicích v roce 2011 tvořili jen necelých 6,25 %, avšak v roce 2021 SLDB jich evidovalo již 8,8 %. Tato hodnota, přes nepopiratelné vylepšení, stále nedosahuje průměrných hodnot v české populaci, kde roce 2011 tvořil podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel 13,2 %, a v roce 2021 18,7 %. Pro obě období tedy platí, že poměr obyvatel s vysokoškolským vzděláním dosahuje polovičních hodnot ku zbytku republiky. Vzdělanostní strukturu obce Chudenice znázorňuje graf 17, z kterého je patrné, že se snížil počet obyvatel se základním vzděláním, včetně neukončeného, a středního vzdělání bez maturitní zkoušky. Naopak vzrostl počet obyvatel s úplným středním vzděláním a s vysokoškolským vzděláním (ČSÚ), viz Graf 17.

4.2.3 Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby

Školská vybavenost

Historie školy je v Chudenicích sahá do sedmnáctého století. První dochovanou zprávu o chudenické škole máme z roku 1651, což byla, jak se dočítáme na oficiálních stránkách městyse Chudenice „*nepatrná chaloupka čp. 16, tzv. „Kašovna“*“. Po požáru v roce 1837

byla škola přestěhována do čp. 42. V letech 1857 – 1859 byla tato budova přestavěna na jednopatrovou budovu, a do nynější podoby byla dokončena 10. října 1899. Za stavbou stáli místní občané, plány a rozpočty vyhotovil stavitel Jan Valečka, stavbu provedl Josef Čížek st. Nová budova měšťanské školy byla slavnostně otevřena 28. října 1928. Měšťanská škola, která se nacházela v čp. 42, ale byla založena dříve a otevřena již v březnu 1921. Kromě tříd ve školní budově čp. 42 byly zřízeny nouzové učebny v hostinci u Baláků a v Mariánském domě. V roce 1927 byla škola, a tou se myslí nová škola v čp. 215, přeměněna na újezdní školu měšťanskou, a docházely do ní děti z širokého okolí; Chudenice, Bezpravovic, Lučic, Slatiny, Chlumské, Trnčí, Kamenu se Zderazem, Strýčkovice, Křenice, Přetína, Kaniček, Balkov, Poleně, Poleňky, Mlýnce, Zdeslavi, Rudoltic, Černíkova, Vílova, Pušperka a Ježov. Škola byla uzavřena v roce 2007. V současnosti zde sídlí, krom místní knihovny, Obecní úřad městyse Chudenice Obrázek 6 (Oficiální stránky městyse Chudenice - Historie). Městys Chudenice provozuje Mateřskou školu Chudenice, příspěvková organizace, na adrese U Černínského zámku 270, na základě školského zákona č.561/2004 Sb. (§ 33) o předškolním vzdělávání. Podle pana starosty Žáka ji v současné době navštěvuje 28 dětí.

Sociální služby a lékařská péče

Na adrese Kvapilova 215, 339 01 Chudenice, sídlí též Charitní pečovatelská služba Chudenicko. Tato organizace nabízí sociální a zdravotní péči seniorům či zdravotně postiženým lidem. Provozuje ošetrovatelskou službu, poradnu a nízkoprahový klub pro mládež. Zapůjčuje též kompenzační pomůcky.

V obci je dostupná lékařská péče ve Zdravotním středisku na Mírovém náměstí čp. 246, kde je provozována ordinace praktického lékaře pro dospělé. Na webových stránkách městyse občané naleznou informace o lékařské pohotovostní službě jak pro děti a dorost, tak pro dospělé, a seznam lékáren s pohotovostní službou a prodlouženou otevírací dobou (Oficiální stránky městyse Chudenice). Městys Chudenice jako jediná ze sledovaných obcí má matriční úřad (Oficiální stránky městyse Chudenice). Přes prokazatelné stárnutí obyvatelstva městyse není výstavba zařízení pro seniory podle slov pana starosty Žáka prioritou vzhledem k jiným problémům jako např. zastaralé infrastruktury městyse.

4.2.4 Infrastruktura obce Chudenice

V mapovém portálu vidíme, že územím městyse prochází silnice II. třídy č. 184 napojující Chudenice na silnici I/27 ve směru na Plzeň. Dále tudy vede silnice II. třídy č. 185 spojující

Chudenice na Klatovy a opačným směrem na Koloveč. Jednotlivé místní části propojují silnice III. tříd č. 1826 (Chudenice – Býšov), č. 1845 (Chudenice – Slatina) a č. 0221 (Lučice –Bezpravovice). Místní část Chudenice a Lučice je spojena silnicí II/184 a část Lučice a Slatina silnicí II/185. Spojení mezi jednotlivými obydleními dotvářejí místní komunikace, jež jsou však ve špatném technickém stavu. Dále na hranici katastru procházejí komunikace III. tříd (č.1826, 18510 a 18513) spojující Chudenice s okolními municipalitami Poleň a Křenice (mapy.cz). Z pohledu časové dostupnosti cesta autem z centra Chudenic do Klatov potrvá 16 minut, do krajského města okolo 40 min a do hlavního města 1,5 hodiny, avšak dosažení hraničního přechodu Všeruby zabere necelou půl hodinu jízdy autem (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2021 - 2028).

V Programu rozvoje městyse na období 2021-2026 je popsáno že, zásobování pitnou vodou je zajišťováno veřejným vodovodem v části Chudenice. Zbytek domácností v místních částech je zásobován z vlastních studní. Vlastnictví vodovodů a jednotné kanalizace spadá pod samotný městys a jejich provozovatelem je AquaŠumava Nýrsko. Vodovod nevyhovuje potřebám na odběr požární vody a tak je voda pro požární ochranu a užitkovou vodu zajišťována z vodních toků a vodních ploch.

Z Programu rozvoje lze vyčíst další podrobnosti k infrastruktuře městyse. Kanalizační síť je kompletně vybudována v centrální části obce Chudenice. Tato slouží k odvádění dešťových vod a odpadních vod ze septiků po předčištění. Většina obyvatel však v okrajových částech a v okolních osadách zachycuje odpadní vody v bezodtokových jímkách, které jsou vyváženy na polní a jiné pozemky. Na odvádění dešťové vody také slouží vybudovaný systém příkopů a propustků. Elektrická energie je přiváděna vedením vysokého napětí z transformovny Klatovy, a většina vedení je vzduchem. Do obce je přiveden plyn, který je využíván převážně v rodinných domech na ohřev užitkové vody, vaření a na vytápění. Z převážné většiny však zdrojem tepla jsou individuální lokální topidla, jejichž paliva tvoří většinou hnědé uhlí a dřevo. Technickou infrastrukturou se myslí i kvalita mobilního signálu, která je pro Chudenice na standardní úrovni, totéž platí o mobilním internetu (Program rozvoje městyse Chudenice na období 2021 - 2028).

4.2.5 Občanská a politická participace v obci Chudenice

Zápisy Kroniky městyse Chudenice, od roku 2015 vydávaný Chudenický zpravodaj a Facebooková skupina Chudenice a Chudenicko dokládají bohatý lokální veřejný život v

obci. Od každoročních úklidů okolí městyse, společných „výšlapů“ na rozhlednu Bolfánek spojené s opékáním buřtů, lampiónové průvody k hasičskému bálu. K tradičním aktérům společenského života v obcích náleží různé spolky a organizace, jinak tomu není ani v obci Chudenice, kde působí šest spolků a organizací a společenský spolkový život je tedy velmi bohatý a rozmanitý. Tradičním aktérem života na venkově je sbor dobrovolných hasičů (SDH). Chudeničtí hasiči mají ročně i přes třicet výjezdů do blízkého okolí. Kromě svého primárního určení se věnují i soutěžím v hasičském sportu jednotlivců, pomáhají různě v obci a pořádají i kulturní akce jako Hasičský bál či dětský den.

Neméně aktivní jsou sportovci z TJ Sokol Chudenice, kteří mají fotbalový a florbalový tým a též oddíl národní házené. Fotbalisté mužského A-týmu hrají okresní přebor, na nejvyšší okresní úrovni působí i mladší žáci a starší přípravnice. I fotbalisté se pravidelně scházejí a zapojují se i do pořádání akcí převážně sportovního charakteru.

Místní zahrádkáři jsou organizovaní pod Českým zahrádkářským svazem. Místní organizace má kolem 40 členů a sdružuje všechny příznivce tohoto hobby. Společně se starají o výsadbu květin v městyse, udržují sad Hany Kvapilové, pořádají floristickou soutěž i vlastní výstavu, či provozují moštárnu. Každoročně vyrážejí na tematicky zaměřené zájezdy.

Převážně kulturní akce jsou portfolioem občanského sdružení Otisk, jež má základnu na Bolfánku. Za dobu své existence na vrcholu Žďáru přivítali různá hudební uskupení (často proslavená po celé republice), divadelní představení, plesy, řezbářská symposia, promítání filmů i lampiónové průvody.

Klub Sovička je zaměřen na maminky s dětmi s týdenní frekvencí setkávání. Pro starší děti je určena Rusalka, čtenářský a tvořivý kroužek. Obě aktivity probíhají ve spolupráci s Chudenickou knihovnou. Ke spolkům se patří dále včelaři, kteří pro místní děti navíc připravují včelařský kroužek, dospělé včelaře zase různé besedy a přednášky. Opomenut nesmí být myslivecký spolek Žďář či Včelařský spolek pro Chudenice a okolí.

Všechny spolky jsou finančně podporovány vedením městyse, který dohromady ročně vynakládá dokonce nižší stovky tisíc právě na jejich podporu (Kronika městyse Chudenice 2023).

Vyjížděky ať za prací či za studiem mají negativní vliv na veřejný život, protože se snižuje množství interakcí obyvatel obce. Za prací do Chudenic dojíždí dvacet lidí, za zaměstnáním se vydává 228 obyvatel obce, a za studiem vyjíždí 100 žáků a studentů, vzhledem k absenci základní školy je dojížděka nulová (geodata.cz).

Účast na věcech veřejných vyjádřená voličskou účastí ve volbách do obecního zastupitelstva v Chudenicích v porevolučním roce 1990 dosáhla 88,37 %. V roce 1994 klesla na 64 % a v následujících letech je zřejmý pokles volební účasti, přesto se volební účast většinou držela nad hranicí 70 %, viz Graf 18. Úplnější představu o politické participaci získáme přidáním dalšího ukazatele vyjadřujícím uplatnění pasivního volebního práva. Podíl počtu kandidátů na počtu oprávněných voličů vykázal nejnižší hodnoty v letech s nejnižší volební účastí, nejvyšších hodnot, okolo 7 %, dosahoval tento ukazatel v letech 2010 a 2014, viz tabulka. [Tabulka4](#).

4.2.6 Volby do obecního zastupitelstva v obci Chudenice

Webová stránka ČSÚ volby.cz podává podrobné informace jak probíhaly volby do obecních zastupitelstva. Ve volbách do zastupitelstva obce Chudenice v roce 1990 kandidovalo pět volebních stran. Účast byla rekordně vysoká a do zastupitelstva se probojovala uskupení s celostátní působností. V těchto volbách se nedařilo získat žádný mandát Sdružení nezávislých kandidátů. Do voleb do zastupitelstva obce v roce 1994 sestavila kandidátku pouze KDU-ČSL v počtu odpovídajícímu počtu volených zastupitelů a kandidáti získali mandáty v pořadí, které kopírovalo pořadí na kandidátní listině. Až na jednoho, Nováka Václava, všichni bez politické příslušnosti. Voleb do zastupitelstev obcí v roce 1998 se v Chudenicích účastnily dvě kandidátní strany, a to KDU-ČSL a SNK. Každá volební strana sestavila kandidátní listinu v počtu odpovídajícím maximálnímu počtu volených zastupitelů, kteří byli všichni bez politické příslušnosti. V Chudenicích jsme poprvé zaznamenali stranické přeběhlectví. Dva ze zastupitelů, Marák Jiří a Kozák Václav, kteří získali mandát za KDU-ČSL v předchozích volbách, kandidovali za SNK. Marák Jiří mandát získal, a výsledně zastupitelstvo bylo složeno z pěti kandidátů KDU-ČSL a čtyř SNK. Ve volbách do zastupitelstva obce v roce 2002 obcí v Chudenicích sestavila kandidátní listiny tři sdružení nezávislých kandidátů, a to SNK Nové Chudenicko, sedm kandidátů, SNK - Setkání generací, tato jako jediná postavila devět kandidátů, a SNK Sdružení nezávislých sedm kandidátů. Opět všichni kandidáti bez politické příslušnosti. V tomto období tvořilo zastupitelstvo obce sedm zastupitelů. Mandáty v zastupitelstvu se rozdělily následovně: po třech kandidátech SNK a SNK - Setkání generací, a jeden mandát kandidát SNK - Nové Chudenicko. Pro volby do obecního zastupitelstva v roce 2006 byl počet zastupitelů obce navýšen na jedenáct a o mandát v zastupitelstvu obce se ucházelo třicet tři kandidátů. V čem

se nelišili od předchozích bylo, že všichni kandidáti byli bez politické příslušnosti. Kandidátní listiny sestavila tři SNK; SNK Evropští demokraté, SNK - Nové Chudenicko a SNK-Rodáci Chudenicka. Volby vyhrálo SNK - Nové Chudenicko, které získalo sedm mandátů. SNK-Rodáci Chudenicka a SNK Evropští demokraté získali po dvou mandátech. Následující volby v roce 2010 do obecních zastupitelstev v Chudenicích byly ve znamení návratu politické strany se státní působností, a to Starostové a nezávislí (STAN). O mandáty se ucházela další tři SNK, Alternativa pro Chudenicko, CHUDENICKO (toto uskupení jako jediné nedokázalo zcela naplnit kandidátní listinu a do souboje o posty vyslalo pouze devět kandidátů) a VOLBA PRO CHUDENICE. Tyto volby byly jasným vítězstvím kandidátů STAN, kteří získali osm mandátů, SNK si rozdělila po jednom mandátu. V kontextu předchozích voleb je zajímavá stranická příslušnost lídra kandidátky, Bc. Klímy, který je členem TOP 09, a také fakt, že hned dva spolukandidáti získali více hlasů, Mgr. Svatoň 9,90 % a MUDr Srbová dokonce 9,97 % oproti Klímovým 9,53 % všech platných hlasů, což však na změnu pořadí na kandidátní listině nestačilo. Komunální volby v roce 2014 se v Chudenicích byly návratem politických stran se státní působností do lokální politiky městyse, aspoň tak vypadaly kandidátní listiny. Kromě v minulém volebním období úspěšném STAN, sestavila plnou kandidátní listinu též ČSSD. Další dvě volební strany byly SNK Sjednocené Chudenicko a ZMĚNA. Hnutí STAN nezopakovalo úspěch předchozích voleb a obsadilo „pouhé“ čtyři mandáty. Malou útěchou pro MUDr Srbovou a Mgr. Svatoň může být, že v těchto volbách „přeskočili“ jedničku kandidátky, Bc. Klímu. Tento v těchto volbách nebyl jediným kandidátem s politickou příslušností, ale byl jediný, který získal mandát, neboť kandidát s politickou příslušností ČSSD mandát nezískal. Vítězně dopadly volby pro SNK Sjednocené Chudenicko, které získalo šest mandátů a ČSSD získala pouhý jeden mandát. Následující volební období 2018 bylo ve znamení absence politických stran se státní působností a do boje o hlasy voličů se ucházela dvě SNK; SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ (jeden kandidát s politickou příslušností ČSSD) a Sjednocené Chudenicko. Tato sdružení plně zaplnila své kandidátní listiny. Tyto volby ovládlo Sjednocené Chudenicko se ziskem devíti mandátů, SDRUŽENÍ NEZÁVISLÝCH KANDIDÁTŮ získalo dva mandáty (politická příslušnost se nepotvrdila jako výhodná). Poslední volby do obecního zastupitelstva v roce 2022 přinesly řadu změn. Byl změněn počet zastupitelů z jedenácti na devět, a o hlasy voličů se ucházela jediná SNK Sjednocené Chudenicko. Kandidatura pouze jedné volební strany byla pravděpodobně důvodem rekordně nízké účasti v těchto komunálních volbách.

4.2.7 Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy

Starostou městyse Chudenice se nově stal David Žák, který předchází dvě volební období zastával funkci místostarosty. Místostarostou je Marcel Bezděk.

Zastupitelstvo tvoří Drahomíra Boubelová, Jitka Egermayerová, Petr Žák, Tomáš Macán, Jana Dostálová, Lukáš Kubec. Pan Vlasák doručil svou rezignaci bez udání důvodu 5.12.2023. V komunálních volbách nebyli zvoleni náhradníci a zastupitelstvo v současnosti tvoří pouze osm členů. Finančnímu výboru předsedá Jitka Egermayerová, dalšími členy jsou Drahomíra Boubelová, Jana Dostálová. Kontrolnímu výboru předsedá Lukáš Kubec, dalšími členy jsou Tomáš Macán, Petr Žák. V obci je zřízena Skupina pro kulturní, spolkovou a sportovní činnost, které předsedá Lenka Homolková, dalšími členy jsou Miroslav Písařík, Tomáš Pfeifer, Lukáš Mann, Karel Kuneš, Kateřina Kacerovská, Lucie Zábranová, Karel Jungvirth, Miroslava Žáková, Ludvík Pouza, Štěpánka Jílková, Aneta Vlasáková, Jaroslava Žáková.

Dle slov pana starosty Žáka se rozhodovací proces v obci řídí demokratickými principy, byť někdy je třeba jít proti názoru většiny uměním přesvědčit, a i když je pouze jedna „kandidátka“ ne vždy se dojde ke konsensu. Podotýká, že je důležité již při sestavování kandidátní listiny je důležité se obklopit spolehlivými lidmi. Předvolební kampaň je otevřená i v tom smyslu, že voliči jsou seznámeni s pravděpodobnou podobou Obecního úřadu už pozicí kandidátů na kandidátní listině. Iniciativa předkládání návrhů na řešení vychází od starosty jakožto předsedajícího zasedání, ale obecně je jedním z mnoha, kteří iniciují změny. V oblasti investic se snaží držet dlouhodobých a střednědobých plánů, které se převážně orientují na problémy spojené s infrastrukturou obce; komunikace - průtah obcí, kanalizace a vodovod. Zasedání se řídí jednacím řádem, který zabezpečuje vyslyšení názorů veřejnosti v diskusi, která je i aktivně vyzývána k vyjádření stanovisek. Zasedání zastupitelstva se konají častěji, než ukládá zákon, protože agenda je velice rozsáhlá a je třeba řešit akutní problémy, a jsou pouze ojediněle navštěvována širší veřejností. Vyšší účast je při řešení témat, která společnost rozděluje. O dění v obci se občané dovídají prostřednictvím elektronické úřední desky, nástěnky umístěné na Obecním úřadě, e-mailu, Facebookové skupiny, ale zejména prostřednictvím „info-kanálu“ SMS, což se dotýká i starších občanů. Bohužel od roku 2021 přestal být vydáván Chudenický zpravodaj a od ustanovující schůze zastupitelstva ze dne 14.10.2022 po volbách do obecního zastupitelstva nejsou k dispozici

Zápisy ze zasedání zastupitelstva. Jedinými zdroji jsou tak Usnesení ze zasedání zastupitelstva a facebooková skupina Sjednocené Chudenicko či Chudenice a Chudenicko, které relevantní informace o průběhu rozhodovacího procesu v obci neposkytují.

Komunální volby do zastupitelstva městyse Chudenice v roce 2022 byly výjimečné velmi nízkou volební účastí, a také kandidovalo pouze jedno uskupení, Sjednocené Chudenicko. Oproti předchozím komunálním volbám nebyla nabídnuta žádná alternativa a voliči svůj názor demonstrovali nízkou volební účastí. Abychom lépe porozuměli, jak k onomu stavu došlo, je třeba se poohlédnout do minulosti.

Následující text vychází ze zápisů zasedání zastupitelstva městyse Chudenice, webových stránek ČSÚ volby.cz, Klatovského deníku.cz a výpovědí obyvatel městyse.

„Po obecních volbách v roce 2002 byl zvolen jako jediný z kandidátní listiny SNK Nové Chudenicko tehdy sedmadvacetiletý David Klíma, připomeňme, že volební účast byla 71,55 %. Na ustanovujícím zasedání byl zvolen starostou, v městyse Chudenice uvolněným, a v čele městyse stál po tři volební období. Během jeho úřadu se městys rozvíjel díky schopnostem pana Klímy vyhledávat dotační výzvy a prosazovat své záměry v zastupitelstvu. Přestože se prokázal schopným starostou městyse, nebyl bezchybným představitelem obce, v roce 2013 Krajský soud v Plzni zrušil jeho nařízení, proti kterému podalo žalobu MVČR³. Toto ovšem nebyl první incident pana starosty Klímy⁴. Atmosféra na zasedáních zastupitelstva se stávala postupně vypjatější, podle zápisů byly některé části jednání uskutečněných během předvolebního roku 2013 „nezapisovatelné“, ale co podle výpovědí místních „zlomilo starostovi vaz“ bylo jeho odmítání ukončit pracovní poměr s ředitelkou MŠ, byť jeho postup byl z právního hlediska zřejmě správný, jak vyplývá ze Zápisů ze zasedání zastupitelstva. Ve volbách do obecního zastupitelstva městyse v roce 2014 vyslali své kandidáty čtyři volební strany, svou kandidátní listinu sestavil i občan městyse, kterému zastupitelstvo opakovaně odmítalo žádosti o odkup nemovitostí a byly mu ze strany starosty činěna jiná příkoří. Volby vyhrálo SNK Sjednocené Chudenicko, starostou se stal Martin Dolejš, který se o místo v zastupitelstvu ucházel již třetí volební období, nejlepšího výsledku dosáhl v roce 2010, kdy se stal náhradníkem. Nově získal starosta dva místostarosty, p. Žáka a p. Bezděka, kteří mu měli být nápomocni při výkonu funkce. Martin Dolejš byl v obci oblíben, byl charakterizován jako přátelský, otevřený člověk, který řešil

³ [Soud zrušil nařízení starosty Chudenic, který vykázal úředníky - Klatovský deník \(denik.cz\)](#)

⁴ [Starosta nadával kastelánce, návštěvníci se divili - Deník.cz \(denik.cz\)](#)

problémy tzv. selským rozumem. Tato poslední skutečnost, pramenící z nedostatku zkušeností, vedla nejen dle výpovědí obyvatel městyse, ale i záznamů ze zasedání zastupitelstva, ke kuriózním situacím hraničícím s protiprávním jednáním. Toho údajně obratně využívali místostarostové, kteří situaci vždy „zachraňovali“, ale v tajnosti tyto skutečnosti nedrželi. Na bývalého starostu Bc. Klímu zbylo se třemi spolustraníky v jedenáctičlenném zastupitelstvu místo v opozici. V úvodní řeči jménem svých spolustraníků odmítl všechny funkce krom funkcí v zastupitelstvu a přislíbil být konstruktivní opozicí. Toto se až na výjimky nepotvrdilo a ke konci mandátů přestali jednání zastupitelstva navštěvovat. Do voleb v roce 2018 byly sestaveny kandidátní listiny dvou volebních uskupení. SNK Sjednocené Chudenicko a Sdružení Nezávislých Kandidátů, které se vytvořilo kolem Jana Přibáně, zastupitele městyse. Ten, ačkoli kandidoval z třetího místa, post zastupitele obhájil. Starostou se opět stal Martin Dolejš, který svými místostarosty navrhl opět pány Žáka a Bezděka. Přípravy na volby do zastupitelstva obce započaly na jaře roku 2022 sestavením kandidátní listiny. Jak sestavení probíhalo vykresluje ústní výpověď: na jarní schůzce jsme byli požádáni abychom již nekandidovali, že si tam doplní svoje lidi. Následně na jednání zastupitelstva dne 27.6.2022 byl na návrh pana starosty Dolejše snížen počet zastupitelů na 9“.

Předvolební kampaň, podle pana starosty a vyjádření místních obyvatel, v obci neprobíhá, nejen s ohledem na její zbytečnost v posledním volebním období, ale ani v předcházejících volbách. Pouze představením volebního programu, viz Obrazek10, který SNK Sjednocené Chudenicko zveřejnilo, i přes absenci opozice v komunálních volbách v roce 2022 na svých Facebookových stránkách, a pozvalo občany na předvolební setkání v sále místního pohostinství na 22.září. V následujících dnech 23. a 24. září 2022 proběhly volby do obecního zastupitelstva a poslední příspěvek na stránkách je z 25. září 2022 kdy poděkovalo občanům za projevenou důvěru a podporu.

4.2.8 Rozvoj obce Chudenice

Rozhodovací proces v oblasti investic a rozvoje se dle slov pana starosty Žáka řídí dlouhodobými, střednědobými a krátkodobými plány, kterých se snaží držet. Krátkodobé plány jsou připravovány ve vztahu k dotacím. Je si vědom zanedbané infrastruktury obce, jako příklad nejpalčivějších problémů uvádí kanalizaci, průtah obcí, vodovod. Nejlepším zdrojem informací o úspěších vládnoucí strany, jež usiluje o znovuzvolení, je její volební program, kde se snaží občanům připomenout své úspěchy na poli rozvoje obce a nabídnout

vize do dalšího volebního období. Volební program kandidátky Sjednocené Chudenicko pro volby v roce 2022 shrnuje nejdůležitější realizované akce uskutečněné ve volebním období 2018-2022. Za rok 2018 nákup a instalace kontejnerů na odpad, rekonstrukce části veřejného osvětlení v ulici Záblatí, instalace laviček na vyhlídkách. Mezi dlouhodobě očekávané patří připojení vrtu HV6, instalace nové větve vodovodu - výstavba úpravní vody u vodojemu, výměna oken a dveří v MŠ, pokračování oprav sokolovny - oprava teras u vstupu (tato část oprav již byla zmíněna v předchozím volebním programu) a stavba hasičské zbrojnice. Za rok 2019 stavba hasičské zbrojnice, oprava části komunikace, rekonstrukce kuchyně MŠ, nákup čtyřkolky pro SDH Chudenice, mapový portál majetku městyse a studie využití a ochrany krajiny. Za rok 2020 pokládka rozvodu nízkého napětí do země a současně rozvod veřejného osvětlení a instalace nových lamp, oprava komunikace v Záblatí, oprava sportovního areálu „Na Jalovčí“, oprava místní komunikace v místní části Slatina, rekonstrukce nádrže v místní části Lučice, oprava a repase oken a dveří v sokolovně - I. etapa, výměna podlahových krytin v MŠ. Za rok 2021 zejména výměna oken a sociálních zařízení ve zdravotním středisku, renovace nástěnných maleb a vstupních dveří kaple sv. Anny, vodní vrt u sportovního areálu „Na Jalovčí“, oprava oken a dveří v sokolovně - II. etapa, oprava balkonu bytového domu ve vlastnictví městyse, oprava komína kotelny bývalé ZŠ (dnes zde sídlí OÚ, místní lidová knihovna), výsadba aleje na Výšensko, pořízení strategického plánu rozvoje Chudenic, vypracování projektu záchrany kulturní památky Starý Czernínský zámek a další (Volební program kandidátky Sjednocené Chudenicko na 2018-2022).

Ve volebním programu na volební období 2022-2026 se rozvoj obce také dotýká mnoha oblastí. Patří k nim zhodnocování bytových domů ve vlastnictví obce, udržení chodu ordinaci praktického lékaře a pokusit se o obnovení stomatologické ordinace, dokončení rekonstrukce sokolovny. V budově bývalé školy, nyní sídla OÚ, knihovny a dalších vyměnit okna, v souvislosti s plánovanou výstavbou vyřešit problematické zásobování pitnou vodou v obci. V případě obdržení dotačního titulu provést rekonstrukci části MŠ. Stranou nezůstanou spádové obce, zejména oprava komunikací, rozšíření veřejného osvětlení (Volební program kandidátky Sjednocené Chudenicko 2022-2026).

Rozpočet městyse Chudenice na rok 2023 byl schválen ve výši necelých 26 milionů jako vyrovnaný. Volební program kandidátky Sjednocené Chudenicko uvádí, že s ohledem na omezené finanční zdroje zastupitelstvo přijalo dotace jako standardní nástroj a snaží využívat rozličné dotační zdroje, ať již evropské, státní či krajské. Ze zápisů ze Zasedání

zastupitelstva městyse konaných ve dnech 14. 2. a 27. 2. 2024, které pan starosta laskavě poskytl, vyplývá, že zastupitelé připravili žádost o 14 dotačních titulů, na 7 je jich již požádáno. Na další se bude žádat v dalších měsících. Zastupitelstvo schválilo uzavření Dohody o poskytnutí dotace ve výši 1.272.651, - Kč z Programu rozvoje venkova ČR na realizaci projektu „Rozhledna Bolfánek“ mezi SZIF a Městyssem Chudenice.

Mezi tyto zařazuje i dotace na volnočasové a kulturní akce se zapojením městyse, který má, podle vyjádření pana starosty Žáka vytvořen dotační program pro místní spolky a sdružení. V rámci tohoto programu každá organizace má zajištěné prostředky na provoz, s tím, že požadavky nad rámec se řeší individuálně. Na zasedání Zastupitelstva městyse v letošním roce byly schváleny následující dotace pro místní spolky a sdružení z Programu podpory činnosti a akcí spolků a NO: SDH. Chudenice ve výši 50.000, - Kč, ZO ČZS Chudenice ve výši 35.000, -Kč, TJ Sokol Chudenice ve výši 50.000, - Kč. Dále zastupitelstvo schválilo poskytnutí finanční podpory ve výši 50. 000, - Kč Oblastní charitě Klatovy na provoz Charitní pečovatelské služby v Chudenicích v roce 2024 5.000, - Kč Mysliveckému spolku Čírka Chocomyšl na činnost mysliveckého kroužku Liščata a Kryštofu Johánkovi na sportovní Činnost při Účasti na Mistrovství ČR v automobilovém slalomu pod záštitou Autoklubu, a v neposlední řadě 5.000, - Kč Českému svazu chovatelů, z.s. ZO Chocomyšl na činnost mladých chovatelů. Během rozhovoru pan starosta připouští, že pracuje celý den, doplňuje „nemůžete si jen tak skočit na pivo“.

Spolupráci v rámci venkovského mikroregionu Běleč charakterizuje jako užitečné schůzky za účelem výměny informací, „jsou regiony, které jsou aktivnější“.

4.3 Dolany

Na oficiálních stránkách obce Dolany se v části zabývající se historií obce dočteme, že byla založena pravděpodobně počátkem 13. století, kdy se zmiňuje jako sídlo jedné větve pánů z Rýzemberka. Tento rod se ve vsi udržel až do 15. století a vybudoval zde i své sídlo – vodní tvrz. Od přelomu 14. a 15. století se zde připomínají Měsíčkové z Výškova, kteří ve vsi sídlili do roku 1631. Pak ves s tvrzí vlastnilo několik šlechtických rodů. V 18. století dolanský statek vlastnila jezuitská kolej v Klatovech. O tom, že se jezuitům ve vsi líbilo, svědčí i to, že nákladně přestavěli starý gotický kostel sv Petra a Pavla z roku 1384, Obrázek 7 V 16.

století byly Dolany majetkem hraběte Černína z Chudenic. Na přelomu 18. a 19. století se v obci rozvíjelo zemědělské hospodaření, ale i řemesla a obchod (Obec Dolany, Historie).

Mapový portál ukazuje, že obec Dolany se nachází v okrese Klatovy, asi 7 kilometrů severozápadně od okresního města, další město Švihov je 5 kilometrů severně od obce Dolany. Údolí je na západní straně vymezeno od jihu zalesněnými kopci: Svrčovem (506 m n.m.), od něj jižně leží Andělice s Pleší (522 m n.m.), pod níž leží ves Svrčovec. Dále vysokým souvislým horizontem tvořeným Malou Doubravou (719 m n.m.), pod níž se nachází ves Řakom a Doubravou (721 m n.m.) a Kněžskou Horou (565 m n.m.). Pod ní na potoce Poleňka leží Balkovy a dále po toku leží Dolany. Součástí horizontu je Bělýšovský les (650 m n.m.) a dále k jihu Běleč (697 m n.m.). Severovýchodně se nachází Malenovská hůrka 462 m n.m., jihovýchodně zřícenina Komošín, jižně Dolanský Mlýn, západně Kněžská hora 555 m n.m. a severně vrch Na Vorlíkách 458 m n.m., viz Obrázek8 (mapy.cz).

Na oficiálních stránkách obce Dolany je uvedeno, že do správního obvodu obce patří tyto části: Svrčovec, Malechov, Balkovy, Řakom, Andělice, Výrov, Komošín, Sekrýt (oficiální stránky obec Dolany). Podle informací zveřejněných na stránkách ČSÚ je z celkové plochy území 2529 ha je 1313 ha (51,2 %) zemědělská půda, z toho 273,9 ha orné půda, trvalý travní porost tvoří 324 ha, zahrady 44 ha a ovocné sady 1 ha. Nezemědělská půda je tvořena 1036 ha lesními pozemky a 27 ha jsou vodní plochy (ČSÚ).

4.3.1 Demografická struktura obce Dolany

Data ČSÚ ukazují změny v počtu obyvatelstva obce. V roce 1991 bylo registrováno v obci 764 obyvatel, ale v roce 2022 to bylo již 974. Jedná se o významný a současně výjimečný růst počtu obyvatel obce. Graf19 zobrazuje přirozený a migrační přírůstek obyvatel obce Dolany. Je evidentní, zejména u let 2021 - 2022 kdy migrační přírůstek převyšuje celkový, že za zvyšujícím se počtem občanů obce stojí migrační přírůstek, viz Graf 20 Což svědčí o atraktivitě obce zejména pro obyvatele nedalekých Klatov, kterých se do obce v posledních letech dle slov pana starosty Zemana přistěhovalo okolo třiceti. Vedle počtu obyvatel je důležitá i věková struktura obyvatelstva, která dále předurčuje socio-ekonomické charakteristiky. Složení populace dle produkčních skupin obce Dolany ukazuje početnou skupinu obyvatel ve věku 15-64 let, jejíž podíl na obyvatelstvu obce postupně roste. Varujícím je navyšování počtu obyvatel ve skupině 65+ oproti úbytku skupiny obyvatel 0-14 let, viz Graf21. Index stáří v obci tuto situaci potvrzuje. Před dvaceti lety

vykazoval velmi příznivé hodnoty, viz Graf22. V roce 2003 činila hodnota indexu stáří 71, tj. na 100 dětí (0-14 let) připadalo pouze 71 osob starších 65 let. V současnosti je situace odlišná a na 100 dětí připadá 105 osob starších 65 let. Dalším demografickým indikátorem je průměrný věk, jenž konci roku 2022 byl v obci Dolany na hodnotě 41,3 let, národní průměr byl 42,6 let (ČSÚ, obyvatelstvo). S růstem počtu obyvatel úzce souvisí rozvoj bydlení. Na základě dat z posledního SLDB v roce 2021 tvořilo domovní fond v Dolanech 390 domů. Převažujícími druhy budov jsou rodinné domy, kterých je 384 a dva bytové domy. Rozvoj výstavby v Dolanech zobrazuje Tabulka 5

Oproti SLDB z roku 2011 přibylo 43 rodinných domů. Je to výsledek politiky představenstva obce, která podporuje výstavbu a tím umožňuje zvyšování počtu obyvatel obce.

4.3.2 Ekonomická a vzdělanostní struktura obce Dolany

V obci Dolany a přilehlých obcích je, na základě údajů portálu kurzy.cz, registrováno v živnostenském rejstříku 29 firem, avšak 13 z nich jsou zájmová sdružení a spolky či se jedná o předškolní a školní zařízení zřizovaných obcí. Portál risy.cz rozděluje subjekty podle oboru činnosti. Firmy se většinou zabývají obchodní činností, kde je zahrnuta i oprava motorových vozidel (32), poskytováním stravovacích služeb pohostinstvím (12) zemědělskou výrobou, lesnictvím či rybářstvím (34) či drobnou autodopravou (8). V posledně jmenované formě podnikání je registrovaná i obec Dolany. Dále je v obci registrováno 144 živností (risy.cz).

V obci Dolany se nachází kulturní dům pro pořádání společenských akcí, v místní část Svřčovec také disponuje kulturním domem, v současnosti k nelibosti místních neprovozuje, ale je hledán nájemce. Obec dále nalezneme knihovnu a středisko pro volnočasové aktivity dětí a mládeže, koupaliště, dětské hřiště a dalších sedm sportovních zařízení. V obci je také poštovní úřad, obchod s potravinami, sběrný dvůr a samozřejmě hasičská zbrojnice. V obci není dům s pečovatelskou službou, ale je ve výstavbě, s dokončením se počítá v druhé polovině roku 2024.

Podle dat ČSÚ se nezaměstnanost v obci Dolany pohybuje pod celostátním průměrem. V porovnání s Plzeňským krajem a okresem Klatovy, viz Graf23. V obci je poměrně malé procento obyvatel bez vzdělání, či jenom se základním vzděláním včetně neukončeného a podle dat ze SLDB, oproti stavu v roce 2011 tato skupina poklesla z 17,89 % na 12,70 % v

roce 2021. Nejvíce je zastoupena skupina se středním vzděláním bez maturity, v které byl také zaznamenán pokles mezi SLDB v roce 2011 oproti roku 2021 a to z 42,70 % na 37,6 %. Druhou nejrozšířenější skupinou jsou obyvatelé se středním vzděláním zakončeném maturitní zkouškou. V roce 2011 tato skupina představovala 28,72 % a v následujícím sčítání vykazovala obdobné hodnoty 29,69 %. Procento obyvatel s dosaženým vysokoškolským vzděláním se ve sledovaném období takřka zdvojnásobil, z 6,02 % na 11,98 %. Nejmarkantnější byl ovšem nárůst ve skupině obyvatel s vyšším odborným vzděláním a to z 0,15 % na 2,6 %, viz Graf24 (ČSÚ).

4.3.3 Školská vybavenost, sociální a zdravotní služby

V obci je mateřská škola a základní škola pro první stupeň (1.-5. třída) a mateřská škola, jejichž zřizovatelem je Obec Dolany. V roce 2009 proběhla kompletní rekonstrukce školy i školky. V rámci úspory energií byla vyměněna okna, dveře a došlo k celkovému zateplení obou budov. Obě budovy mají novou fasádu, školní budova má i novou střešní krytinou, plánováno je osazení solárními panely. Ve škole byly nově upraveny interiéry a rozvody energií. Škola je poměrně dobře technicky vybavena. Díky finanční dotaci z Evropské unie a z rozpočtu obce jsou v obou třídách interaktivní tabule a patnáct nových počítačů (oficiální stránky obce Dolany). Podle slov pana starosty školku navštěvovalo 35 dětí, školu přes 100. V obci je dostupná lékařská péče, praktický lékař poskytuje lékařskou péči na adrese 188 Dolany, v budově Obecního úřadu. V obci v současné době nejsou k dispozici sociální služby, nejbližší se nachází v sedm kilometrů vzdálených Klatovech. Toto se ovšem brzy změní, neboť v samotném centru obce je dokončována výstavba ubytovacího zařízení pro seniory (oficiální stránky obce Dolany).

4.3.4 Infrastruktura obce Dolany

Dopravní obslužnost obce je zajištěna autobusovou dopravou společností ČSAD autobusy Plzeň a.s. (oficiální stránky obce). Nejbližší železniční stanice jsou v Klatovech a ve Švihově. Mapový portál ukazuje, že obcí prochází sinice II. třídy 185, spojující Klatovy a Staňkov. V blízkosti obce vede též silnice II. třídy 184 směrem na Švihov a silnice III. třídy, spojuje Dolany přes část Výrov se Švihovem (mapy.cz).

V některých částech obce jsou domácnosti napojeny na vodovodní řad Nýrské přehrady. Vodovod je v těchto místních částech: Dolany, Svrčovec, Malechov, Sekrýt a Řakom.

Jednotná kanalizační síť je pak pouze v Řakomi, na Výrově, v Malechově, ve Svrčovci, v Dolanech, v Balkovech (odvod odpadních vod je řešen jímkou, žumpou). Obec také není plynofikována a není v ní postavena ČOV (risky.cz). Stavba ČOV je dle slov pana starosty obce problematická vzhledem k tomu, že obec leží v záplavovém území. Obec Dolany podporuje vlastníky nemovitosti v k.ú. Dolany u Klatov příspěvkem 25.000 Kč na výstavbu a realizaci (vč. projektové dokumentace) malých domácích čističek odpadních vod nebo 15.000 Kč zemních filtrů jako doplňkového řešení k septikům (Zpravodaj obce 1/2024).

4.3.5 Občanská a politická participace v obci Dolany

Obcí Dolany je od roku 2010 zveřejňován Zpravodaj obce, který podává informace o dění obci včetně společenských událostí. Ročně jsou vydávány dva Zpravodaje obce a první většinou začíná výzvou ke společnému úklidu obce, kdy obec poskytuje pytle na odpad a sběrná místa. Akce trvá přibližně týden a vyvrcholením této akce bývá Závěrečný společný úklid s občerstvením na hřišti v Dolanech. S organizací, sběrem a svozem železného šrotu vypomáhají členové SDH. Jednotlivé SDH se střídají, obec zřizuje tři SDH, a to SDH Dolany, SDH Malechov a SDH Svrčovec. Každé SDH ovšem staví svou „májku“.

Aktivním spolkem je též TJ SOKOL Dolany, který organizuje akce sportovního charakteru a připravuje dětský den. Dolanští zahrádkáři organizují tematické výstavy, semináře ručních prací včetně vaření a zřejmě jejich nejoblíbenější, výlety za poznáním.

Členové MS ČČK, dle Zpravodaje obce, kromě aktivní účasti na úklidu obce organizují vlastní úklid a spolupracují s TJ SOKOL na sportovních akcích. Svou činnost zaměřují na děti, loutkové divadlo, rozsvěcení vánočního stromečku, a seniory, kurz první pomoci či o numerologii. Spolek Wejrowaci z místní části Výrov organizuje společenské akce se značnou dávkou recese. Senior Klub Pytlováček pochází z místní části Svrčovec a pořádá různorodé akce od cyklomaratonu, přes drakiádu po lampiónový průvod. Místní lidová knihovna Dolany operuje v době úředních hodin OÚ Dolany a každou neděli 15-16. Spoluúčastní se na celostátní akci Noc s Andersenem v prostorách Místní lidové knihovny v Dolanech pro žáky 2. a 5. tříd ZŠ Dolany. Kromě dolanské pobočky, jsou zřízeny pobočky v místních částech Malechov, Svrčovec a Řakom. Každý spolek má buď vlastní webové stránky, Facebookovou skupinu či využívá Zpravodaj obce k prezentování svých aktivit.

Politická účast vyjádřena volební účastí v komunálních volbách, podle dat ČSÚ, zaznamenala obdobný trend jako předchozí sledované obce. Volby do zastupitelstva obce v

roce 1990 byly ve znamení vysoké volební účasti, 89,27 %. Jak je patrné z Graf25, v následujících letech vykazovala volební účast postupný pokles hodnot. Nejnižší volební účast byla v roce 2014, 54,47 %, následně vzrostla v roce 2018 na 62,74 % a v roce 2022 opět klesla na hodnotu 54,86 %. Podíl počtu kandidátů na počtu oprávněných voličů, což je další ukazatel politické participace, v obci v letech 1994-2002 tento ukazatel vykazoval průměrnou hodnotu 3,5 %, následující tři volební období poklesl na průměrnou hodnotu 2,11 % s nejnižším podílem v roce 2010 a to 1,85 %. V roce 2018, který se v Dolanech dá nazvat revolučním, protože počet kandidátů se oproti předchozím třem letům zdvojnásobil, tento ukazatel vzrostl na 4,15 %. Tento vývoj znázorňuje Tabulka6.

4.3.6 Volby do obecního zastupitelstva v obci Dolany

ČSÚ na svých webových stránkách poskytuje informace o průběhu voleb do obecního zastupitelstva v Dolanech. Do devítičlenného zastupitelstva získaly shodně po čtyřech mandátech ČSL a Občanské fórum. SNK získalo jeden mandát. Do klání ve volbách 1994 sestavili kandidátní listiny dvě SNK a KDU-ČSL. SNK (1) získalo 5 mandátů pro kandidáty z prvních pěti míst kandidátní listiny a pořadí bylo měněno uvnitř této skupiny. SNK (2) získalo 3 mandáty, ale pořadím zamíchal tehdy 24letý Václav Zeman, který ze 7. místa na kandidátní listině poskočil na první místo díky zisku 21,37 % odevzdaných hlasů tomuto uskupení. KDU-ČSL získala pouze jeden mandát, ale vzhledem k tomu, že do klání postavila pouze dva kandidáty, dá se hovořit o úspěchu. Do voleb v roce 1998 sestavila kandidátní listiny tři SNK, která vyslala do souboje 9, 6 a 8 kandidátů. Sdružení s plnou kandidátní listinou získalo nejvyšší počet mandátů (4), zbylá dvě SNK získala tři a dva mandáty. Vítězem voleb se opět stal pan Zeman, který si v rámci „svého“ SNK zajistil prvenství se ziskem 27,25 % odevzdaných hlasů a napříč volebními stranami absolutním počtem, 299 odevzdaných hlasů. Následující volby 2002 se konaly ve znamení kandidátních listin jednotlivců, celkově se o hlasy voličů ucházelo devatenáct kandidátů. Vítězem se stal. Václav Zeman, který získal 320 hlasů, pro srovnání druhý nejúspěšnější kandidát „pouze“ 250 hlasů. Voleb v roce 2006 se zúčastnila dvě SNK, která shodně sestavila kandidátní listiny o sedmi kandidátech. Nejvíce hlasů opět získal Zeman, byť s těsnějším rozdílem. Čelní místa obou kandidátních listin obhájili navrhovaní kandidáti, ve zbytku kandidátních listin došlo, až na jednu výjimku, k výměně pořadí. Do voleb v roce 2010 sestavila kandidátní listiny dvě SNK, opět shodně, po šesti kandidátech. Opět nejvíce hlasů získal,

tentokrát opět s výrazným nárůkem 334 hlasů, oproti druhému nejúspěšnějšímu s 252 hlasy, pan Zeman. V roce 2014 v komunálních volbách v Dolanech o hlasy bojovala tři SNK; SNK 1, SNK 2 a SNK 3, kdy každá volební strana sestavila kandidátní listinu o pěti kandidátech. Volby vyhrálo SNK1 se ziskem čtyř mandátů v čele s panem Zemanem, SNK 2 tři mandáty a SNK 3 dva mandáty. V komunálních volbách v roce 2018 se opět o hlasy voličů ucházelo šest SNK: SNK 1 se šesti kandidáty, SNK 2 se sedmi kandidáty, SNK 3 se třemi kandidáty a SNK 4 se čtyřmi kandidáty, ale i další dvě SNK, a to Naše obec (pět kandidátů) a Změna 2018 (pět kandidátů). Nejúspěšnější bylo SNK 1 se ziskem čtyř mandátů, v čele opět pan. Zeman s výrazným nárůkem. SNK 2 získalo dva mandáty a po jednom mandátu zbývající tři uskupení; SNK 3, Naše obec a Změna. Komunální volby v roce 2022 zaznamenaly účast tří volebních stran, SNK 1 a SNK 2 po pěti kandidátech, a sloučena byla dvě SNK z předchozích voleb, Změna 2018 a Naše obec, výsledkem byla kandidátní strana Změna Naše obec, která nominovala 9 kandidátů. Výsledek víceméně kopíroval předchozí klání. SNK 1 v čele s panem Zemanem, získal čtyři mandáty, SNK 2 tři, a Změna Naše obec dva mandáty (ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí).

Zajímavou informaci o sestavování kandidátních listin uvedl během rozhovoru pan starosta Zeman. Sestavuje dvě kandidátní listiny, nutno podotknout, že obdobnou strategii uplatnila i SNK Změna 2018 a Naše obec. Na první místa umísťuje kandidáty, kteří mají opravdový zájem, ostatní umísťuje „dozadu“. Takto si v posledních dvou volebních zajistil sedm zastupitelů, zatímco pro opozici zbyla pouze dvě místa v zastupitelstvu.

Předvolební boj v obci Dolany probíhal až v posledních dvou volebních obdobích a to ze strany opozičních uskupení formou distribuce letáků. Pan starosta v rozhovoru připouští, že si také připravoval předvolební leták, který se rozhodl nepoužít a uzavírá slovy, že předvolební kampaň nedělá. Stejně tak nemá předvolební program, podle jeho mínění lidé ví, co v obci dělá a chystá se dělat a další jsou již zbytečnosti. Volební program připravilo SNK Změna Naše obec, viz Obrázek 9.

4.3.7 Charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy

Starostou obce Dolany je Václav Zeman, místostarostou je Stanislav Král.

Zastupitelstvo dále tvoří; Jitka Lukášová, Václav Kalouner, Jan Wachtl, Jaroslava Slámová, Jarmila Kozáková, Hana Bártová, Pavla Šťastná. (Obecní úřad Dolany - Organizační struktura). Pan starosta Zeman je v zastupitelstvu již sedmé volební období ve funkci starosty

obce, v tomto období neuvolněný. Zastupitelstvo obce Dolany svolává častěji, než požaduje zákonná úprava, přibližně šestkrát až sedmkrát během roku, ale pouze výjimečně v období letních školních prázdnin. Je to na základě charakteru akutní situace např. jestli je třeba učinit nějaká rozhodnutí, schválit smlouvy atd. Nejčastěji se schází zastupitelé hodinu před schůzí, kdy pan starosta vysvětluje agendu popsanou v předchozím emailu. Pouze když se jedná o závažnější rozhodnutí, tak se zastupitelstvo sejde týden předem na přípravná jednání. Udává, že až 90 % jsou jasné, formální záležitosti, ale vyskytují se závažné otázky, která potřebují čas na vyslechnutí názorů různých stran před rozhodnutím. Zasedání se nekonají pouze v Dolanech, ale i v místních částech a jsou navštěvována v závislosti od navrhované agendy, to jest někdy s vyšší, jindy s nižší účastí, ale pravidelně se na ně dostávají aktivnější obyvatelé obce v počtu 20-25 lidí. V diskuzi mají občané prostor na vznášení připomínek a dotazů, ale pan starosta podotýká, že pouze aktivnější občané mají ponětí o dění v obci. Praxi přípravných jednání v rozhovoru kritizovaly zastupitelky za opozici, byť po šesti letech práce v zastupitelstvu ji chápou jako nutnou přípravu na zasedání zastupitelstva. Přesto by si přáli, aby následné jednání bylo transparentnější a občané byli seznámeni s průběhem diskuze na přípravných jednáních.

4.3.8 Rozvoj obce Dolany

Z rozhovoru se starostou obce panem Zemanem, studia Usnesení ze zasedání zastupitelstva obce a Zpravodaje obce je patrné, že rozvoj obce probíhá podle střednědobého plánu, který se každé dva až tři roky aktualizuje. V rozhovoru pan starosta vzpomíná, že jedna z jeho prvních investičních akcí byla přestavba požární nádrže na veřejné koupaliště za 2,5 miliónu za využití dotace ve výši jednoho miliónu, „*když tehdy milión ještě bylo hodně peněz*“. Zmiňuje další významné investice za dobu svého působení. Jako příklad uvádí přestavbu budovy radnice (se dvěma nájemními byty, nájem pokryje provoz radnice), opravu školy, zateplení mateřské školky, výstavbu nových hasičských zbrojnic v místních částech Malechov a Svrčovec, vyasfaltování 60 kilometrů silnic, výstavbu povodňové hráze (v místní části Svrčovec) či cyklostezku. V současnosti v obci probíhá dokončení výstavby bytového domu s 19 byty pro seniory⁵. Ohledně využití dotačních pobídek říká, že je využívají, ovšem pouze vyšší částky s čerpáním 80 % a více. Přesto žádají o dotace „*na všechny možný ... na sport, na hasiče, ..., státní fond ŽP, krajský úřad, ..., všude*“. Pokud je

⁵ Podle slov pana starosty by dům pro seniory generovat zisk až 1 milion z nájmu ročně

žádost opakovaně zamítnuta, investují z vlastních zdrojů a nejsou omezováni nadbytečnou byrokracií. Přiznává, že si to může dovolit, protože oproti době, kdy jako starosta začínal, se rozpočet obce zvýšil ze 3,5 na 25 milionů a mandatorní výdaje činí 15 milionů. Žádosti o dotace zabírají značnou část agendy představitelů obce. Jen za rok 2024, jak je uvedeno ve Zpravodaji obce, tato podala žádost o dotaci z Plzeňského kraje z dotačního programu Školní sportoviště 2024, žádost o dotaci z POV PK 2024 – Projekty obcí na akci „Modernizace části veřejného osvětlení v místní části Svrčovec“, žádost o dotaci z Plzeňského kraje z dotačního programu „Podpora jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí PK v roce 2024 a žádost o grantový příspěvek na podporu výstavby víceúčelového hřiště v Dolanech z prostředků Nadace ČEZ v rámci grantového řízení „Oranžové hřiště“. V tomto období obec obdržela Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Programu financovaného z prostředků Modernizačního fondu, podporu projektu „Fotovoltaická elektrárna pro MŠ v obci Dolany“ a dále obec získala z Plzeňského kraje účelovou finanční dotaci ve výši 400.000, - Kč v rámci Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje 2023 na akci „Oprava části místní komunikace od Zápotočí“. Také již započala výstavba požární zbrojnice v Dolanech - spolufinancování akce je podpořené z programu Ministerstva vnitra - generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky „Účelové investiční dotace pro jednotky SDH obcí“ pro rok 2023, byly započaty stavební úpravy krovu a střechy na kostele svatého Petra a Pavla. Na základě uzavřené Dohody o poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova ČR byly celkové náklady akce, z toho celková výše přiznané dotace ve výši 1.600.000, - Kč tj. 80 %. Stejný výčet, byť stručnější, nalezneme v Usnesení č.10 z veřejného zasedání zastupitelstva obce Dolany ze dne 20. 10. 2013. Vedení obce se aktivně snaží využívat dotačních titulů, ale podle slov starosty obce tyto procházejí pečlivým výběrem a nezřídka jsou na zasedání zamítnuty. Na druhou stranu, pokud má obec investiční záměr a lidově řečeno „nedosáhne na dotace“, raději investuje z vlastních zdrojů, „nemá cenu čekat, levnější to nebude“ vysvětluje starosta obce. Dotacemi obec také podporuje různé činnosti a spolky, zde jsou příklady příspěvků rozličným subjektům během roku 2023; Oblastní charitě Klatovy 10.000, - Kč na pokrytí nákladů provozu střediska charitní pečovatelské služby, Spolku Wejrowaci 3.000, - Kč za Dětské maškarní odpoledne, MS Malechov, z.s. 7.000, - Kč na podporu spolkové činnosti r. 2023, ČSV, z.s., základní organizace Dolany 7.000, - Kč na podporu spolkové činnosti r. 2023 a další. Kromě mysliveckého spolku, kde je pan starosta členem, aby nemohl být

obviněn ze střetu zájmů. Pan starosta dodává, že nejen práce v zastupitelstvu je časově náročná, ale obracejí se na něj občané s různými žádostmi po večerech a o víkendech. Spolupráci obcí sdružených ve venkovském mikroregionu Běleč popisuje jako jeden ze zakladatelů jako společenské setkání zastupitelů obcí s občerstvením a výměnou informací. Jiná forma spolupráce neprobíhá. V jiném rozhovoru členky zastupitelstva za opozici spolupráci v tomto uskupení označují za mrtvý projekt.

5 Výsledky a diskuse

Předkládaná práce je komparativní případovou studií fungování místních samospráv ve venkovských obcích Vřeskovice, Chudenice a Dolany sdružených ve venkovském mikroregionu Běleč, které se nacházejí v jižní části Plzeňského kraje v okrese Klatovy. Cíle práce jsou definovány následovně: identifikovat aktéry politického procesu a místního rozvoje ve vybraných obcích. V průběhu přípravy teoretické části byly stanoveny dílčí výzkumné otázky: Kdo je iniciátorem změn rozvoje obce? Jsou to pouze starostové obcí, z pozice vůdčí osobnosti v obci, nebo mají iniciativu představitelé místních spolků a občané obce? V práci je využit přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy obcí různých velikostí.

5.1 Srovnání základních charakteristik obcí

Půda patří mezi tři základní výrobní faktory, je produktem a součástí přírody a je kvantitativně omezená. Tento faktor je ve sledovaných obcích velmi odlišný. Zatímco větší obce Chudenice (2113 ha) a Dolany (2529 ha) se rozkládají na přibližně stejně velkém území, Vřeskovice mají mnohem menší katastrální výměru, pouhých 867 ha. Všechny tři sledované obce jsou venkovskými obcemi a tomu odpovídá využití půdního fondu k zemědělským účelům. Obě větší obce využívají přibližně 50 %, Vřeskovice o něco více, 62 %.

Demografická struktura obyvatel je podstatným faktorem určujícím rozvoj obcí. U všech studovaných obcí byl zjištěn nárůst počtu obyvatel. Obce Dolany a Vřeskovice vykazují patrný nárůst počtu obyvatel. V Chudenicích, kde má tento ukazatel také vzrůstající hodnotu v dlouhodobém horizontu, je poznamenán většími výkyvy. Ve všech třech sledovaných obcích se jedná zejména o migrační přírůstek, jehož nejvyšší nárůst obce zaznamenaly okolo roku 2007. Dolany, přes jisté poklesy hodnot ve sledovaném období, vykazují nejrychlejší nárůst populace. To je patrně důsledek politiky představenstva obce, které se snaží do obce nalákat větší počet obyvatel blízkého okresního města. Skladba obyvatel dle věkových skupin ukazuje, že poměr osob v produktivním věku v poměru ke skupinám v před a poproduktivním je v daných obcích obdobný, velký rozdíl je v absolutních hodnotách. Například v roce 2022 ve Vřeskovicích žilo 213 obyvatel v produktivním věku, v Chudenicích 468 a v Dolanech 652.

S rostoucí populací souvisí i rozvoj výstavby, ve venkovských obcích to jsou zejména rodinné domy. Obce s vyšším nárůstem populace mají také větší rozdíl v počtu rodinných domů vystavěných v posledních deseti letech, jak ukazují data SLDB z let 2011-2021. Ve Vřeskovících bylo v tomto období vystavěno 42 rodinných domů, v Dolanech 43 a v Chudenicích 7.

Bylo určeno, že přírůstek obyvatel je v daných obcích způsoben migračním přírůstkem. Nízký přirozený přírůstek má za následek postupné stárnutí populace, které přináší velké nároky na všechna odvětví související s lidmi, především na zdravotnictví, školství, sociální služby atd. Dalším významným faktorem porovnání obcí je tedy i index stáří. Je patrné, že Vřeskovice a Dolany mají příznivější hodnoty tohoto indexu, lehce nad 100, než Chudenice, kde tato hodnota dosahuje 134. V Chudenicích tento ukazatel převyšuje i obecně nepříznivé celorepublikové hodnoty. Představitelé místních samospráv jsou si této situace vědomi a přijímají potřebná opatření, situace v každé ze sledovaných municipalit je odlišná. Zatímco obec Dolany již dokončuje stavbu domova pro seniory a Vřeskovice mají zakoupený objekt a hledají zdroje na přestavbu, Chudenice se pokouší udržet a vylepšit svůj současný bytový fond a výstavba zařízení pro seniory není v této chvíli prioritou.

Ekonomické aktivity v obcích odpovídají jejich velikosti. Nejzřetelněji je to vidět na počtu registrovaných podnikatelů - fyzických osob. Ve Vřeskovících jich je registrováno 57, v Chudenicích 138 a v Dolanech 144. Nezaměstnanost ve všech třech obcích je pod celostátním průměrem, ale ze sledovaných obcí mají Chudenice vyšší podíl nezaměstnaných osob ve srovnání se zbývajícími obcemi. Na zaměstnanost má vliv mimo jiné i vzdělanostní struktura obyvatelstva. Nejvyšší procento obyvatel sledovaných obcí má střední odborné vzdělání bez maturitní zkoušky, ale tento podíl je postupně snižován ve prospěch úplného středního vzdělání zakončeného maturitní zkouškou. V průběhu posledních deseti let je zaznamenáno snižování počtu obyvatel se základním vzděláním a navyšování podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Nejvyšší podíl obyvatel se základním vzděláním, včetně neukončeného, je v Chudenicích, kde je i nejmenší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Porovnáme-li podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v daných obcích na základě údajů ze SLDB v roce 2021 s celostátním průměrem, musíme konstatovat, že nedosahují hodnot, které vykazalo SLDB z roku 2011. Současný podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel těchto obcí nyní je tedy nižší než celostátní průměr před deseti lety. Toto může být zapříčiněno jistou odlehlostí regionu či horší občanskou vybaveností venkovských obcí. Jako velmi pravděpodobné vysvětlení se nabízí to, že podstatná část

mladých lidí, kteří vystudují VŠ, již zůstává trvale ve městě, ve kterém studovali, nebo si najdou práci v jiném městě, protože ve venkovských obcích nemohou vysokoškolské vzdělání uplatnit.

Školní zařízení, sociální a zdravotní služby v obci jsou zařízení usnadňující obyvatelům obcí život tím, že snižují nutnost dojíždění za těmito službami. Vřeskovice nemají žádné školy, ani mateřskou, pouze dětskou skupinu, která vznikla z iniciativy maminek a babiček. V obci není žádné zařízení poskytující sociální služby a nenachází se zde ani zdravotní středisko. V Chudenicích je provozována pouze mateřská škola, základní škola ukončila činnost v roce 2007. Na tuto skutečnost jsou v obci časté nářky, život prý není tak veselý jako před uzavřením školy a prý je to i důvod, proč se nedaří nalákat větší počet lidí k přestěhování se do obce. V obci sídlí Charitní pečovatelská služba pro seniory a osoby se zdravotním postižením a lékařská praxe pro dospělé. Chudenice jako jediná ze sledovaných obcí má matriční úřad. V Dolanech funguje jak mateřská škola, tak základní škola pro první stupeň. Místní zastupitelé jsou na obě zařízení patřičně pyšní a existence těchto institucí v obci evidentně napomáhá ke zvyšování počtu obyvatel obce. V Dolanech, obdobně jako ve Vřeskovících, není v současnosti žádné zařízení s pečovatelskou službou, ale ke konci se chýlí výstavba domu pro seniory. V současnosti obec zajišťuje rozvoz jídel starším spoluobčanům a lidem se zdravotním postižením.

Studované obce se nacházejí ve venkovském regionu, což představuje problémy spojené zejména s mobilitou jejich obyvatel. Žádná z obcí nemá napojení na železniční dopravu, z hlediska dojezdové vzdálenosti na železnici jsou na tom nejlépe Vřeskovice, které mohou využít železniční zastávku v sousedních Borovech. Ze všech třech sledovaných obcí mají také nejbližší ke státní silnici I/27, která je současně silnicí E53, propojující Plzeň a Mnichov přes hraniční přechod Železná Ruda. Obyvatelé zbylých dvou obcí musí využívat silnice nižší třídy a spojení po silnici je tím pádem pomalejší a v zimních měsících komplikovanější. Nejhorší je z tohoto pohledu situace občanů Chudenic, které jsou ze sledovaných obcí nejdále od silnic vyšší třídy.

Velké rozdíly spatřujeme i v infrastruktuře. Současný stav infrastruktury je důležitým faktorem, protože určuje směřování rozvoje obcí. Všechny tři obce mají zavedenou kanalizaci, ale Dolany nedisponují ČOV, místo toho podporují malé domácí čističky. Jako jediné také nejsou napojeny na rozvod plynu. Vřeskovice na druhou stranu nejsou napojeny na vodovodní řad, problémy s vodou se snaží řešit. Zdařil se zemní vrt a následné zavedení vody do obce, v současnosti pouze do hasičské zbrojnice, odkud je občanům obce k dispozici.

Problémy s pitnou vodou má také městyse Chudenice. Přestože se jedná o dlouhodobý problém městyse, jeho řešení je pomalé a nákladné.

5.2 Srovnání občanské participace

Lokální veřejný život ve studovaných obcích je velice pestrý, což je dáno tím, že ve všech třech obcích je množství aktivních spolků, sdružení a klubů. Velký podíl na veřejném životě mají místní sdružení dobrovolných hasičů, ale obecně můžeme konstatovat, že obyvatelé obcí se zapojují do veřejného života. Spoluúčast na veřejných událostech souvisí se zájmem o politické dění v obci. Politická participace ve venkovských obcích je vyšší než ve městech a základním srovnávacím parametrem je účast na volbách. Volební účast ve sledovaných obcích je vysoká, v průměru za sledované období 1994-2022 se pohybuje od 64 % v obcích Dolany a Vřeskovice, do 70 % v Chudenicích. Posledně zmiňovaná obec ale má také nejnížší volební účast ve všech sledovaných volbách, a to v roce 2022. Jako možné vysvětlení se nabízí, že tyto volby byly bez politické soutěže, protože počet kandidátů byl shodný s počtem zastupitelů. Ovšem ve Vřeskovicích je tato praxe již druhé volební období (2018 a 2022), předchozí dvoje volby (2014 a 2010) do zastupitelstev obce Vřeskovice bylo pouhých 9 kandidátů na 7 míst v zastupitelstvu a volební účast v průměru v obci v těchto čtyřech volebních obdobích byla 52 %, nejnížší byla v roce 2018 (42,64 %). Možným vysvětlením je, jak zaznělo v neformálních rozhovorech s obyvateli obce, určité znechucení lokální politikou.

Politická participace vyjádřena podílem kandidátů k počtu obyvatel obce ve čtyřech posledních volebních obdobích vykazovala mírně sestupnou tendenci, což může být zapříčiněno i navýšením počtu obyvatel obcí, zejména v Dolanech. Výjimkou v této obci je rok 2018, kdy aktivní zapojení obyvatel místních částí Malechov a Řakom způsobila zdvojnásobení tohoto ukazatele. Z tohoto pohledu za povšimnutí stojí vývoj v obci Chudenice, kde tento ukazatel měl od roku 1994 stoupající trend, ale od voleb v roce 2018 pozorujeme prudký pokles. Ve volebním období 2018 se o mandáty ucházely dvě volební strany, takže politická soutěž probíhala. Místní obyvatelé to ovšem vnímali jinak, druhé SNK bylo založeno „aby se neřeklo“ členem zastupitelstva. V onom roce také poprvé od roku 1998 klesla volební účast pod 70 %.

Politická participace ve sledovaných obcích vykazuje rozdíly způsobené buď spokojeností s danou situací, pocitem nutnosti něco změnit, či naopak nechutí se na politických rozhodnutích podílet.

Stejně tak jsou pozorovány rozdílné přístupy k sestavování kandidátních listin. V obci Vřeskovice se již od voleb v roce 1998 uplatňuje kandidatura jednotlivých kandidátů. Samostatné kandidatury jednotlivých kandidátů jsou v této obci reakcí na komplikovaný volební systém. Zatímco na klasické volební listině volič uděloval svůj hlas primárně volební straně a následně preferovanému kandidátovi, v případě samostatné kandidatury jde hlas přímo kandidátovi. V městysi Chudenice je uplatňován postup naplnění kandidátních listin od shora dolů, tj. na první pozice jsou vybráni kandidáti, kteří jsou pro stranu důležití a mohou voliče zaujmout, a pak jsou oslovováni občané obce za účelem zaplnění kandidátní listiny, aby nedošlo ke ztrátě hlasů. Tento postup byl v obci, až na drobné výjimky uplatňován dlouhodobě, v posledních dvou volebních obdobích byl zaznamenán pokles počtu kandidátních listin na dvě a v poledních volbách do zastupitelstva obce kandidovalo pouze jedno volební uskupení, takže obdobně jako ve Vřeskovicích se o skutečné politické soutěži dá těžko hovořit. V Dolanech pan starosta sestavuje dvě, ne zcela zaplněné kandidátní listiny, a stejný postup používá i opozice, která se vytvořila k volbám v roce 2018 převážně z obyvatel místní části Malechov a Řakom. Podle vypovědí představitelů zastoupených v zastupitelstvu za opoziční uskupení Změna Naše obec, vzniklo toto jako reakce na protežování jistých místních částí ze strany vedení obce. Toto SNK, vzniklé do voleb v roce 2022 sloučením v předchozím volebním období dvou kandidujících SNK, připravilo poměrně stručný volební program a zorganizovalo předvolební kampaň formou distribuce předvolebních letáků. Vládnoucí uskupení necítí potřebu sestavovat volební program či pořádat předvolební kampaň, neboť obyvatelé obce jsou obeznámeni s jejich záměry a zejména s výsledky jejich vládnutí. Další obcí, ve které volební strana sestavila volební program byl, městys Chudenice. Tento několika stránkový dokument shrnuje úspěchy předchozího volebního období, rozebírá problémy, kterým městys čelí a vytyčuje hlavní linie budoucího rozvoje městyse. Předvolební boj v Chudenicích se ovšem omezuje na představení volebního programu na veřejné schůzi sdružení v předvečer voleb. Ve Vřeskovicích nikdo z jednotlivých uchazečů volební program nesestavuje a předvolební kampaň neprobíhá.

5.3 Rozhodovací procesy a role starostů v rozvoji obcí

Starostové ve sledovaných obcích mají dlouhodobé zkušenosti na poli lokální politiky, nováčkem ve funkci starosty je pouze starosta městyse Chudenice pan Žák, který ovšem dvě předchozí volební období zastával funkci místostarosty a jako jediný starosta je starostou uvolněným. Neuvolněným starostou je starosta Dolan pan Zeman, stejně tak starosta Vřeskovic pan Krotký. Všichni shodně vypovídají, že rozhodují ve sboru dle demokratických principů. Připouštějí, že jsou to oni, kdo nejčastěji (95-98 %) předkládá návrhy, avšak vítají veškerou iniciativu jak ze stran ostatních zastupitelů, tak občanské veřejnosti. Dále připouští praxi tzv. „předzasedání“, které dle jejich slov má urychlit proces přijímání rozhodnutí. Je tedy potvrzena dominantní role starosty obce jakožto místního lídra, iniciátora změn a osoby, na kterou se občané obrací se svými problémy a která jim je kdykoliv k dispozici, což mimo samotných starostů potvrdili i občané Vřeskovic a Dolan. Starostové jsou občany vnímáni jako ti, kteří jsou nejvíce zodpovědní za rozvoj obcí. Každý ze starostů obcí čelí mnoha výzvám v rozvoji jim svěřených obcí. Představitelé Vřeskovic stojí před úkolem zajistit pitnou vodu pro obec a vybudování bytového domu, který by též sloužil místním obyvatelům ve stáří jako domov pro seniory. V minulých volebních obdobích úspěšně revitalizovali sportovní areál a zrekonstruovali kulturní dům. Proběhla i oprava kostela a probíhá modernizace hasičské zbrojnice včetně vybavení.

Podobným problémům čelí představitelé městyse Chudenice. Také jich se dotýkají problémy spojené se zásobováním obce pitnou vodou, postupně renovují mateřskou školku, kostel, sokolovnu a probíhá stavba hasičské zbrojnice. Dokončena byla výstavba fotbalového hřiště, částečně rekonstrukce rozhledny Bolfánek a opravy komunikací, veřejného osvětlení a rozvodů elektrické energie.

Představitelé obce Dolany dokončují stavbu domova pro seniory, započala stavba nové hasičské zbrojnice a probíhá oprava kostela. Mezi úspěšně dokončené projekty nepochybně patří výstavba nové radnice s ordinací praktického lékaře a dvěma nájemními byty, kterou obec financovala z vlastních zdrojů. Velká péče je věnována mateřské školce a základní škole. Obec také připravila a stále připravuje nové stavební parcely.

Starostové sledovaných obcí se v rozhovorech netají nutností pečlivě sledovat dotační výzvy, mít připravené projekty tzv. do šuplíku a být k dispozici dvacet čtyři hodin denně sedm dní v týdnu.

V průběhu studia podkladů pro empirickou část práce nebyly zaznamenány žádné významné příklady spolupráce samospráv na území venkovského mikroregionu Běleč. V rozhovorech na dotaz ohledně spolupráce obcí v rámci venkovského mikroregionu Běleč, představitelé obcí shodně potvrdili, že současná podoba spolupráce v tomto sdružení je pouze společenského charakteru, a to každoročním setkáním představitelů v předem vybrané obci, kterého se účastní až stovka zastupitelů. Náplní bývá zejména předávání zkušeností z oblasti čerpání dotačních titulů, což je často i náplní práce zastupitelů obcí.

6 Závěr

Práce v úvodní části uspokojivě objasnila teoretické pojmy, které byly využity v empirické části práce. V té byly jednak charakterizovány základní demografické, socioekonomické a další aspekty odlišující jednotlivé municipality. Následně v byla přiblížena specifika volby a konstituování samosprávných orgánů obcí, složení těchto orgánů a jejich činnost v rámci řízení a rozvoje obcí.

Bylo zjištěno, že politická participace vyjádřena volební účastí je ve venkovských obcích velmi vysoká, ale může dramaticky poklesnout, vnímají-li občané obcí, že v obci nedochází k politické soutěži či cítí určité zklamání z práce samospráv.

Jako nejvýznamnější političtí aktéři byli identifikováni starostové obcí, kteří nejen reprezentují obec směrem ven, ale jsou i hlavními iniciátory rozvoje obcí a předkladateli vizí budoucího rozvoje obcí. Ačkoli jsou dominantními iniciátory, svou roli při navrhování změn mají i ostatní zastupitelé, potažmo občané obcí.

Starostové ovšem nejsou jedinými představiteli obce, a tak jedním z nejdůležitějších procesů je konstituování zastupitelstva obce. Bylo doloženo, že práce starostů, ať současných či budoucích, začíná sestavením vhodné kandidátní listiny. Práce prokázala odlišnou praxi při sestavování kandidátních listin v jednotlivých obcích, avšak v ostatních aspektech předvolebního boje, vedení předvolební kampaně či představení volebního programu, podstatnou shodu, a tou je takřka absence těchto aktivit. Volební programy a předvolební kampaň nejsou zkušenějšími představiteli vnímány jako důležité, reprezentují je, dle jejich vyjádření, výsledky jejich práce. Volební programy byly představeny pouze volebními uskupeními, která se buď nově ucházela o přízeň voličů, nebo neměla v konkurenci a volební program sloužil jako shrnutí dosavadních úspěchů.

Rozhodování ve studovaných obcích se odehrává ve sboru na jednání zastupitelstev, které se schází častěji, než ukládá zákon. Ve vybraných obcích je běžnou praxí pořádání porad před vlastním zasedáním zastupitelstva.

Byl potvrzen předpoklad, že podstatnou náplní práce starostů je sledování dotačních výzev a úsilí o jejich získání. Na druhou stranu se nepotvrdil předpoklad úzké spolupráce obcí sdružených ve venkovském mikroregionu.

7 Seznam použitých zdrojů

1. BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
2. ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Politologie (Alfa Nakladatelství). Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.
3. KŘÍŽ Martin. *Toulky minulostí Vřeskovic* 80-239-1543-6
4. MAAYTOVÁ, Alena; OCHRANA, František a PAVEL, Jan. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Expert (Grada). Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5561-8.
5. MÜLLER, Karel B. *Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu: lokální politické elity jako klíčoví aktéři demokratizace?* Sociologické aktuality. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-271-5.
6. VAJDOVÁ, Zdenka; ČERMÁK, Daniel a ILLNER, Michal. *Autonomie a spolupráce: důsledky ustavení obecního zřízení v roce 1990*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2006. ISBN 80-7330-086-9
7. VODIČKA, Karel a CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-893-7

Elektronické knihy

8. BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky* [online]. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-6984-4.
9. ČMEJREK, Jaroslav; BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]* [online]. Politologie (Grada). Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-7377-3.
10. HÁJEK, Lukáš a BALÍK, Stanislav. *Komunální volby v roce 2018* [online]. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2020. ISBN 978-80-210-9603-5

Internetové časopisy a noviny

1. LEBEDA, Tomáš. *Komunální volby klamou. Krátké zastavení nad problematickými aspekty volebního systému pro obecní zastupitelstva*. [online]. [cit. 2024-03-11]. Acta Politologica, Vol. 1, No. 3, s. 332-343. (2009). ISSN 1803 8220. Dostupné z: [Acta Politologica \(cuni.cz\)](#)
2. Klatovský deník.cz: *Soud zrušil nařízení starosty Chudenic, který vykázal úředníky*. [online]. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://klatovsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/soud-zrusil-narizeni-starosty-chudenic-ktery-vykazal-uredniky-20131031.html>
3. Klatovský deník.cz: *Starosta nadával kastelánce, návštěvníci se divili* [online]. [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: [Starosta nadával kastelánce, návštěvníci se divili - Deník.cz \(denik.cz\)](#)

Webové stránky

1. Vřeskovice *Strategický plán rozvoje obce Vřeskovice listopad 2020* [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: [Strategický plán rozvoje obce - Oficiální stránky obce Vřeskovice \(vreskovice.cz\)](#)
2. Vřeskovice Oficiální stránky obce [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: [Vřeskovák - Oficiální stránky obce Vřeskovice \(vreskovice.cz\)](#)
3. Místopisy.cz, místopisný průvodce po České republice [online]. [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/3859/vreskovice/>
4. Vřeskovice. *Rozpočet obce* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://www.vreskovice.cz/urad/uredni-deska-1/rozpocet-obce-vreskovice-na-rok-2024-schvaleny-670.html?ftresult=rozpo%C4%8Det>
5. Mapy.cz, mapový portál území České republiky [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?y=49.8022514&x=15.6252330&z=8>
6. Ministerstvo vnitra ČR: *Meziobecní spolupráce v ČR, Příklady dobré praxe* [online]. 2020 (PDF). [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: [Dostupnost veřejné správy - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](#)
7. Ústav územního rozvoje: *Místní akční skupiny* [online]. [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: [Ústav územního rozvoje \(uur.cz\)](#)

8. Ministerstvo vnitra ČR: *Mikroregiony a místní akční skupiny* [online] 2008. [cit. 2024-01-28]. Dostupné z: [13/2008 - Ministerstvo vnitra České republiky \(mvcr.cz\)](https://www.mvcr.cz/13/2008-Ministerstvo-vnitra-Ceske-republiky)
9. Český statistický úřad: *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: [Databáze demografických údajů za obce ČR | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Databáze-demografických-údajů-za-obce-ČR-ČSÚ)
10. Český statistický úřad: *Obyvatelstvo Plzeňského kraje - 2022* [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: [Obyvatelstvo Plzeňského kraje - 2022 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Obyvatelstvo-Plzeňského-kraje-2022-ČSÚ)
11. Český statistický úřad: *Průměrný věk a index stáří (časová řada)* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: [Výstupní objekt VDB \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Výstupní-objekt-VDB)
12. Český statistický úřad: *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: [Sčítání lidu, domů a bytů | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Sčítání-lidu-domů-a-bytů-ČSÚ)
13. Český statistický úřad: *Statistický geoportál* [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: [Geoportál ČSÚ \(statistika.cz\)](https://www.statistika.cz/Geoportál-ČSÚ)
14. Český statistický úřad: *Městské obyvatelstvo podle různých kritérií* [online]. [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: [Malý lexikon obcí České republiky - 2023 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Malý-lexikon-obcí-Česke-republiky-2023-ČSÚ)
15. Český statistický úřad: *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: [Volby do zastupitelstev obcí | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/Volby-do-zastupitelstev-obcí-ČSÚ)
16. Zápis zasedání. *Obec Vřeskovice*. [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: [Zápis zasedání - Oficiální stránky obce Vřeskovice \(vreskovice.cz\)](https://www.vreskovice.cz/Zápis-ze-zasedání-Oficiální-stránky-obce-Vřeskovice)
17. RIS, regionální informační servis. *Území*. [online]. [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: [RIS - Regionální informační servis \(risy.cz\)](https://www.risy.cz/RIS-Regionální-informační-servis)
18. Městys Chudenice. *Program rozvoje městyse Chudenice* [online]. [cit. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/file.php?nid=15817&oid=8667553>
19. Městys Chudenice. *Kronika městyse Chudenice* [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/kronika>
20. Městys Chudenice. *Usnesení a zápisy zastupitelstva* [online]. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: [Usnesení a zápisy zastupitelstva | www.chudenice.info](https://www.chudenice.info/Usnesení-a-zápis-ze-zastupitelstva)
21. Městys Chudenice. *Chudenický zpravodaj* [online]. [cit. 2024-01-31] Dostupné z: [Zpravodaj | www.chudenice.info](https://www.chudenice.info/Zpravodaj)
22. Chudenice. *Informace o Chudenicku - minulost a současnost* [online]. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/chudenice>
23. Chudenice. *Oficiální FCB stránka kandidátky Sjednocené Chudenicko* [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/sjednocenechudenicko>

24. Chudenice. *Rozpočet obce* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.chudenice.info/file.php?nid=15817&oid=9555205>
25. Obec Dolany. *Historie obce* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: [Historie \(obec-dolany.cz\)](http://www.obec-dolany.cz)
26. Obec Dolany. *Zpravodaj* [online]. [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <http://www.obec-dolany.cz/dolany/zpravodaj.asp>
27. Obec Dolany. *Základní informace* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <http://www.obec-dolany.cz/dolany/zakladni.asp>
28. Obec Dolany. *Zápis a usnesení zastupitelstva* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <http://www.obec-dolany.cz/dolany/usneseni.asp>
29. Obec Dolany. *Rozpočet obce* [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <http://www.obec-dolany.cz/dolany/rozpocet.asp>

Legislativní zdroje

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky
2. Zákon č. 128/2000 Sb., Zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 491/2001 Sb., zákon o volbách do zastupitelstev obcí, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 367/1990 Sb. Zákon České národní rady o obcích (obecní zřízení)
5. Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
6. Zákon č. 243/2000 Sb. Zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní.....	87
Obrázek 2: Vřeskovice.....	87
Obrázek 3: Správní území obce Vřeskovice.....	88
Obrázek 4: Centrum městyse Chudenice.....	92
Obrázek 5: Správní území městyse Chudenice.....	93
Obrázek 6: Měšťanská škola v čp. 215 a Obecní úřad městyse Chudenice tamtéž.....	96
Obrázek 7: Dolany u Klatov.....	98
Obrázek 8: Správní území obce Dolany.....	98
Obrázek 9: Volební program Změna Naše obec Dolany 2022.....	105
Obrázek 10: Volební program Sjednocené Chudenicko Chudenice 2022.....	108

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011 a 2021 Vřeskovice.....	90
Tabulka 2: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva ve Vřeskovících.....	92
Tabulka 3: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011 - 2021 Chudenice.....	94
Tabulka 4: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva v Chudenicích.....	97
Tabulka 5: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011-2021, Dolany.....	101
Tabulka 6: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva v Dolanech.....	102
Tabulka 7: Seznam strukturovaných otázek.....	104

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Kategorie obcí dle počtu obyvatel.....	85
Graf 2: Volby do zastupitelstev obcí.....	85
Graf 3: Srovnání volební účasti ve volbách do ZO a PS.....	86
Graf 4: Volební účast do zastupitelstev obcí - detail.....	86
Graf 5: Vývoj počtu obyvatel obce Vřeskovice v letech 1991 až 2022.....	88
Graf 6: Přírůstek obyvatel obce Vřeskovice.....	89
Graf 7: Demografické struktura obyvatel obce Vřeskovice.....	89
Graf 8: Index stáří obce Vřeskovice.....	90
Graf 9: Srovnání vývoje nezaměstnanost - Vřeskovice.....	90
Graf 10: Obyvatelstvo obce Vřeskovice podle nejvyššího ukončeného vzdělání.....	91
Graf 11: Účast v komunálních volbách - Vřeskovice.....	91
Graf 12: Vývoj počtu obyvatel městyse Chudenice v letech 1991-2022.....	93
Graf 13: Přírůstek obyvatel městyse Chudenice.....	94
Graf 14: Demografické složení obyvatel městyse Chudenice.....	94
Graf 15: Index stáří obce Chudenice.....	95
Graf 16: Srovnání vývoje nezaměstnanosti - městys Chudenice.....	95
Graf 17: Obyvatelstvo obce Chudenice podle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	96
Graf 18: Účast v komunálních volbách, Chudenice.....	97

Graf 19: Vývoj počtu obyvatel obce Dolany v letech 1991-2022	99
Graf 20: Přírůstek obyvatel obce Dolany	99
Graf 21: Demografické složení obyvatel obce Dolany	100
Graf 22: Index stáří obce Dolany	100
Graf 23: Srovnání vývoje nezaměstnanosti: obec Dolany	101
Graf 24: Obyvatelstvo obce Dolany podle nejvyššího dosaženého vzdělání	101
Graf 25: Účast v komunálních volbách, Dolany	102
Graf 26: : Index stáří - srovnání	103

8.4 Seznam použitých zkratk

ČR Česká republika

PS Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

ČSÚ Český statistický úřad

OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OÚ obecní úřad

RUD rozpočtové určení daní

DPH daň z přidané hodnoty

MVČR ministerstvo vnitra České republiky

LEADER Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku

MAS místní akční skupina

ČOV čistička odpadních vod

OZ obecní zastupitelstvo

NIMBY not in my back yard

SLDB sčítání lidu, domů a bytů

SNK sdružení nezávislých kandidátů

SFŽP státní fond životního prostředí

OSVČ osoba samostatně výdělečně činná

SDH Sbor dobrovolných hasičů

MŠ mateřská škola

MS ČČK místní skupina Českého červeného kříže

ZŠ základní škola

KD kulturní dům

NO nezisková organizace

ČZS Český zahrádkářský svaz

8.5 Audiozáznamy

Žák Starosta Chudenice

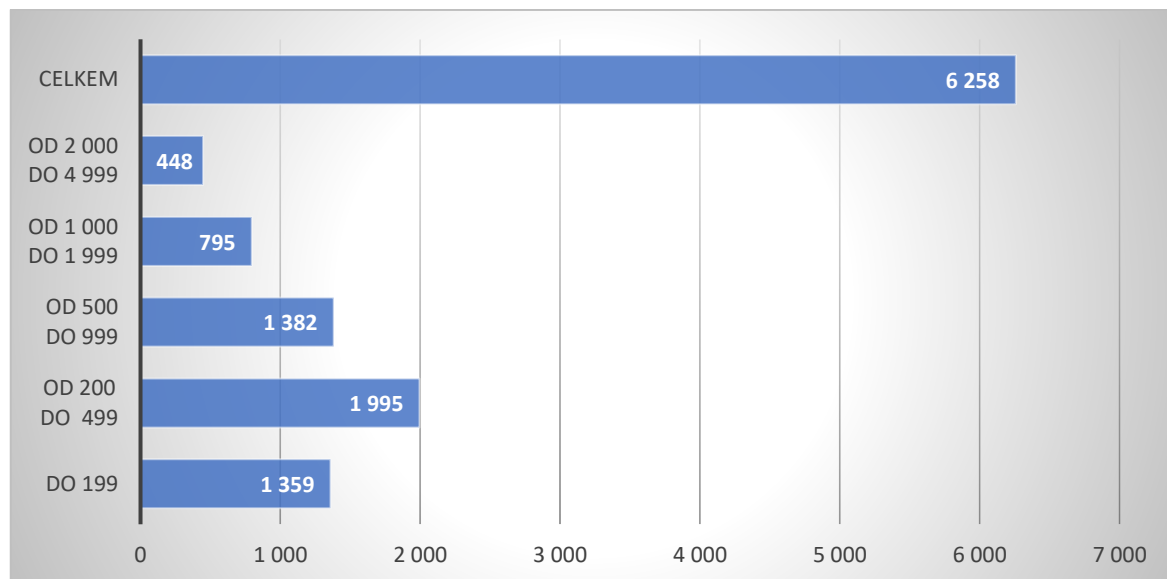
Zeman starosta Dolany

Paní C. Vřeskovice

Krotký Starosta Vřeskovice

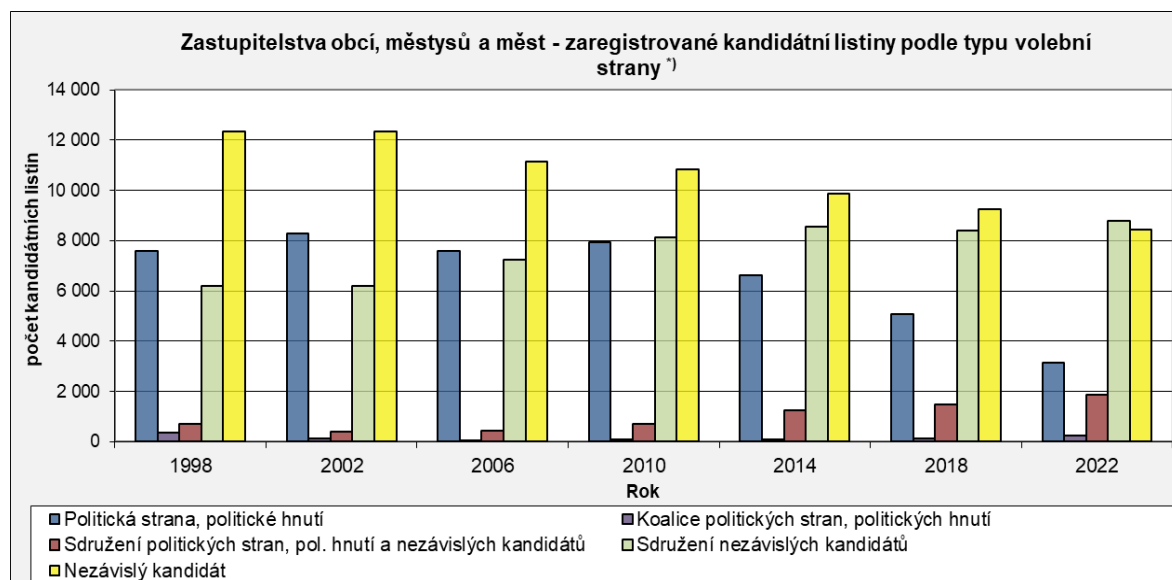
Přílohy

Graf 1: Kategorie obcí dle počtu obyvatel

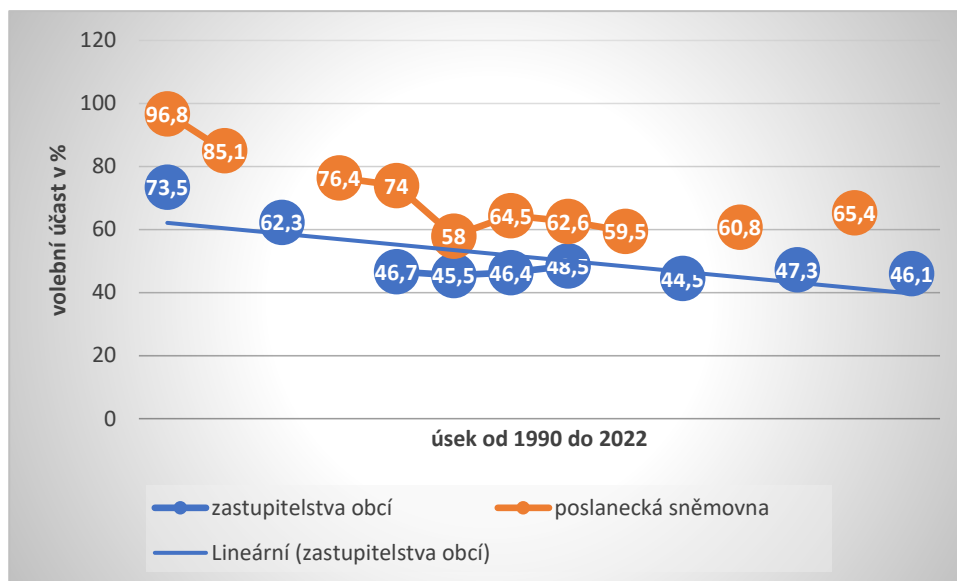
Zdroj: ČSÚ, Vlastní zpracování - Malý lexikon obcí - 2023

Graf 2: Volby do zastupitelstev obcí

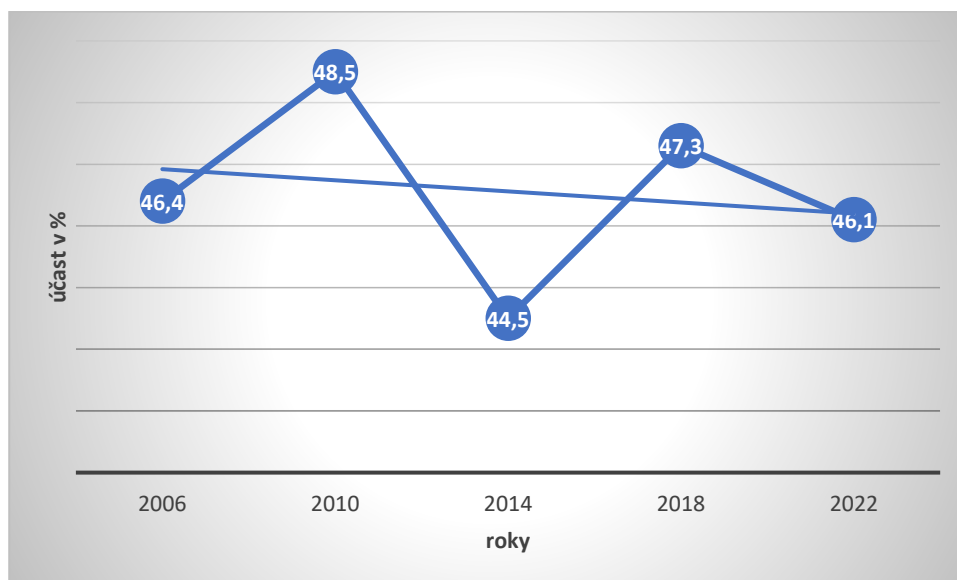
Zdroj: ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí

Graf 3: Srovnání volební účasti ve volbách do ZO a PS

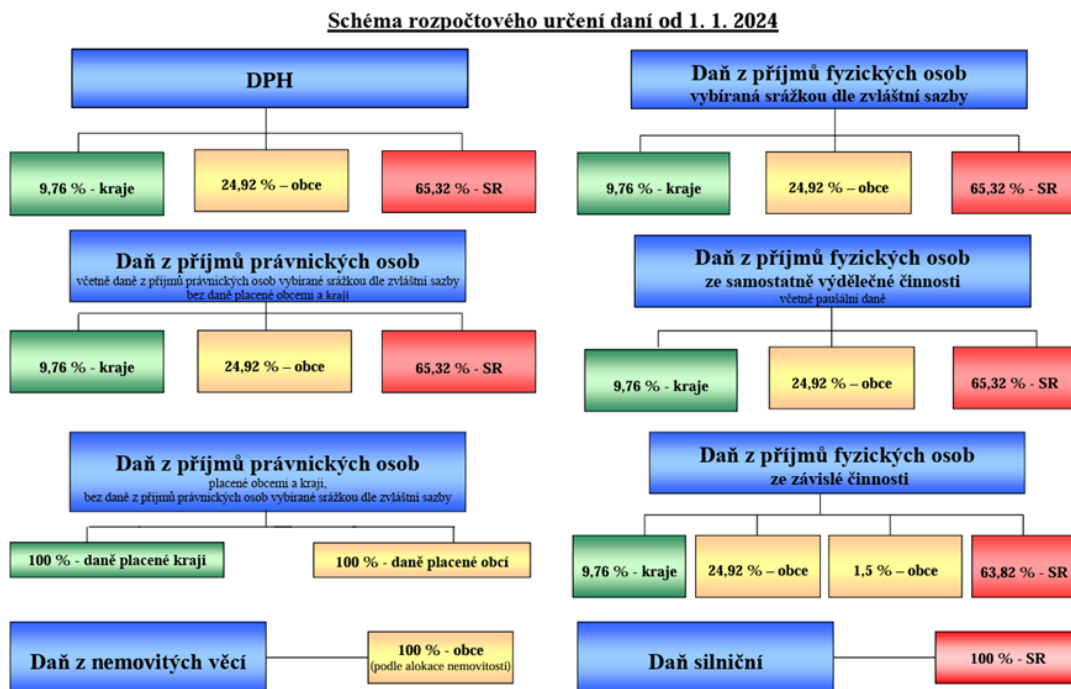
Zdroj: ČSÚ, Volby.cz, Vlastní zpracování

Graf 4: Volební účast do zastupitelstev obcí - detail

Zdroj: ČSÚ, Volby.cz, Vlastní zpracování

Obrázek 1: Schéma rozpočtového určení daní

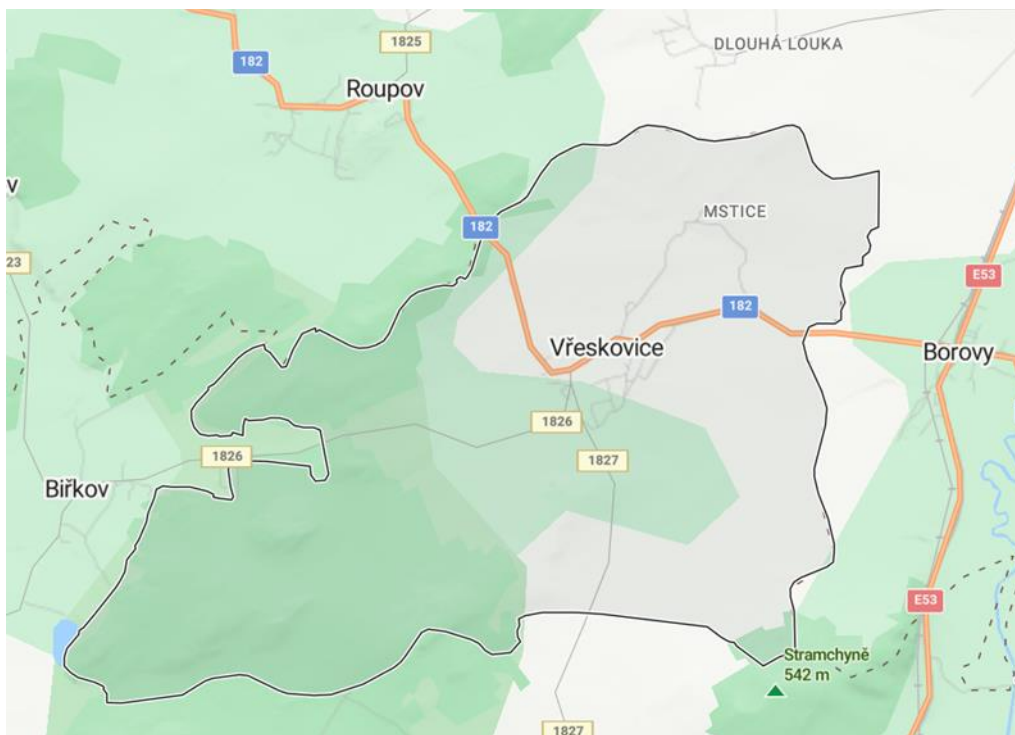
Zdroj: Finanční správa

Obrázek 2: Vřeskovice

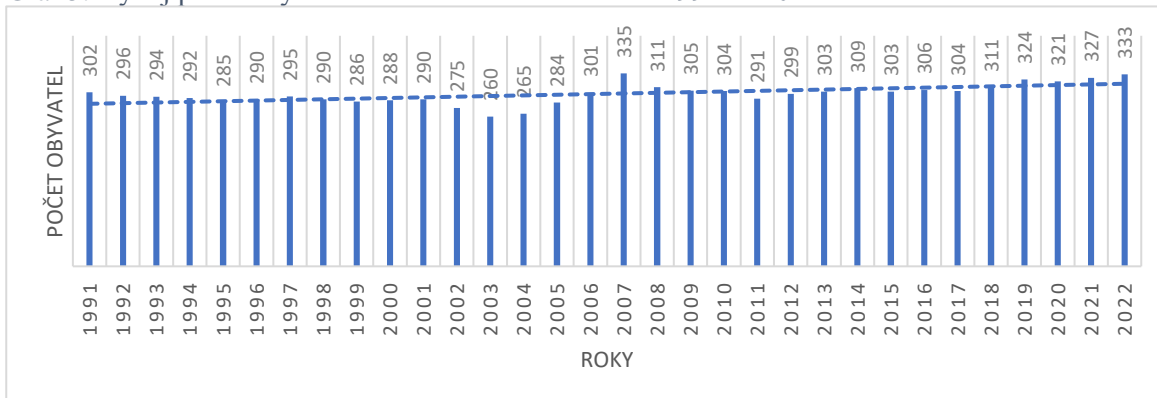
Zdroj: místopisy.cz

Obrázek 3: Správní území obce Vřeskovice

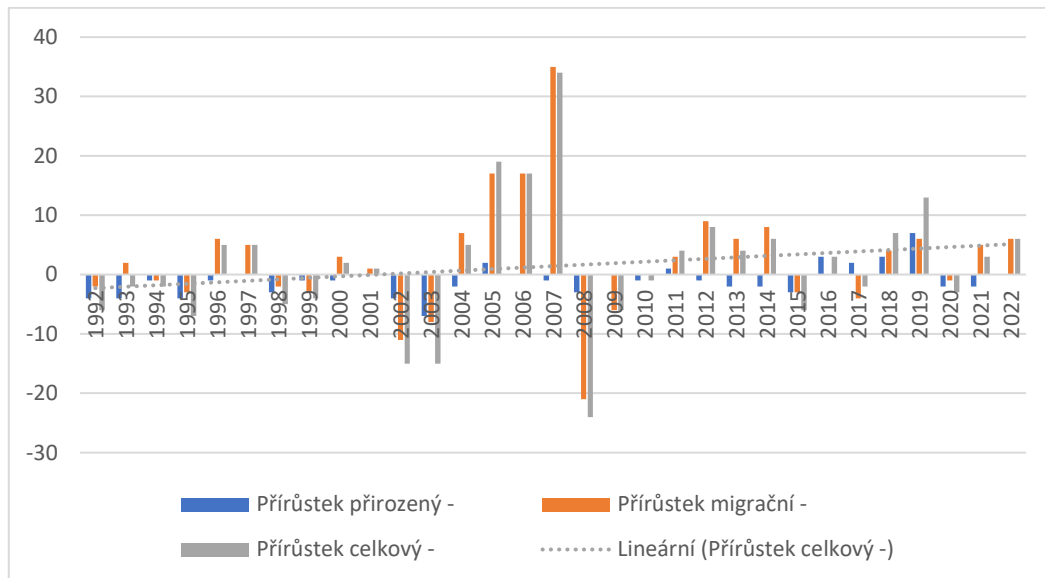
Zdroj: mapy.cz

Graf 5: Vývoj počtu obyvatel obce Vřeskovice v letech 1991 až 2022

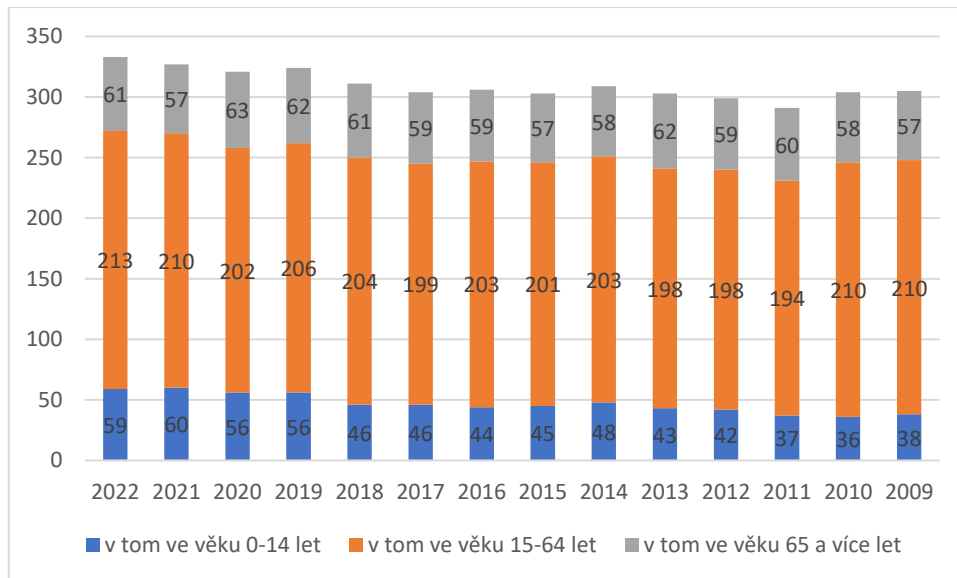
Zdroj: ČSÚ: Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Graf 6: Přírůstek obyvatel obce Vřeskovice

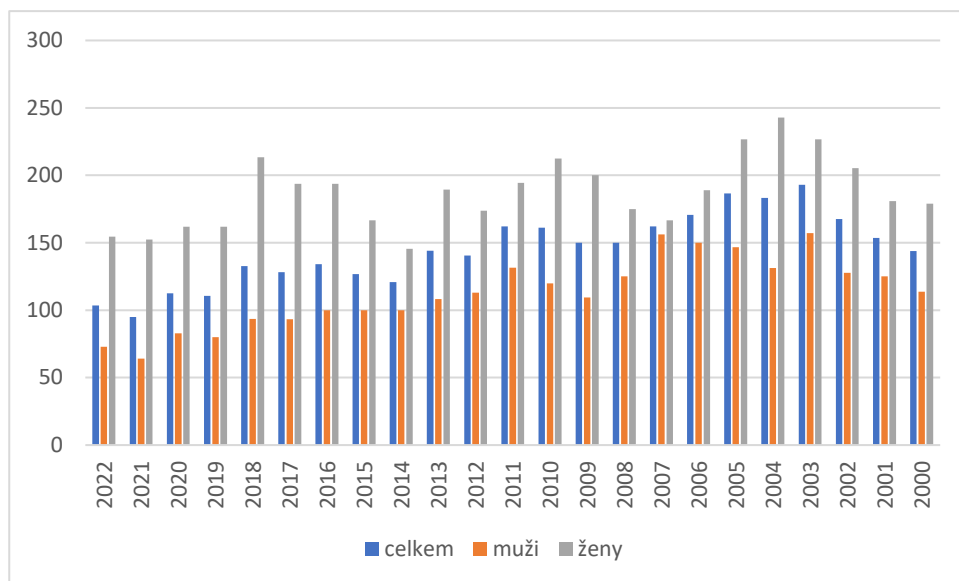
Zdroj: ČSÚ; Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Graf 7: Demografická struktura obyvatel obce Vřeskovice

Zdroj: ČSÚ, Obyvatelstvo, Vlastní zpracování

Graf 8: Index stáří obce Vřeskovice

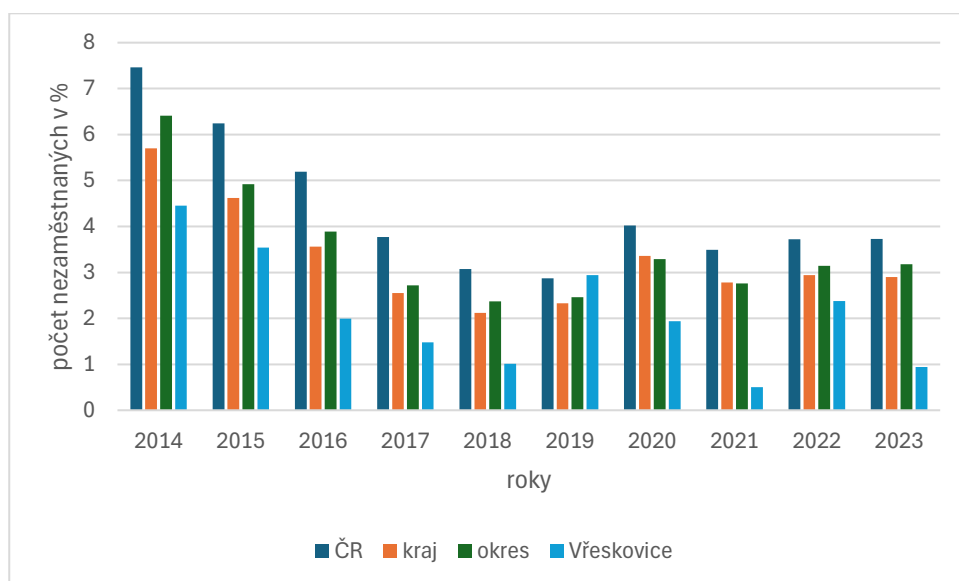
Zdroj: ČSÚ, Průměrný věk a index stáří (časová řada), Vlastní zpracování

Tabulka 1: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011 a 2021 Vřeskovice

Domovní fond/rok	Domy celkem	Rodinné domy	Bytové domy
2011	122	87	x
2021	132	129	x

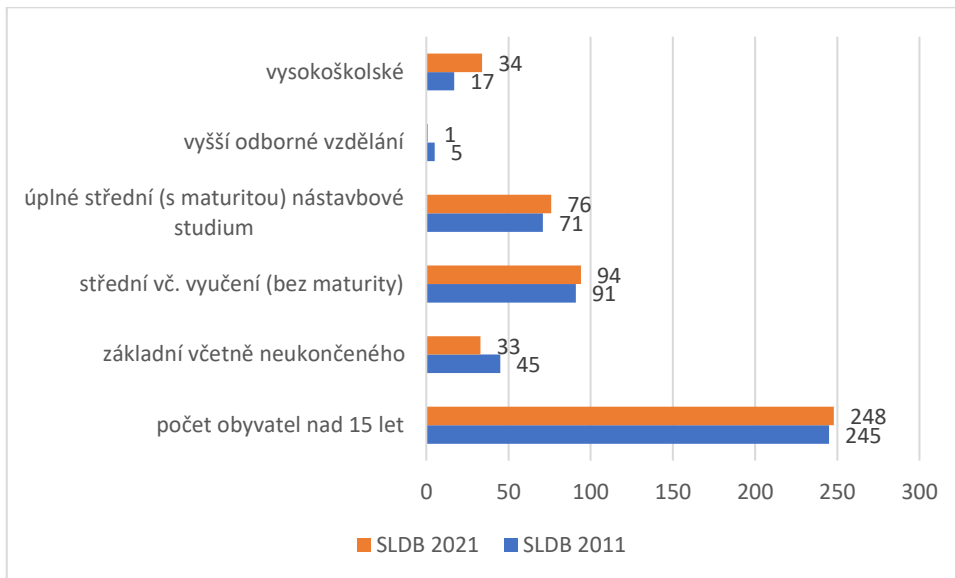
Zdroj: ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů, Vlastní zpracování

Graf 9: Srovnání vývoje nezaměstnanost - Vřeskovice

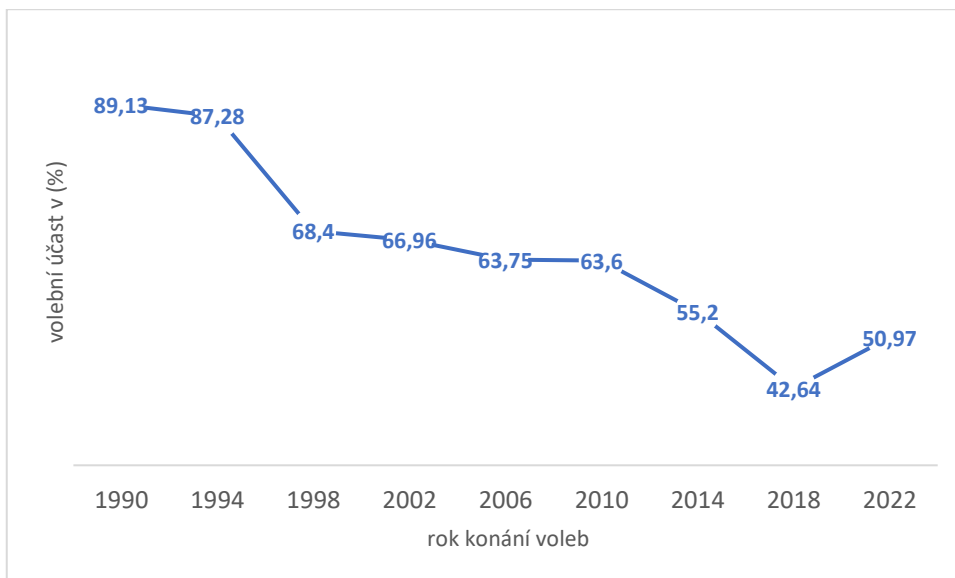
Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, Vlastní zpracování

Graf 10: Obyvatelstvo obce Vřeskovice podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Zdroj: ČSÚ: Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a 2021, Vlastní zpracování

Graf 11: Účast v komunálních volbách - Vřeskovice

Zdroj: ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí, Vlastní zpracování

Tabulka 2: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva ve Vřeskovcích

období	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
zastupitelé	7	7	7	7	7	7	7	7
kandidáti	11	12	12	11	9	9	7	7
voliči	228	231	224	240	239	250	258	257
volební účast	87,28	68,4	66,96	63,75	63,6	55,2	42,64	50,97
kandidát/volič %	4,82	5,19	5,36	4,58	3,77	3,6	2,71	2,72

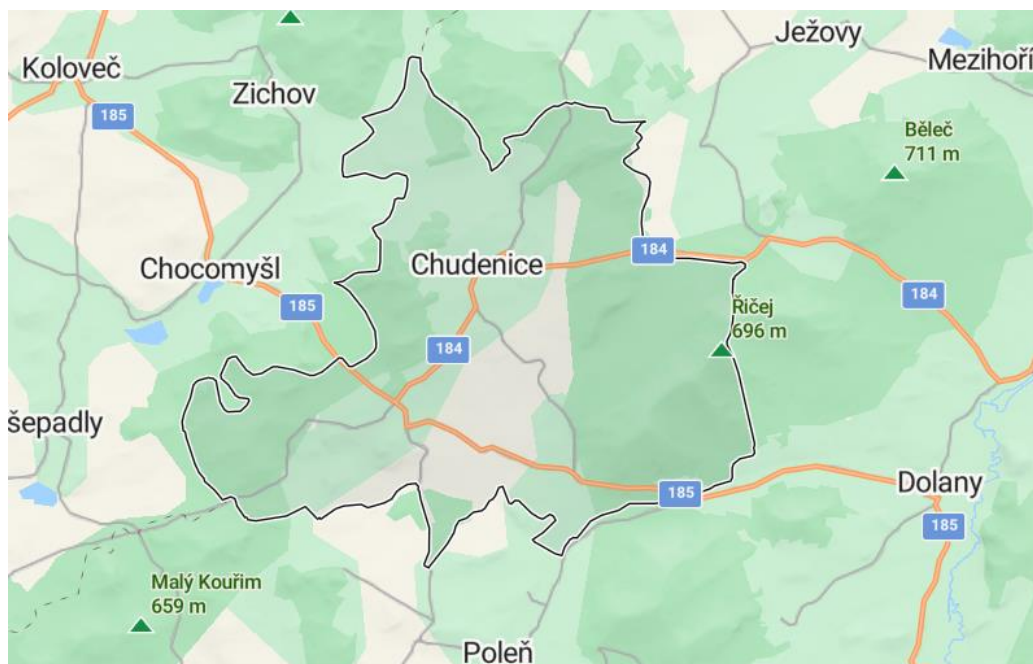
Zdroj: ČSÚ, Volby.cz, Vlastní zpracování

Obrázek 4: Centrum městyse Chudenice

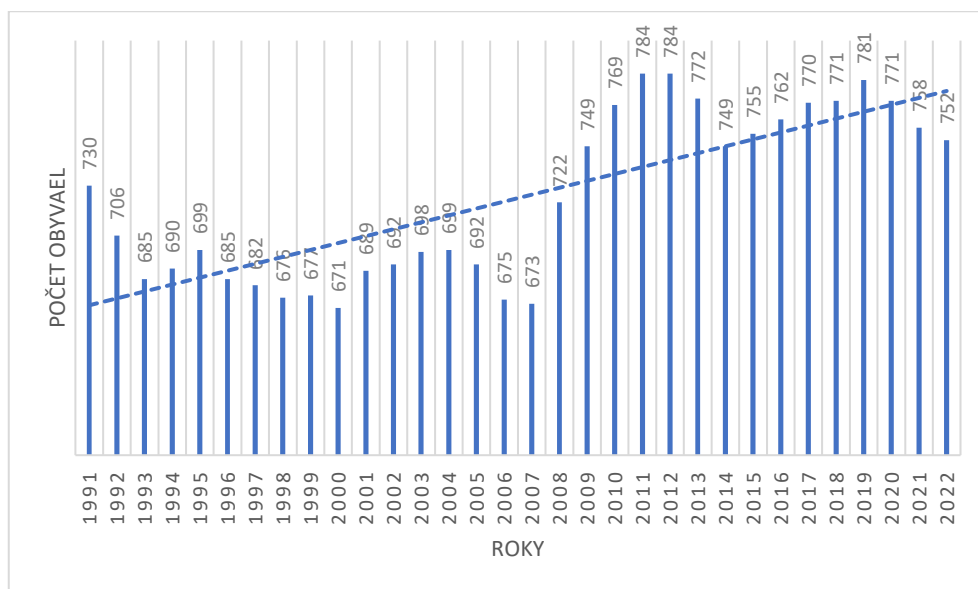
Zdroj: Oficiální stránky městyse Chudenice

Obrázek 5. Správní území městyse Chudenice

Zdroj: mapy.cz

Graf 12: Vývoj počtu obyvatel městyse Chudenice v letech 1991-2022

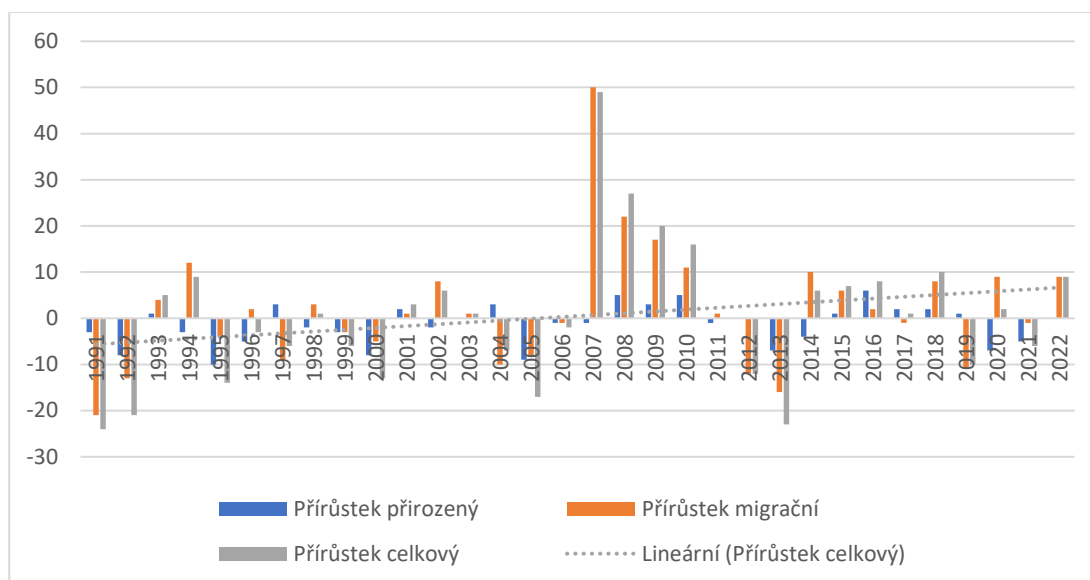
Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Tabulka 3: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011 - 2021 Chudenice

Rok/Domy	Celkem	Rodinné domy	Bytové domy
Rok 2011	347	330	13
Rok 2021	354	337	13

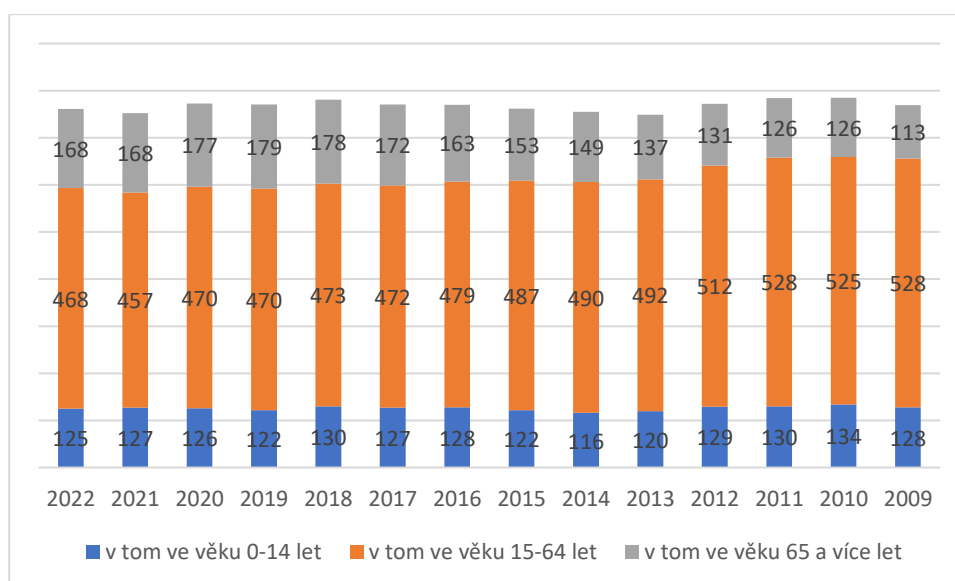
Zdroj: ČSÚ, SLBD v letech 2011 a 2021, Vlastní zpracování

Graf 13: Přírůstek obyvatel městyse Chudenice

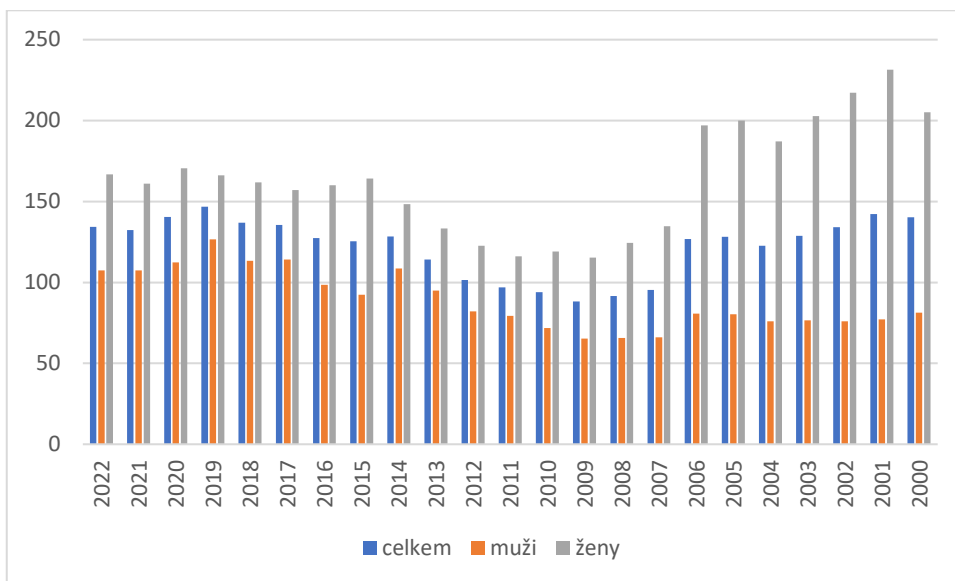
Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Graf 14: Demografické složení obyvatel městyse Chudenice

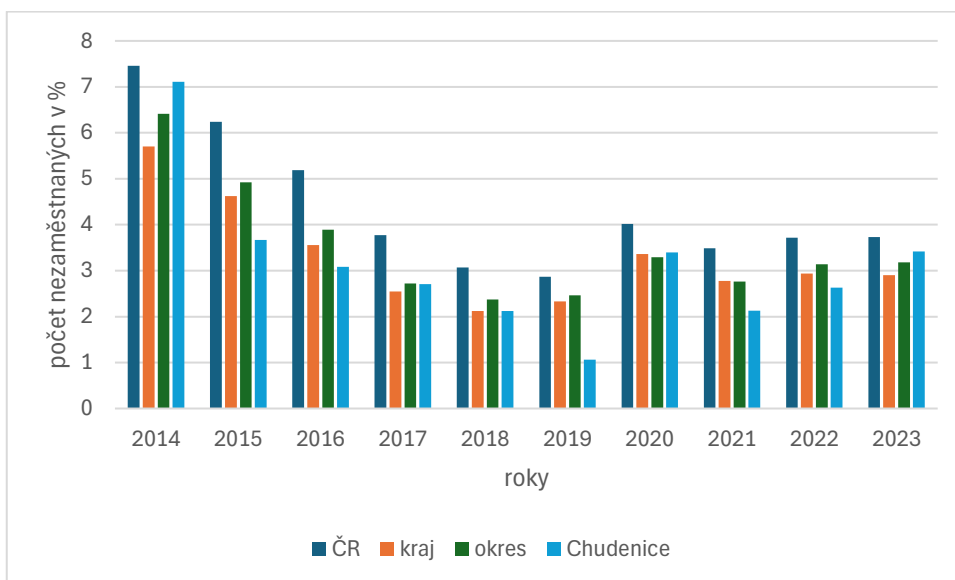
Zdroj: ČSÚ, Obyvatelstvo, Vlastní zpracování

Graf 15: Index stáří obce Chudenice

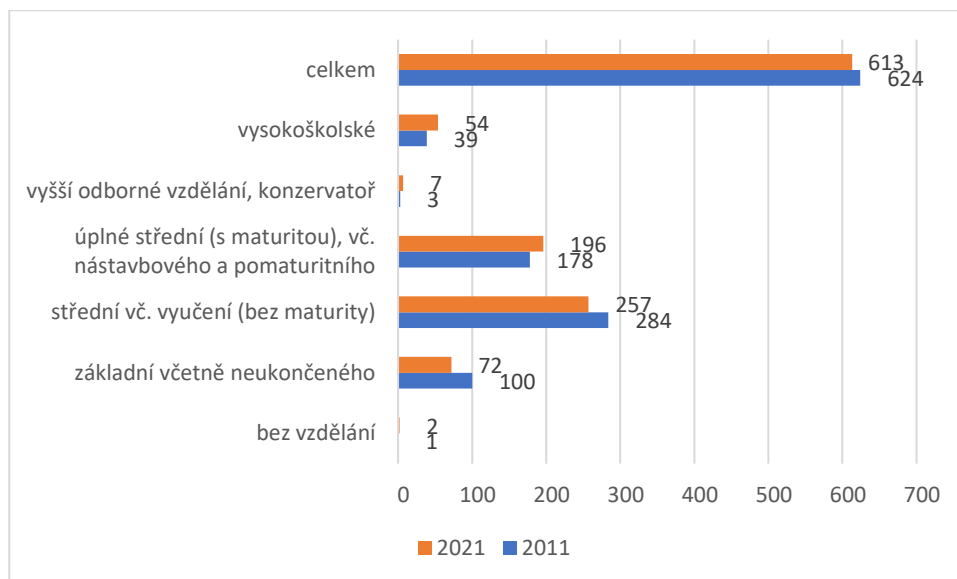
Zdroj: ČSÚ, Průměrný věk a index stáří (časová řada), Vlastní zpracování

Graf 16: Srovnání vývoje nezaměstnanosti - městys Chudenice

Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, Vlastní zpracování

Graf 17: Obyvatelstvo obce Chudenice podle nejvyššího dosaženého vzdělání

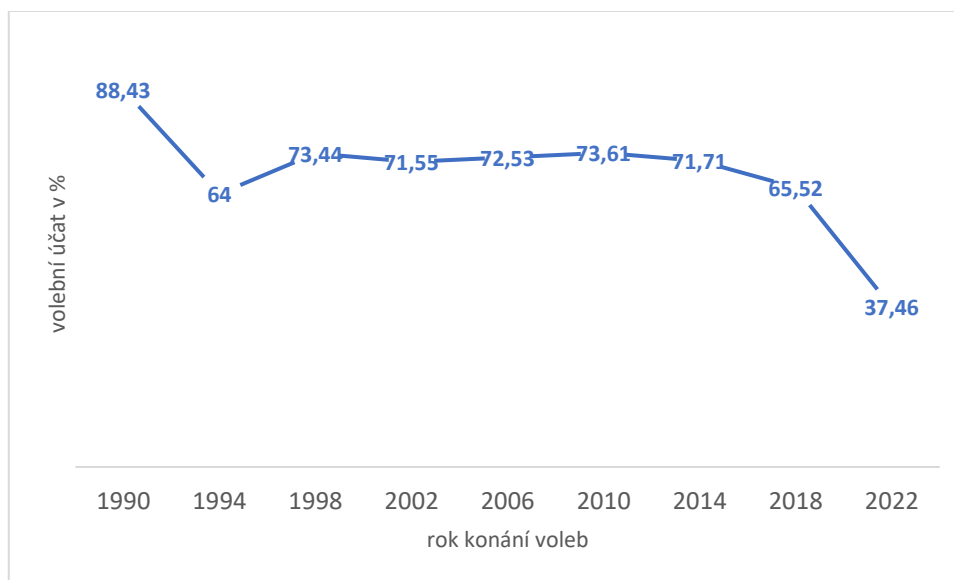
Zdroj: ČSÚ, SLBD v letech 2011 a 2021, Vlastní zpracování

Obrázek 6: Měšťanská škola v čp. 215 a Obecní úřad městyse Chudenice tamtéž

Zdroj: Oficiální stránky městyse Chudenice

Graf 18: Účast v komunálních volbách, Chudenice

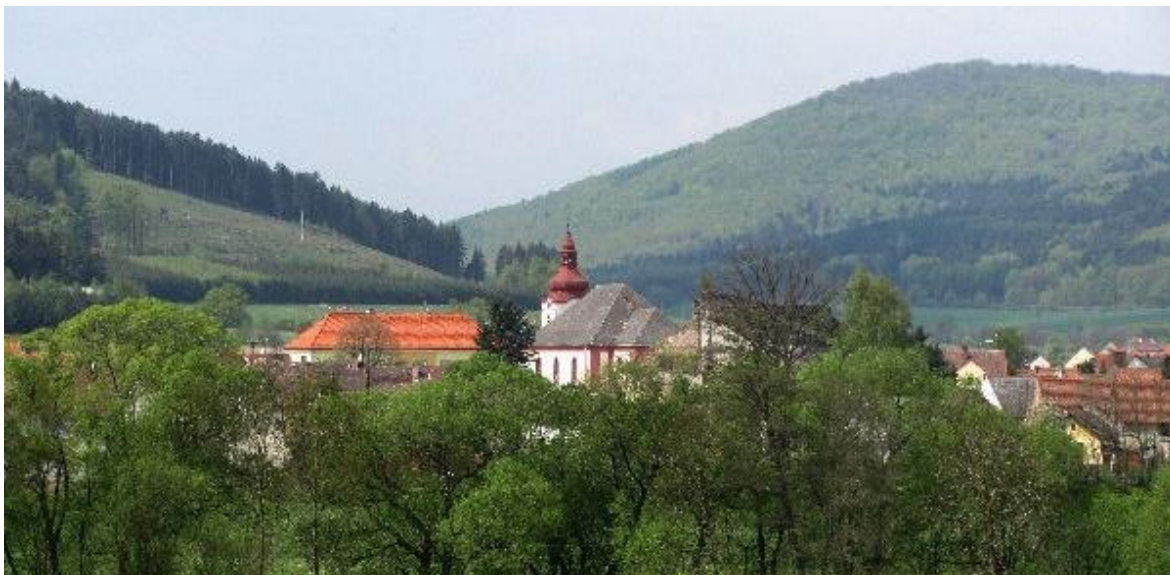
Zdroj: ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí, Vlastní zpracování

Tabulka 4: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva v Chudenicích

období	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
zastupitelé	9	9	7	11	11	11	11	9
kandidáti	9	18	23	33	42	44	22	9
voliči	575	576	576	557	610	601	609	598
volební účast	64	73,44	71,53	72,53	73,61	71,71	65,52	37,46
kandidát/volič %	1,56	3,12	3,99	5,92	6,88	7,32	3,62	1,5

Zdroj: ČSÚ, Volby.cz, Vlastní zpracování

Obrázek 7: Dolany u Klatov

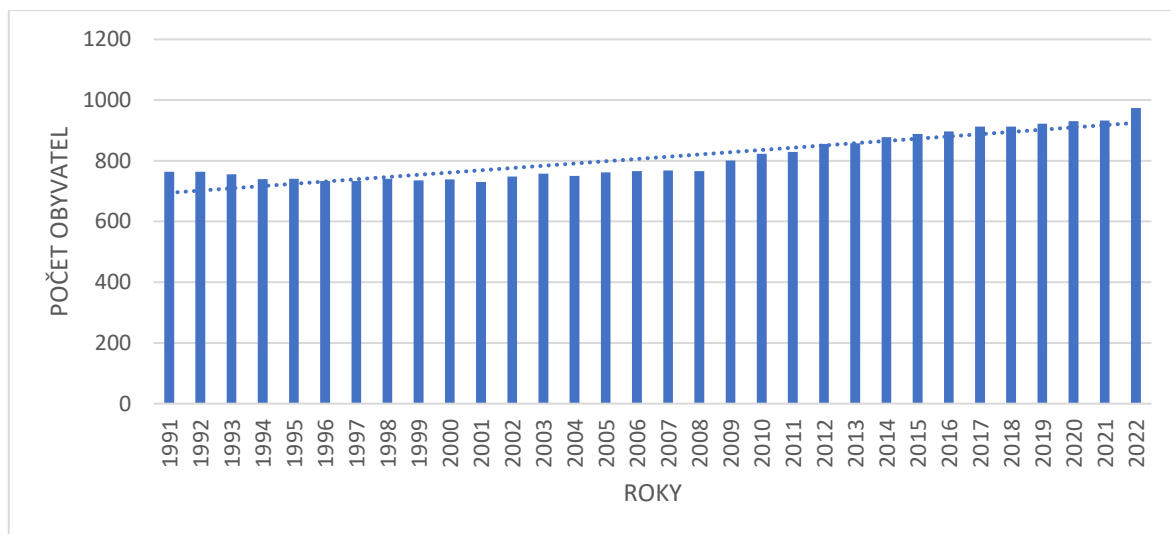
Zdroj: Šumava.net

Obrázek 8: Správní území obce Dolany

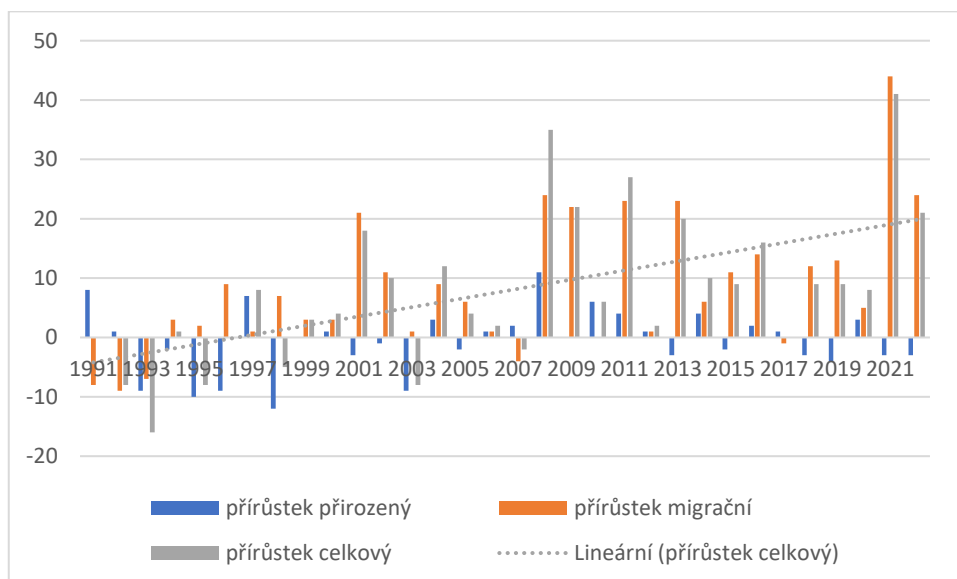
Zdroj: mapy.cz

Graf 19: Vývoj počtu obyvatel obce Dolany v letech 1991-2022

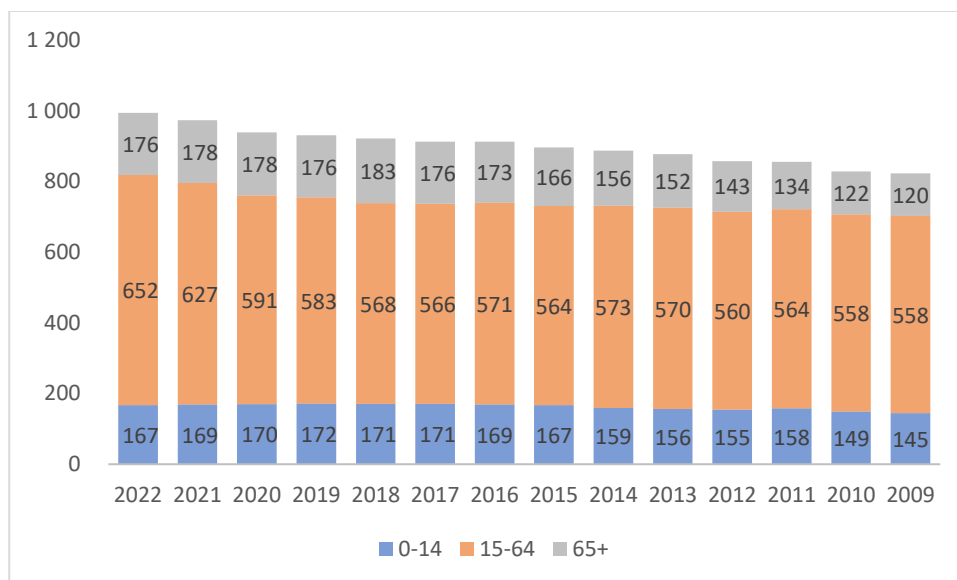
Zdroj: ČSÚ, Vlastní zpracování

Graf 20: Přírůstek obyvatel obce Dolany

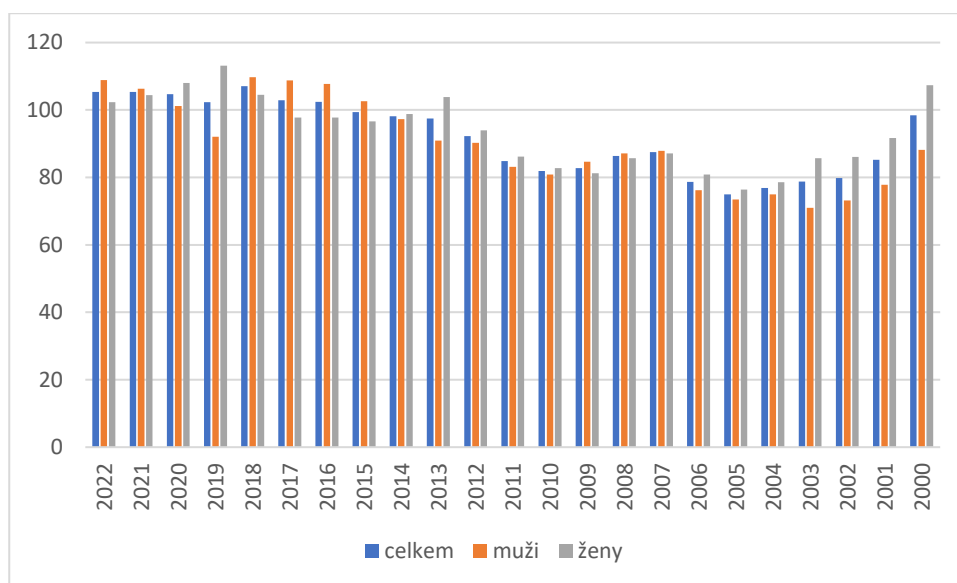
Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Graf 21: Demografické složení obyvatel obce Dolany

Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR, Vlastní zpracování

Graf 22: Index stáří obce Dolany

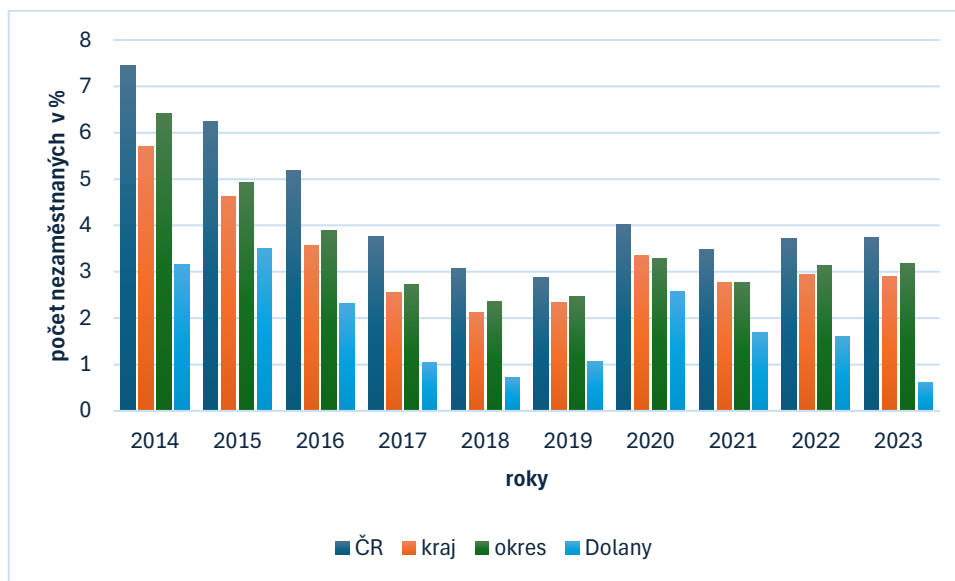
Zdroj: ČSÚ, Průměrný věk a index stáří (časová řada), Vlastní zpracování

Tabulka 5: Rozvoj výstavby rodinných domů mezi lety 2011-2021, Dolany

Rok/Domy	Domy celkem	Rodinné domy	Bytové domy
2011	347	341	3
2021	390	384	2

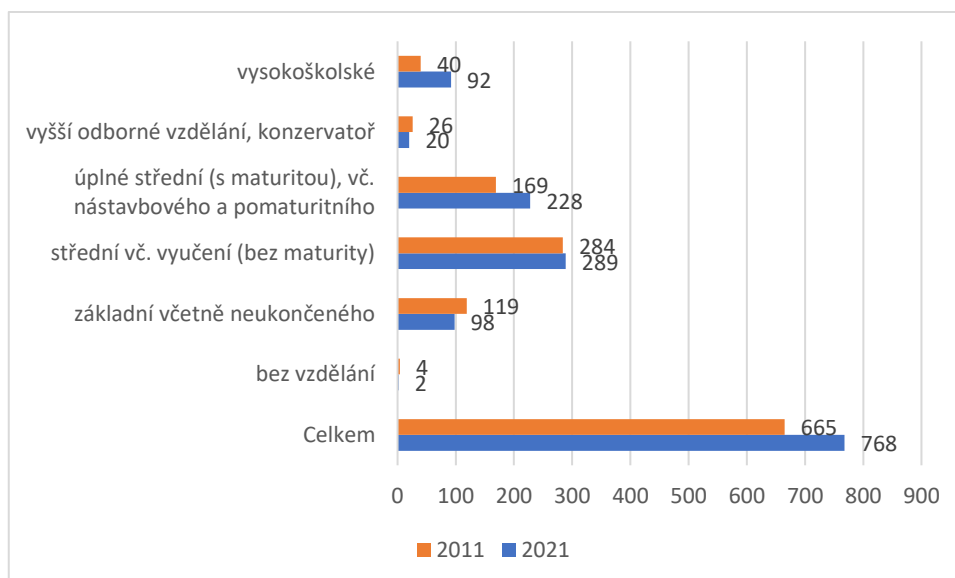
Zdroj: ČSÚ, SLBD v letech 2011 a 2021, Vlastní zpracování

Graf 23: Srovnání vývoje nezaměstnanosti: obec Dolany

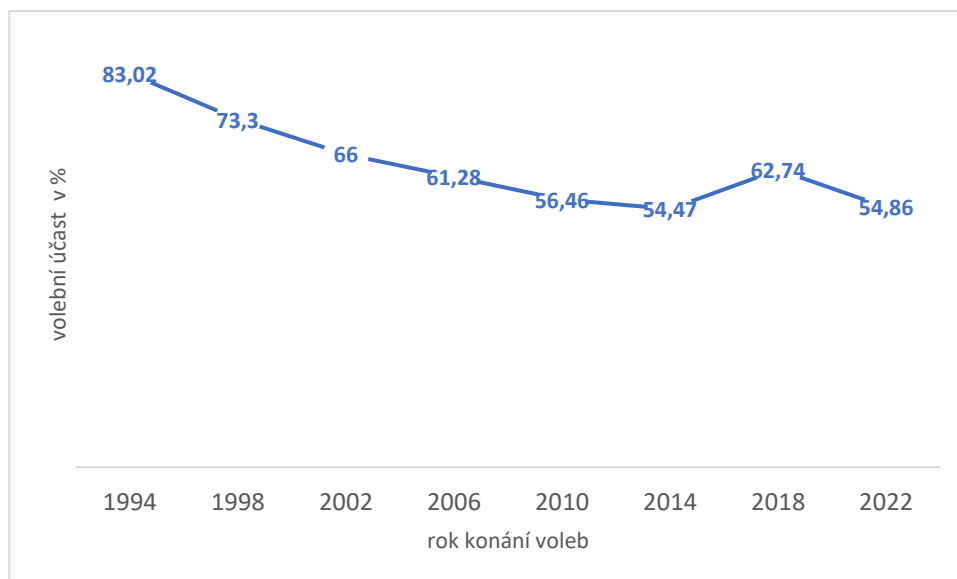
Zdroj: ČSÚ, Zaměstnanost, nezaměstnanost, Vlastní zpracování

Graf 24: Obyvatelstvo obce Dolany podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: ČSÚ, SLBD v letech 2011 a 2021, Vlastní zpracování

Graf 25: Účast v komunálních volbách, Dolany

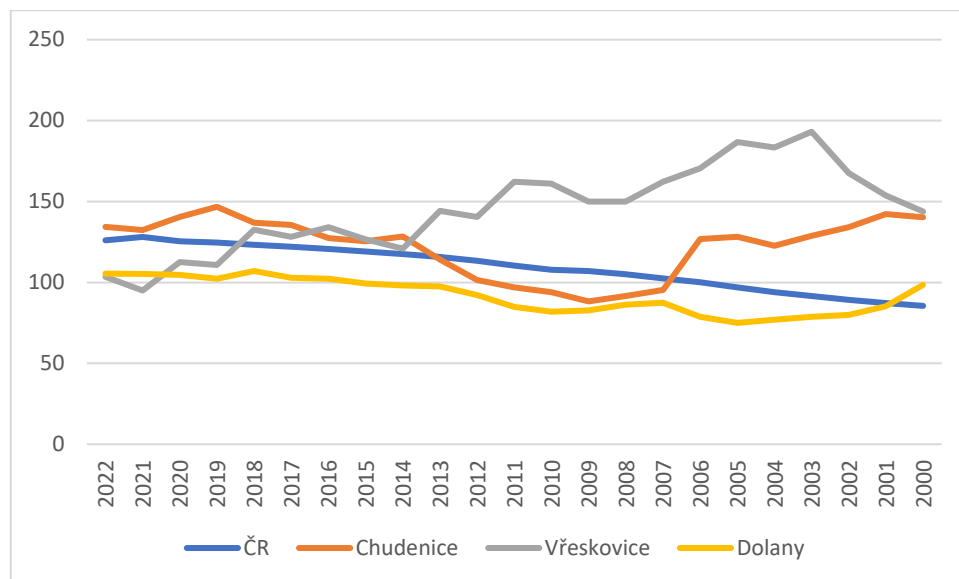
Zdroj: ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí, Vlastní zpracování

Tabulka 6: Uplatnění aktivního a pasivního volebního práva v Dolanech

období	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
zastupitelé	9	9	9	9	9	9	9	9
kandidáti	20	23	19	14	12	15	30	9
voliči	583	588	600	594	650	705	722	731
volební účast	83,02	73,3	66	61,28	56,46	54,47	62,74	54,86
kandidát/volič %	3,43	3,91	3,16	2,36	1,85	2,13	4,15	2,6

Zdroj: ČSÚ, Volby do zastupitelstev obcí, Vlastní zpracování

Graf 26: Index stáří - srovnání

Zdroj: ČSÚ, Průměrný věk a index stáří, Vlastní zpracování

Tabulka 7: Seznam strukturovaných otázek

Seznam strukturovaných otázek

- 1. V roli starosty jste po (?) Naplnila tato funkce vaše očekávání?**
- 2. Jaký byl důvod kandidatury na starostu?**
- 3. Jak probíhá volební kampaň?**
- 4. Jak jsou sestavovány kandidátní listiny. Je snadné zaplnit zastupitelstvo?**
- 5. Jak se u vás volí starosta a místostarostové. Je o tyto funkce zájem?**
- 6. Jak zastupitelstvo funguje? Jako celek nebo jsou zde protichůdné názory (politikaření)**
- 7. Jak se stanovují rozvojové cíle obce? Kdo má iniciativu: starosta, občané**
- 8. Jak často se scházíte, častěji než každé tři měsíce? Předchází přípravná jednání/pracovní schůze?**
- 9. Účastní se občané zasedání? Jsou aktivní?**
- 10. Vyjadřují se i k jiným záležitostem obce?**
- 11. Třeba k rozpočtu?**
- 12. Kdo přichází s podněty? Starosta, členové rady/zastupitelstva, občané?**
- 13. Jak probíhá rozhodovací proces v oblasti investic a rozvoje?**
- 14. Jaké investice hodnotíte „nejvýše“, jako nejdůležitější?**
- 15. Jaké byste chtěl prosadit v tomto období?**
- 16. Co dotace státní (národní), evropské; čerpání na projekty (úspěšnost, četnost, něco zajímavého?)**
- 17. Jaké obtíže jsou s tím spojené?**
- 18. S penězi souvisí financování obcí, jaké jsou vaše zdroje, stačí to?**
- 19. Jak probíhá spolupráce s ostatními obcemi? Mám na mysli zejména mikroregion Běleč. Přináší vám to nějaké výhody?**
- 20. Jaké jsou zájmové skupiny a spolky ve vaší obci? Členství, aktivní účast na rozhodování, financování?**
- 21. Jste členem některé z nich?**
- 22. Jako starosta obce, vnímáte se jako vůdčí osobnost, ten kdo iniciuje změny, investice atd.?**
- 23. Omezuje funkce starosty váš osobní život? Jak?**

Obrázek 9: Volební program Změna Naše obec Dolany 2022

 Naše obec Dolany u Klatov
7. září 2022 · 🌐

Prezident republiky vyhlásil na dny 23. a 24. září 2022 volby do zastupitelstev obcí. Dnešním dnem Vám představujeme kandidátku našeho sdružení, která obdržela při losování číslo 1 pro okrsek Dolany u Klatov.

Rádi bychom všem, kteří podpořili naši kandidátní listinu svým podpisem, tímto poděkovali.

Kandidáty ostatních sdružení pro volby do zastupitelstev obcí pro roky 2022-2026 naleznete na odkazu <https://www.poradnaproobce.cz/.../klatovy/dolany-556106>

Změna Naše obec

1. Pavla Šťastná, 46 let, účetní
2. Ing. Jiří Augustin, 44 let, inspektor silnic
3. Václav Voráček, 37 let, elektrotechnik
4. Hana Bártová, 43 let, úřednice
5. Ing. Michal Talián, 47 let, soukromý podnikatel
6. Vít Emanuel Stach, 26 let, konzultant prodeje
7. Pavel Zítek, 55 let, elektromechanik
8. Iveta Stachová, 52 let, technický pracovník
9. Jiří Belfín, 25 let, živnostník

 Naše obec Dolany u Klatov
17. září 2022 · 🌐

Co můžete čekat od našich kandidátů v případě, že se stanou členy zastupitelstva Obce Dolany ve volebním období 2022-2026?

Naše sdružení se bude zasazovat o sjednocení příspěvků na stravování.

Ze současného příspěvku obce ve výši jedné koruny za oběd pro žáky MŠ a ZŠ navrhujeme, aby obec z rozpočtu přispívala cca 30% ze stávající ceny stravného, jako je to u seniorských stravníků, a pomáhala tím mladým rodinám v současné nelehké situaci.

Naše obec Dolany u Klatov

18. září 2022 · 🌐

...

Co můžete čekat od našich kandidátů v případě, že se stanou členy zastupitelstva Obce Dolany ve volebním období 2022-2026?

Budeme nadále podporovat všechny zavedené příspěvky poskytované občanům obce z rozpočtu obce Dolany:

- ✔ dotace na pořízení ekologického vytápění ve výši 10 tis.Kč/ekolog.vytápění,
- ✔ dotace na dopravu vozidly ve vlastnictví obce ve výši 10 tis. Kč/rok/žadatel pro činnost místních spolků a neziskových organizací, při organizování akcí pro veřejnost,
- ✔ dotace na podporu pravidelných aktivit dětí a mládeže do 18 let ve výši 500,00 Kč/rok/dítě,
- ✔ individuální dotace ve výši 7 tis. Kč/rok/žadatel.

Budeme hlasovat pro zavedení nové dotace poskytované na pořízení domovní ČOV v rámci plánovaného odkanalizování obce.

Naše obec Dolany u Klatov

20. září 2022 · 🌐

...

Co můžete čekat od našich kandidátů v případě, že se stanou členy zastupitelstva Obce Dolany ve volebním období 2022-2026?

Chceme pokračovat v realizaci zatím nedokončených akcí, především:

- 🔴 přečerpávací stanice ve Svrčovci,
- 🔴 chodníky Dolany a Malechov,
- 🔴 poldry Balkovy,
- 🔴 zázemí u sportovního hřiště ve Svrčovci.

<http://www.obec-dolany.cz/dolany/fr.asp?tab=oudolany&id=4278&burl=&pt=UV>

OBEC-DOLANY.CZ

OBEC DOLANY : Veřejná vyhláška_Výzva_II/185 + III/1841 Dolany - průtah

Oficiální stránky Obce DOLANY - Klatovsko, Pošumaví

Obrázek 10: Volební program Sjednocené Chudenicko Chudenice 2022

Volební program kandidátky **Sjednocené Chudenicko**

Volby do zastupitelstva městyse Chudenice 23.-24. září 2022

Kandidáti

1. David Žák

43, policista
Chudenice, BEZPP

2. Mgr. Marcel Bezděk

44, OSVČ
Chudenice, BEZPP

3. Ing. Oldřich Vlasák, Ph.D.

46, statik
Chudenice, BEZPP

4. Drahomíra Boubertová

66, důchodkyně
Chudenice, BEZPP

5. Jitka Eggermayerová

72, důchodkyně
Chudenice, BEZPP

6. Petr Žák

41, OSVČ
Chudenice, BEZPP

7. Ing. Tomáš Macán

39, projektant
Chudenice, BEZPP

8. Bc. Jana Dostálová

35, sociální pracovnice
Slatina, BEZPP

9. BcA. Lukáš Kubec

43, OSVČ
Chudenice, BEZPP

Sjednocené Chudenicko

3

Slovo kandidáta na starostu

Vážení spoluobčané, milí voliči.

Předstupuji před vás jako lídr kandidátky Sjednocené Chudenicko a rovněž i jako kandidát na post starosty našeho městyse. Mnozí z Vás mne jistě znáte, neboť zde žiji se svou rodinou od narození. Pro ty, kteří mne neznají, nebo mne jen okrajově zaznamenali ve veřejném životě, se tedy krátce představím.

V Chudenicích žiji od narození. Ze strany maminky pocházím z rodu Čížků a Jelínků, ze strany otce z rodu Kadleců z Lučice. Po absolvování ZŠ v Chudenicích, jsem vystudoval Střední zemědělskou školu obor mechanizátor v Plzni – Křimicích. Následně jsem nastoupil v roce 2003 do služby k Policii ČR, kde jsem 15 let působil na Obvodním oddělení Policie ČR ve Švihově. V současné době pracuji na Krajském ředitelství Policie ČR v Plzni. Od roku 2014 (již druhé volební období) vykonávám při svém zaměstnání funkci místostarosty městyse. Dále působím ve vedení místní Jednotky Sboru dobrovolných hasičů jako zástupce velitele jednotky a strojník. Jsem také členem výboru Fotbalového oddílu TJ Sokol Chudenice, kde zastávám funkci oddílového hospodáře.

V rámci sestavování kandidátky jsem absolvoval proces shromáždění podpisů na Petici pro podporu kandidatury našeho seskupení. Velmi mne potěšila jednomyslná podpora navržených kandidátů vytvořeného seskupení. Každému, kdo nás tímto podpořil, bych chtěl ještě jednou upřímně poděkovat.

Jsem přesvědčen, že vytvoření tohoto uskupení bude mít pro náš městys jen pozitivní dopad. Neboť profesní rozmanitost kandidátů, profesní povědomí, přehled spojený s určitým nadhledem, profesionalita, poctivost a patriotický přístup k obecní problematice, se mi jeví jako solidní předpoklad úspěšného a kvalitně vedeného rozvoje našeho městečka a spádových obcí. Základ kandidátky je tvořen již předešle angažovanými kolegy, ke kterým přibýly dvě nové a mladé tváře v podobě paní Jany Dostálové ze Slatiny a pana Lukáše Kubce z Chudenice.

Jak jste si jistě všimli, v našem městečku jsme se dostali do stavu, že o jeho vedení projeví zájem pouze jedna kandidátka. Je sice pravdou, že jakákoliv konkurence v podobě nabízených odlišných konstruktivních názorů, inspirací či přístupů může být ku prospěchu rozvoje městyse, ale lze se domnívat, že současný stav je odrazem spokojenosti občanů s dosavadním vedením.

Jste-li tedy spokojeni, prosím přijďte k volbám projevít svůj souhlas s nabízeným uskupením. V těchto řádkách není podstatné prostřednictvím mých slov prezentovat dosavadní plody předešlé práce – co jsme udělali, co se nám povedlo, jak jsme úžasní apod. Jen cítím potřebu vám sdělit, že za dobu našeho působení ve vedení městyse jsme získali mnoho poznatků a ze svých profesních a osobních životních zkušeností máme jistě co nabídnout. Čeká nás nelehká doba. Nemá cenu zde rozvíjet témata aktuálních problémů odrážejících se v ekonomických či sociálních aspektech fungování našeho státu, potažmo jednotlivých samospráv. Je ale zřejmé, že nás opravdu nic příjemného nečeká. Nemá také cenu propadat předčasným závěrům, natož jakékoliv formě paniky. Je třeba i v tomto ohledu a v této době přemýšlet pozitivně a vytvářet společně živnou půdu pro to, aby bylo lépe. Život je velký kruh a vše dobré se v něm navrací zpět. Věřte, že to dobré se navrátí a nebude to dlouho trvat. Nabízím vám kolektiv osobností, které vám pomohou cestu k tomu dobrému dosáhnout.

Závěrem bych chtěl poděkovat za práci a činnost po dvě volební období ve vedení městyse Martinu Dolejšovi a Lence Homolkové. Stejně tak děkuji i opozičním členům zastupitelstva paní Dagmar Stelzerové a panu Janu Příbáňovi. Dovolte i přesto, že jsem zmínil zbytečnost projevů předešlých zaslul a úspěchů, krátce připomenout činnost Sjednoceného Chudenicka ve prospěch obce od roku 2014.

Na závěr Vás prosíme a vyzýváme – přijďte nás podpořit k volbám a my Vás přesvědčíme, že si Vaši podporu zasloužíme.

S úctou a díky
David Žák – kandidát na starostu

Nejdůležitější realizované akce

2018

- nákup a instalace kontejnerů a šrpkovače
- rekonstrukce veřejného osvětlení v ulici Záblatí
- připojení vrtu HV6
- instalace nové větve vodovodu – výstavba úpravny vody u vodojemu
- výměna oken a dveří v MŠ
- instalace laviček na vyhlídkách a posezení U obrázku
- oprava Sokolovny – oprava teras u vstupu
- stavba hasičské zbrojnice

2019

- stavba hasičské zbrojnice
- oprava komunikace v ulici Podskalí
- rekonstrukce kuchyně v mateřské škole
- pořízení čtyřkolky pro JSDH Chudenic
- mapový portál k majetku městyse
- studie využití a ochrany krajiny

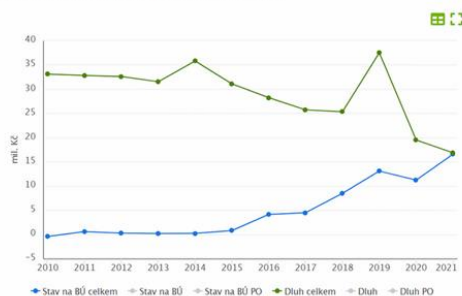
Finanční situace obce

V průběhu let 2018 až 2021 městyse hospodařil s finančním přebytkem. Ke konci letošního roku je vytvořena finanční rezerva, která umožní realizovat řadu investičních akcí podpořených dotačními tituly, ale i akcí financovaných pouze z vlastních zdrojů.

Zadlužení městyse činí v současné době cca 16 mil. Kč, přičemž se jedná v podstatě pouze o dluh ve formě konsolidovaného úvěru na bytové domy v Roubalově ulici. Oproti tomuto dluhu je však vytvořena předchozím ekonomicky uvážlivým přístupem finanční rezerva na účtech městyse ve zhruba stejné výši.

Obecně lze konstatovat, že významné ozdravení finanční situace se podařilo zejména díky racionálnímu přístupu k investicím a předchozí konsolidaci úvěrů. Podle našeho názoru je třeba v dalších letech v nastoleném trendu pokračovat.

Vývoj dluhu a stavu na bankovních účtech k 31.12.2021 (v Kč)

2020

- ulice Podskalí - Švihovská – pokládka rozvodu nízkého napětí do země a současně rozvod vedení veřejného osvětlení a instalace nových lamp
- ulice Záblatí – oprava komunikace
- oprava sportovního areálu „Na Jalovčí“
- Slatina – oprava místní komunikace
- Lučice – rekonstrukce nádrže
- Sokolovna – oprava a repase oken a dveří (I. etapa)
- MŠ Chudenic – výměna podlahových krytin v pavilonu A
- drobné sakrální objekty – křížky

2021

- zdravotní středisko – výměna oken, sociální zařízení
- hřbitovní kaple sv. Anny – renovace nástěnných maleb, vstupních dveří a pořízení kované mříže
- vodovodní vrt u sportovního areálu „Na Jalovčí“
- Sokolovna – oprava a repase oken a dveří (II. etapa)
- balkony u bytového domu v Roubalově č.p. 307 – oprava
- komín kotelný v bývalé ZŠ – oprava
- alej na Výšensko – výsadba
- strategický plán rozvoje městyse Chudenic – pořízení
- Starý Czernínský zámek – vypracování projektu záchrany kulturní památky a stavebně technického posouzení objektu
- kniha o dějinách Chudenic – příprava, vydána jaro 2022
- Boží muka k počtě sv. Jana Nepomuckého
- zpracování projektové dokumentace k projektu „MŠ Chudenic – oprava a údržba objektu“

Dotace

Vedení městyse Chudenic se, při vědomí omezenosti finančních zdrojů, snaží využívat v maximální možné míře široké spektrum dotačních zdrojů. Tento princip uplatňujeme permanentně, přičemž jsme přijali dotaci jako standardní nástroj financování nejen obnovy infrastruktury či nemovitých statků ve vlastnictví obce, ale též jako vhodný prostředek pro podporu kulturních či volnočasových aktivit, na nichž se podílí městyse. Snažíme se získávat evropské, národní či krajské dotace a naši základní strategií je využívat především ty typy dotací či grantů, které jsou koncipovány s nízkou finanční účastí příjemce (zjednodušeně řečeno, aby podíl obce z celkových výdajů byl co nejmenší). Můžeme konstatovat, že naše úsilí z hlediska úspěšnosti v získávání dotačních titulů je v převážné většině úspěšné.

Navzdory obecně kolujícím klíse o komplikovanosti a administrativní náročnosti dotačních mechanismů, budeme i nadále zastávat taktiku, že je třeba mít připraveny projekty rozličného typu, abychom následně mohli pružně zareagovat na případné vypsání patřičného dotačního programu. Nebudeme Vás zahlcovat konkrétními čísly – veškeré detailní informace o výsledcích tohoto segmentu obecních financí lze pochopitelně transparentně dohledat na webových stránkách městyse či v usneseních proběhnuvších zastupitelstev.

Nemovitosti ve vlastnictví městyse

Údržba vlastněných nemovitostí patří neodmyslitelně k zásadním položkám v rozpočtu městyse. Jde ve většině případů o letité budovy, které vyžadují značné investice na údržbu. Jako nezanedbatelná zátěž pro rozpočet městyse se ovšem jeví i bytové domy v Roubalově ulici, protože kvalita materiálů a provedení stavby zaostává za jejich cenou. Budeme se dále snažit využití nemovitostí racionalizovat. Do staveb průběžně investujeme tak, aby byl majetek obce z dlouhodobého hlediska zhodnocován. Tak jako v jiných oblastech se v maximální míře snažíme o využívání vhodných dotačních titulů.

Bytové domy

V průběhu následujícího období je nutná investice do dílčích rekonstrukcí, výměn dosluhujících spotřebičů (zejména sporáků, bojlerů a topných těles). Budeme se dále snažit využití nemovitostí racionalizovat. Do staveb průběžně investovat tak, aby byl majetek obce z dlouhodobého hlediska zhodnocován. Tak jako v jiných oblastech se v maximální míře snažíme o využívání vhodných dotačních titulů. Nutnost zvyšování nájmů a následně v přímé úměře tomu investic do oprav bytového fondu je nevyhnutelná.

Starý zámek

Starý zámek je velice důležitou součástí historie našeho městečka. Přistupujeme k němu nejen jako k památkově ceněnému objektu, ale též jako k centru kultury. V posledních letech se zde totiž zněkolikanásobil počet organizovaných akcí a s tím přímo související příjem ze vstupného a prodeje propagačních předmětů, které rok od roku přibývají a jsou mezi návštěvníky též oblíbené. Všechny tyto aktivity se snaží městyse podporovat a využívat k tomu rozličných dotačních titulů. Dobrou zprávou je, že se podařilo výrazně vylepšit hospodářský výsledek a tento trend, i přes složité covidové období, trvá. V březnu 2019 ukončila svoji činnost na zámku ve funkci kastelánky paní Mirka Žáková, která zde působila dlouhých jedenáct let. Ve funkci ji vystřídal pan Ludvík Pouza, který měl jednu sezónu na zkoušku. Ve své roli se osvědčil a dokázal, že provoz s chodem zámku zvládne. Od ledna 2020 byl jmenován kastelánem zámku.

10

volební program – Sjednocené Chudenicko

Budova bývalé Základní školy

Největší investicí do budovy bývalé základní školy byla výměna oken úřadu městyse, knihovny a vstupních dveří v novém křídle budovy. V roce 2021 proběhla též kompletní oprava komínu. Nové křídlo budovy je nadále celé aktivně využíváno. Sen o zprovoznění budovy k účelu, kterému výstavbou byla předurčena, je však stále v každém z nás.

Sokolovna

V posledních letech proběhla kompletní oprava střechy, přísáli, teras, výměna a repase oken za účelem celkové stabilizace a zakonzervování budovy. Městyse zajistil pořízení souhrnné projektové dokumentace v souvislosti s podáním žádosti o finanční podporu komplexní rekonstrukce objektu Sokolovny tzv. z Norských fondů. Vzhledem k jejímu neobdržení z důvodu masivního zájmu ze strany větších samospráv, pokusíme se o identifikaci vhodného dotačního titulu, z něhož bychom mohli následně zrealizovat plánované aktivity (např. rekonstrukce elektroinstalace, přípojky vody, kanalizace a topení, opravu vnitřních omítek atd.). Jsme přesvědčeni, že o následném způsobu využití budovy Sokolovny by měli v budoucnu rozhodnout sami občané Chudenic. Nicméně v případě, že by obecní podmínky a finanční situace byla příhodná, velmi rádi bychom podpořili její využití k původním kulturně-společenským účelům – prostor pro bály, zábavy, výstavy, divadelní představení či koncertní produkce.

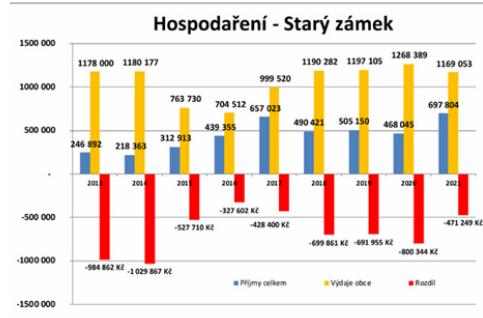

12

volební program – Sjednocené Chudenicko

Zároveň stejně jako paní Žáková absolvovala kurz „Památkář“ potřebný pro výkon funkce. Protože je oficiálně jediným zaměstnancem zámku, využívá pro zajištění chodu brigádníky z řad seniorů a studentů. Do budoucna, i z důvodu zastupitelnosti pana kastelána budeme muset personální zajištění chodu zámku dořešit. Zámek se dostává do povědomí obecně veřejnosti nejen pořádanými akcemi a výstavami, ale i propagací a mediálními výstupy v rozhlasu, televizi a tištěných médiích. Snaží se aktivně modernizovat a obměňovat muzejní expozice, obohacovat muzejní sbírky a podává se obměnit druhý prohlídkový okruh, vyčistit a zpřístupnit zahradu a sklepy. Opraven byl průjezd zámku a započaly práce na zajištění statiky Andělského pokoje. Městyse Chudenice také nechal pořídit dva koncepční dokumenty pod názvy Projekt záchranu kulturní památky a Stavebně technické posouzení objektu, které budou nápomocné pro další rozvoj objektu a jeho činnosti.

V následujících letech se pokusíme o získání dotací na dokončení restaurátorských prací interiéru a exteriéru a na rekonstrukci fasády, což je pochopitelně závislé na úspěchu žádosti o veřejnou dotační podporu. Proto našim eminentním zájmem bude, udržet chod zámeckých a muzejních expozic přinejmenším v dosavadním rozsahu a dle možností realizovat plánované akce jak z oblasti kultury i investic.

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

11

Koupaliště

V současné době jsme rádi, že si místní koupaliště užívají převážně občané městyse a spádových obcí. Místo zároveň slouží jako komunitní prostor k setkávání se a umožňuje občanům přirozenou sportovní činnost. Děkujeme občanům a hasičům městyse, kteří se zasluhují o čištění koupaliště, průběžnou údržbu prostor objektu i vody. Do budoucna bychom rádi nabídli celý areál k dlouhodobému pronájmu a případný projekt jsme připraveni případně finančně podpořit. Vzhledem k aktuálním klimatickým problémům není vyloučeno, že bude možné využít nějaký dotační titul zaměřený na revitalizaci vodních nádrží apod. S tímto výhledem zvažujeme přípravu projektové dokumentace.

Zdravotní středisko

V průběhu minulého roku se na budově uskutečnila výměna oken a renovace sociálního zařízení. Naším cílem je udržet v chodu ordinaci praktického lékaře a pokusit se o obnovení provozu stomatologické ordinace.

Budova – Čechova č. p. 161, 162

Aktuálně je budova stále v prodeji.

Rozhledna Bolfánek

Areál v okolí rozhledny Bolfánek je stále v užívání o.s. Otisk. Sdružení neplní představy městyse pro kulturní a propagační využití rozhledny Bolfánek a proto považujeme za nezbytné vést jednání se sdružením o narovnání a změně smluvních vztahů. Rozhlednu městyse předpokládá využívat přednostně ke kulturním aktivitám dle svých představ a potřeb. Nadále by rád s o.s. Otisk spolupracoval na kulturním programu v celém areálu Bolfánku tak, jako se stalo například u úspěšného symposia řezbářů.

Hřbitov

Nutná je stabilizace části obvodové zdi a pokračování v renovaci hrobek významných chudenických rodáků

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

13

Vodní hospodářství

Obec nechala vypracovat dokument Variantní studie zásobování pitnou vodou, který bude podkladem pro realizaci následných kroků v problematice nakládání s vodou na území správního obvodu městyse Chudenice. V souvislosti s plánovanou výstavbou bydlení je nutné vytvoření nových zdrojů pitné vody, zvýšení kapacity vodojemu, komplexní rekonstrukce vodovodní sítě. Chtěli bychom též vhodněji komunikovat s veřejností k šetření pitné vody a následně ji aktivně motivovat. Jako důležitý aspekt pro řešení problému vodního hospodářství je orientace na retenci vody v krajině samotné, či vhodných místech v intravilánu obce. Nutná je též rekonstrukce a rozšíření kapacity čističky odpadních vod, což bude realizováno v průběhu následujícího roku. Dále je nutné oddělit splaškovou kanalizaci od kanalizace odvádějící dešťovou vodu. Rádi bychom též zajistili zpracování projektu a prostřednictvím vhodné dotace též následně revitalizovali rybník na Mírovém náměstí v Chudenicích.

Odpadové hospodářství

V souvislosti s nově vydaným zákonem byla aktualizována obecní vyhláška o odpadech. Vzhledem ke stoupajícím nákladům obce na odvoz komunálního odpadu jsme byli nuceni přistoupit ke zvýšení poplatků za tuto službu. Jelikož cena za ukládání odpadů v dalších letech dále výrazně poroste, bude nutné řešit otázku jak snížit množství odpadů produkovaných občany, respektive jak je motivovat k vyšší míře separace recyklovatelných materiálů. Budeme se snažit nalézt co nejspřavedlivější systém, v rámci kterého obec nebude hradit náklady za zpracování odpadu, který sama nevyprodukuje.

14

volební program – Sjednocené Chudenicko

2021 již bylo realizováno několik akcí, jejichž realizace vyplývala z vytvořené studie:

- 1 výsadba stromořadí při polní cestě vedoucí z Chudenic na samotu Vyšensko.
- 2 výstavba dvou lesních tůní v lokalitě Ve Žďárech pod Evženovou skálou; ve spolupráci se soukromým zemědělcem, který hospodář v k.ú. Bezpravovice, byla zřízena na pozemku městyse větší tůně u polní cesty směrem k lokalitě Úvary
- 3 příprava prodloužení Aleje mládí v úseku od Sv. Jána ke hřišti Na Jalovci ve formě třeshňové aleje
- 4 příprava návrhů na obnovu polních cest (pozemky ve vlastnictví: Státní pozemkový úřad, Lesy České republiky, s. p., Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových); jde o administrativně velmi komplikovaný a obsáhlý proces
- 5 příprava návrhů na registraci šesti významných krajinných prvků – VKP (jde o části krajiny, které díky specifickým podmínkám vynikají druhovou pestrostí živočišných a rostlinných společenstev) a to Úvary, Za loukami II, Hřebílec, Lískovec II, Ve Žďárech II a Niva Bezpravovického potoka, přičemž většina již byla registrována

V podzimních měsících tohoto roku budou realizovány výsadby: prodloužení Aleje mládí v úseku od Sv. Jána ke hřišti Na Jalovci ve formě třeshňové aleje; výsadba ovocných stromů podél silnice spojující Lučici a Bezpravovice; výsadba ovocných stromů podél silnice spojující Chudenice a Býšov (od výjezdu z obce k mostku) a další drobné výsadby (doplnění sakurové aleje, dva duby u křížku nad Mlážským vrškem, doplnění jasanů v zatáčce u Mláží směr Slatina). Veškeré tyto výsadby budou hrazeny z obdržených financí z úspěšných žádostí o dotace. V příštím roce bychom rádi zrealizovali například též výstavbu tůní ve Slatině v místě pod koupalištěm. Další aktivitou je tvorba protierozního pásu v místě pole v lokalitě pod Chudenickou Hůrkou směrem k Pískům a mnohé jiné.

16

volební program – Sjednocené Chudenicko

Dopravní infrastruktura

Hlavním úkolem je spolupráce s dotčenými institucemi na přípravách jak projekčních tak předrealizačních prací, které jsou potřebné vyřešit pro provedení tzv. průtahu obcí. Projekt průtahu se připravuje, ale je nejprve potřeba koordinace renovace sítě pod komunikacemi v intravilánu obce. Jedná se zejména o přesun nadzemního vedení nízkého napětí distribuční soustavy elektriny pod povrch země, včetně komunikačních sítí a veřejného osvětlení. V určitých úsecích bude nutná taktéž rekonstrukce kanalizační a vodovodní sítě, a leckde již i rekonstrukce plynovodní sítě.

Životní prostředí

Jednou z našich priorit v minulém i následujícím období je intenzivnější, systematická a především aktivní péče o životní prostředí – potažmo krajinu Chudenicka. V roce 2020 byla po téměř roční systematické práci v terénu a následného vyhodnocování dostupných informací vyhotovena Studie využití a ochrany krajiny Chudenicka.

Hlavní cíle studie jsou především:

- 1 posouzení aktuálního stavu přírodního prostředí ve správním obvodu městyse Chudenice a formulace hlavních zásad pro využívání krajiny za současného zachování a rozvíjení stávající kvality přírodního prostředí
- 2 nalezení možností zlepšení stavu přírodního prostředí s návrhem konkrétních opatření (výsadba zeleně, budování malých vodních nádrží, udržení a zlepšení kvality zemědělské půdy)
- 3 sledování vhodných finančních nástrojů pro financování navržených opatření a jejich následná realizace

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

15

Spádové obce

Nezapomínali jsme a nehodláme zapomenout též na obce ve správním obvodu městyse. V proběhlém období se uskutečnila např. revitalizace rybníku v Lučici a kultivace okolí autobusové zastávky, ošetření a profezávka zeleně na veřejném prostranství v Bezpravovicích či oprava cesty ve Slatině. V obci, kde o to bude veřejný zájem, podpoříme společenský prostor využívaný k setkávání sousedů. Rádi bychom se též zasadili o potřebné rekonstrukce místních komunikací, rozšíření veřejného osvětlení v obcích k domům s číslem popisným a budeme též pokračovat v úpravě a průběžných profezávkách zeleně v obcích a pozemních komunikacích, které městyse se spádovými obcemi spojují.

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

17

Propagace obce

Chudenicko má značný potenciál k růstu turistickému ruchu. Městys samotný i jeho okolí by si zasloužili větší pozornost, na jejímž počátku by měla být i lepší kvalita jednotné vizuální identity. Rádi bychom vytvořili podobu nové identity nejen proto, abychom podpořili historickou jedinečnost a atraktivitu Chudenic. Tato podoba by měla umožňovat individuální odlišení, ale zároveň sjednocovat komunikaci obce jako celku. Výsledkem nebude pouze logo, ale ucelená podoba veškerých výstupů komunikace obce, jejích institucí a okolí. V tomto roce se podařilo vydat obsáhlou, výpravou publikaci o historii Chudenic. V současnosti je připravován 2. díl s navazujícím obdobím od roku 1948 do současnosti.

Cíle:

- vytvoření nové vizuální identity Chudenic spojené s novým informačně-orientačním systémem
- publikace o Chudenicku
- koordinace aktivit v termínování akcí jednotlivých subjektů (knihovna, Starý zámek, Bolfánek, spolky)
- zřízení dalších odpočinkových míst – lavičky, dřevěná posezení se stříškou
- renovace dalších drobných sakrálních staveb
- systémová distribuce propagačních materiálů
- aktivní spolupráce s organizacemi zabývajícími se turismem v širším regionu - památkové objekty, informační centra, komerční subjekty - hotely, CzechTourism aj.
- Starý Czerninský zámek jako středobod popularizace Chudenicka navenek – pokračující spolupráce s médii, aktivní působení na facebooku, výroční akce aj.

18

volební program – Sjednocené Chudenicko

Hasiči

Činnost a akceschopnost našich hasičů je po uplynulém volebním období plně stabilizována. Je zajištěno jejich kvalitní zázemí, moderní technika, dostatečné financování jednotky i spolku. Co bylo slíbeno a naplánováno, bylo v rámci dotačních podpor realizováno. V tomto trendu chceme pokračovat. Zde pouze jako drobný nedostatek vnímáme absenci práce s mládeží resp. dětmi, což se budeme snažit aktivně podpořit.

22

volební program – Sjednocené Chudenicko

Mateřská škola

V průběhu uplynulého období došlo pod vedením paní ředitelky Štěpánky Jílkové k výrazné proměně mateřské školy v kvalitní a radostný prostor s pozitivní atmosférou. Tu vnímají nejen děti, ale i jejich rodiče. O umístění dětí do mateřské školy je proto značný zájem.

Z pohledu renovace objektu došlo v předchozích letech k výměně oken a dveří a výměně podlahových krytin. Dále byla zpracována projektová dokumentace k projektu „MŠ Chudenice – oprava a údržba objektu“, která by v případě realizace (obdržení veřejné dotační podpory), měla vést k rekonstrukci druhého pavilonu MŠ a tím k navýšení její kapacity a z kvalitnější úrovně těchto prostor.

Vzhledem k nutnosti zachování provozu jediného školského zařízení v obci, je vedení městyse připraveno podpořit veškeré potřebné školní i mimoškolní aktivity.

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

19

Terénní pečovatelská služba

V Chudenicích, spádových a okolních obcí poskytují pečovatelskou službu nezisková organizace Oblastní charita Klatovy. Služba sídlí v budově úřadu městyse Chudenice. Pomáhá a podporuje občany/uživatelé prostřednictvím nabízených pečovatelských úkonů. Služba je poskytována osobám starším 18 let, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, zdravotního postižení (tělesného, mentálního, duševního, smyslového nebo kombinovaného) a potřebují pomoc jiné fyzické osoby. Pečovatelská služba je poskytována také osobám starším 18 let, které se ocitly v dočasné těžké zdravotní situaci a potřebují krátkodobou pomoc druhé fyzické osoby.

Městys vnímá důležitost pečovatelské služby zvláště vzhledem k obecně stárnoucí populaci. Stejně jako pro rodiny s dětmi je přínos fungující MŠ, tak pro seniory je přínosem podporující služba, která zajistí, aby co nejdéle mohli zůstat ve svých domovech a prožít elementárně kvalitní a důstojný podzim života.

Pozvání na předvolební setkání
Vážení občané Chudenicka,
dovolte nám, abychom Vás pozvali
k diskuzi nad naším volebním
programem, která se uskuteční
v sále restaurace Stará škola
ve čtvrtek 22. září od 18 hodin.

Volby do zastupitelstva 23.–24. září 2022

23

**V našich osobách Vám nabízíme
pracovitost, poctivost, zkušenost
a nápady. Chceme Vás o tom
opět přesvědčit.**

**Přijďte nás podpořit
v pátek 23. září 2022
(14:00–22:00)
a v sobotu 24. září 2022
(8:00–14:00).**

